

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

FINANSIELT UTSYN

JUNI 2026

Finansielt utsyn

Finansiell stabilitet og velfungerende finansmarkeder bidrar til en effektiv bruk av samfunnets ressurser, gode tjenester til forbrukere og andre aktører og tillit til det finansielle systemet. Det finansielle systemet bør kunne håndtere kraftige forstyrrelser og uventede hendelser og samtidig ivareta sine funksjoner, slik at et tilbakeslag i økonomien ikke forsterkes. Det krever solide og likvide finansforetak med god intern styring og kontroll.

Rapporten Finansielt utsyn oppsummerer Finanstilsynets analyser og vurderinger av stabiliteten i det norske finansielle systemet. Rapporten bygger på Finanstilsynets løpende tilsyn med foretak og markeder og er et viktig grunnlag for tilsynets arbeid. Rapporten publiseres to ganger i året, i juni og desember.

Utviklingen i finansforetak og finansmarkeder er nærmere omtalt i følgende rapporter og rapportserier fra Finanstilsynet:

- [Boliglånsundersøkelsen](#)
- [Finansforetaks bruk av fleksibilitetskvotene i utlånsforskriften](#)
- [Rapport om alternative investeringsfond](#)
- [Resultatrapport for finansforetak](#)
- [Risiko- og sårbarhetsanalyse for IKT-sikkerhet i finanssektoren](#)
- [Soliditets- og likviditetsrapporter for finansforetak](#)
- [Forbrukernes situasjon i innskuddsmarkedet](#)

Redaksjon avsluttet 10. juni 2026.

Figurdata oppdatert per 5. juni 2026 dersom ikke annet er oppgitt.

INNHOLDSFORTEGNELSE

I KORTE TREKK	4
OPPSUMMERING	5
ØKONOMISK UTVIKLING OG RISIKOBILDE	7
Økt usikkerhet om vekstutsiktene	7
Økt risiko for finansiell ustabilitet internasjonalt	9
Høyt digitalt trusselnivå	12
TEMA: INTERNASJONAL REGELVERKSUTVIKLING	14
Høring om bankenes konkurranseevne	14
Forenklingsforslag	15
Utviklingstrekk internasjonalt	16
HUSHOLDNINGER	20
Moderat, men økt gjeldsvekst blant norske husholdninger	20
Mislighold av gjeld og betalingsproblemer	21
Utvikling i gjeld for ulike husholdningsgrupper	22
Sårbarhet for ulike husholdningsgrupper i et stressscenario	22
Fortsatt vekst i boligprisene	24
IKKE-FINANSIELLE FORETAK	26
Utfordringer i deler av næringslivet	26
Fortsatt utfordringer i næringsseiendom	27
Betydelige utfordringer i eiendomsutvikling	30
Ikke-finansielle foretaks lånerenter	30
NORSKE BANKER	32
God lønnsomhet, men noe nedgang fra året før	32
Stabil kapitaldekning, mens regelverksendringer har ført til økte marginer til kravet	34
God likviditet, men vedvarende usikkerhet knyttet til geopolitisk uro	35
Fortsatt konsentrasjons- og systemrisiko knyttet til OMF	36
Synkende utlånsvekst til bedrifter, særlig til eiendomsrelaterte næringer	38
Markedsstruktur og konsentrasjon i bankmarkedet	40
STRESSTEST AV NORSKE BANKER	44
Bakgrunn for stresstesten	44
Utviklingen i norsk økonomi	44
Utviklingen i bankenes resultater og kapitaldekning	48
FORSIKRINGSFORETAK OG PENSJONSKASSER	51
Tilfredsstillende solvenskapitaldekning	51
Konsentrert livsforsikringsmarked med ulik konkurranse mellom produkter	52
Vekst i livsforsikringsforetakenes investeringer	52
Høyere aksjerisiko i pensjonsinnretningene	53
Bedret lønnsomhet for skadeforsikring	55
Store aktører dominerer skadeforsikringsmarkedet	57

I KORTE TREKK

Geopolitiske spenninger og krig gir økt risiko for finansiell ustabilitet

Det digitale trusselnivået er høyt, og hendelser kan få systemiske konsekvenser

Høy husholdningsgjeld og høye eiendomspriser er sentrale sårbarheter innenlands

Innen eiendomsutvikling er risikoen fremdeles høy

Norske banker og forsikringsforetak er lønnsomme, solide og konkurransedyktige

Regelverket bør forenkles uten at motstandsevnen i det norske finansielle systemet svekkes

OPPSUMMERING

Krigsutbruddet i Midtøsten i slutten av februar, med påfølgende stenging av Hormuzstredet, har medført økt usikkerhet om vekstutsiktene internasjonalt. Prisene på blant annet olje, gass og kunstgjødsel har steget kraftig og gitt høyere inflasjon i de fleste land. Lange renter har steget, og det ventes uendrede eller økte styringsrenter framover. Flere sentralbanker og Det internasjonale pengefondet (IMF) har signalisert bekymring for at en langvarig energikrise kan føre til en periode med økt inflasjon og lavere vekst, såkalt stagflasjon, i verdensøkonomien.

Aksjer og kredittobligasjoner prises med lave risikopremier i mange markeder. Det er høye forventninger til framtidig inntjening i teknologiselskaper og selskaper som utvikler kunstig intelligens. [IMF påpeker](#) at investorer ser ut til å undervurdere risikoen for negative sjokk. Prisingen i enkelte markeder er på nivåer som historisk har vært forbundet med økt sannsynlighet for korreksjoner.

I flere land er offentlig gjeld på historisk høye nivåer og ventes å stige videre i årene framover, drevet av økte forsvarsutgifter og en aldrende befolkning. Svakere vekstutsikter og høyere rente på statsgjeld vil legge ytterligere press på offentlige finanser. Høy gjeld og store underskudd svekker landenes muligheter for å bruke finanspolitikken til å dempe tilbakeslag i økonomien. Usikkerhet om bærekraften i lands statsgjeld vil i seg selv kunne føre til fall i formuesverdier og økte risikopremier i internasjonale finansmarkeder.

Som omtalt i Finanstilsynets [Risiko- og sårbarhetsanalyse 2026](#) er det digitale trusselbildet alvorlig. Den raske utviklingen i kunstig intelligens gir muligheter for økt effektivitet, men bidrar også til nye sårbarheter og trusler. Komplekse verdikjeder, høy grad av utkontraktering og leverandør-konsentrasjon medfører økt risiko for at cyberangrep eller operasjonelle hendelser kan få negative konsekvenser for kritiske funksjoner, foretak og det finansielle systemet. Den geopolitiske situasjonen med krig i Europa og Midtøsten forverrer trusselbildet.

I Norge tok aktiviteten i fastlandsøkonomien seg opp gjennom 2025 og i starten av 2026. Høyere energipriser og dyrere import, sammen med høy lønnsvekst og økte husleier, bidrar til å holde prisveksten oppe. Norges Bank har oppjustert sine inflasjonsanslag og hevet i mai styringsrenten til 4,25 prosent. I det norske finansielle systemet er de viktigste sårbarhetene fortsatt høy husholdningsgjeld og høye bolig- og næringseiendomspriser.

Gjeld som andel av disponibel inntekt har avtatt i norske husholdninger siden slutten av 2021. Gjeldsbelastningen er likevel på et høyt nivå både historisk og sammenlignet med andre land. Kredittveksten til husholdningene har tatt seg opp de siste par årene, men er fortsatt lavere enn inntektsveksten. Gjeldsbetjeningsproblemer i husholdningene kan gi store ringvirkninger for resten av økonomien. Hittil er det få tegn til alvorlige gjeldsbetjeningsproblemer for norske husholdninger samlet sett.

Prisveksten i bruktboligmarkedet i Norge har vært forholdsvis moderat de siste kvartalene. Både salg og igangsetting av nye boliger er på historisk lave nivåer, og boliginvesteringene er fremdeles lave. Vedvarende lav boligbygging kombinert med befolkningsvekst kan over tid føre til økende boligunderskudd, sterkere prisvekst i bruktboligmarkedet og økt lånebehov blant husholdninger. Om den økonomiske utviklingen skulle bli klart svakere enn ventet, eller rentenivået klart høyere, kan boligprisene falle markant, slik Finanstilsynets stresstest for 2026 viser.

Økt rentenivå har ført til verdifall på næringseiendommer og redusert inntjening i mange nærings-eiendomsselskaper de siste årene. Mange av foretakene har høy gjeld og svak rentebetjeningsevne. Avkastningen på næringseiendom er fortsatt lav sammenlignet med renten på risikofrie plasseringer med lang løpetid. Om rentenivået holder seg oppe eller øker, risikopremien normaliseres og/eller leieprisene utvikler seg svakere enn forventet, kan eiendomsverdier falle og betjeningsevnen i selskapene svekkes ytterligere.

Innen eiendomsutvikling er risikoen fremdeles høy. Samlet gjeld i eiendomsutviklingsforetak som har gått konkurs, som andel av næringens samlede gjeld, økte mye i 2025. I tillegg til økte rentekostnader påvirkes foretak innen eiendomsutvikling av høyere bygge- og materialkostnader og av det lave salget av nye eiendommer. Veksten i bankenes utlån til eiendomsutviklingsforetak har sunket betydelig, og bankene vurderer at kredittrisikoen har tiltatt.

Norske banker har høy inntjening og god soliditet. Egenkapitalavkastningen er høyere enn gjennomsnittet for banker i EU. Det siste året har lønnsomheten og egenkapitalavkastningen avtatt som følge av lavere netto renteinntekter og høyere driftskostnader. Tap på utlån har økt svakt de siste årene, særlig på utlån til bedrifter, men nivået er fortsatt lavt. Kredittrisikoen på utlån til foretak med virksomhet knyttet til eiendomsutvikling, bygg og anlegg og fiskeri og oppdrett har økt.

De siste årene har ren kjernekapitaldekning for bankene samlet vært stabil. Bankenes margin til kravet til ren kjernekapital har økt det siste året, i stor grad som følge av regelverksendringer knyttet til innføringen av siste del av finanskrisereformene (CRR3). Soliditeten målt ved uvektet kjernekapitalandel har sunket noe de siste årene og var ved utgangen av 2025 på det laveste nivået siden 2015.

Bankene synes å ha god tilgang til både kortsiktig og langsiktig finansiering, til tross for økt geopolitisk usikkerhet. I perioder med stor uro i penge- og verdipapirmarkedene kan det være vanskelig for bankene å skaffe markedsfinansiering, selv til et rentenivå med betydelige likviditets- og kredittrisikopremier. Obligasjoner med fortrinnsrett utgjør en stor andel av norske bankers markedsfinansiering og likviditetsreserve. Bankenes likviditetsrisiko knyttes dermed til utviklingen i boligmarkedet, mens omfattende krysseierskap medfører systemrisiko.

Både i Norge og internasjonalt drøftes det om dagens regelverk på finansmarkedsområdet er for omfattende og komplekst og hemmer innovasjon og økonomisk utvikling. Finanstilsynet deltar i arbeidet med forenkling i regi av de europeiske tilsynsmyndighetene og følger opp egen praksis i dialog med bransjeorganisasjonene. I dette arbeidet legger Finanstilsynet vekt på forenklingstiltak som ikke svekker finansiell stabilitet.

Bankenes evne til å bære tap og yte nye lån til kredittverdige kunder i nedgangstider forutsetter at bankene har tilstrekkelig egenkapital. Finanstilsynets stresstest for 2026 viser at bankenes kapitaldekning kan bli vesentlig svekket ved et kraftig tilbakeslag drevet av eskalert geopolitisk uro og en mer fragmentert verdensøkonomi. I stressscenarioet øker inflasjonen og rentenivået betydelig, foretakenes lønnsomhet svekkes markant, og arbeidsledigheten øker. Aksjeprisene og prisene på boliger og næringseiendommer reduseres kraftig. For bankene medfører dette store tap, særlig på utlån til bedrifter. For flere av bankene faller ren kjernekapitaldekning under gjeldende krav.

Forsikringsforetak og pensjonskasser har samlet sett tilfredsstillende soliditet. Gjennom investeringer i aksjer, obligasjoner og eiendom er forsikringsforetak og pensjonskasser utsatt for betydelig markedsrisiko, og markedsuro og fall i aksjepriser svekket avkastningen i starten av 2026. Livsforsikringsforetakene er i økende grad eksponert for aksjemarkedsutviklingen gjennom økt aksjeeksponering. Overgangen til innskuddsbaserte ordninger betyr at medlemmene i større grad kan velge aksjeeksponering og bærer avkastningsrisikoen selv. I skadeforsikringsforetakene har lønnsomheten i forsikringsvirksomheten bedret seg betydelig de siste par årene, hovedsakelig som følge av høy premievekst og lavere skadeprosent.

Med et uoversiktlig og endret risikobilde og vesentlige sårbarheter i både norsk og internasjonal økonomi er det viktig at motstandsevnen i det finansielle systemet opprettholdes og videreutvikles. Det stiller krav til god styring og kontroll i foretakene, med oppmerksomhet på nye risikoforhold. Arbeidet med beredskap bør styrkes, både i foretak under tilsyn og hos myndigheter. Regulatoriske krav bør innrettes slik at de bidrar til å opprettholde den reelle soliditeten innenfor rammen av det europeiske regelverket.

ØKONOMISK UTVIKLING OG RISIKOBILDE

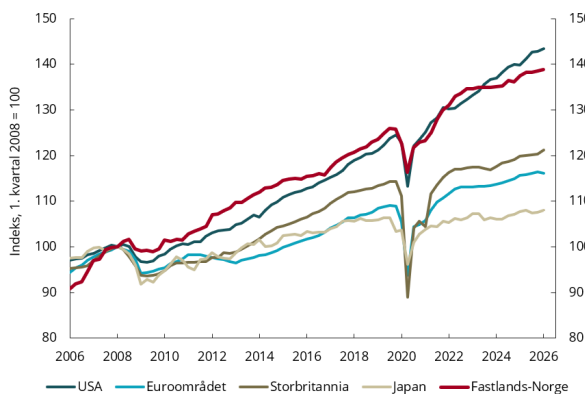
Økt usikkerhet om vekstutsiktene

Den globale økonomiske veksten holdt seg samlet sett godt oppe gjennom 2025 og i første kvartal av 2026, se figur 1.1. Usikkerheten om vekstutsiktene har imidlertid økt betydelig etter USA's og Israels angrep på Iran i slutten av februar, med påfølgende stenging av Hormuzstredet. Det internasjonale pengefondet (IMF) la i sin aprilprognose til grunn at konflikten blir av begrenset varighet og omfang, og at forstyrrelsene gradvis avtar i løpet av 2026. Under disse forutsetningene anslår IMF en vekst i globalt BNP på 3,1 prosent i 2026 og 3,2 prosent i 2027, ned fra 3,4 prosent i 2025. IMF understreker samtidig at risikoen i hovedsak ligger på nedsiden, og estimerer et "alvorlig" scenario hvor veksten i globalt BNP faller til 2,0 prosent i 2026 og 2,2 prosent i 2027. Faktorer som kan bidra til å dempe veksten er en mer langvarig eller eskalerende konflikt i Midtøsten, ny oppblussing av handelsspenninger eller nedjusterte forventninger til produktivetsgevinster fra kunstig intelligens. IMF trekker fram at svakere vekst i særlig grad vil ramme framvoksende økonomier og utviklingsland.

I Norge har aktiviteten i fastlandsøkonomien tatt seg opp siden midten av 2024. Arbeidsledigheten målt ved AKU har imidlertid økt noe, i stor grad som følge av økt tilbud av arbeidskraft. Statistisk sentralbyrå forventer at BNP for Fastlands-Norge øker med 2 prosent i 2026, og at veksten vil ligge noe over den estimerte trendveksten på rundt 1,5 prosent de kommende tre årene. Veksten ventes i hovedsak å være drevet av innenlandske forhold, med klar realinntektsvekst for husholdningene og økt offentlig konsum og investeringer. Statistisk sentralbyrå understreker at det er betydelig usikkerhet om utviklingen framover som følge av krigen i Midtøsten samt fortsatt høy politisk og økonomisk usikkerhet internasjonalt.

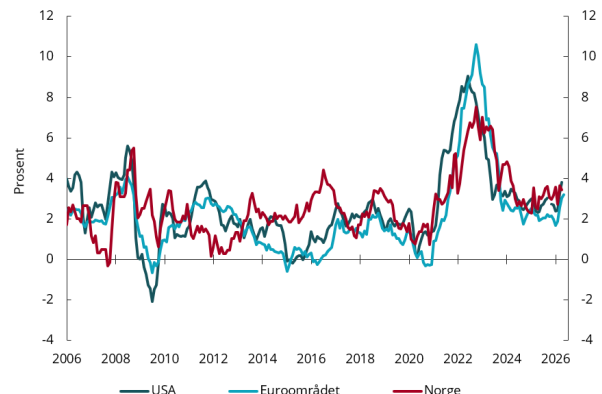
I mange land tok inflasjonen seg noe opp mot slutten av 2025 og videre inn i 2026, drevet blant annet av høyere energipriser, se figur 1.2. IMF anslår nå at den globale konsumprisveksten stiger til 4,4 prosent i 2026 før den avtar til 3,7 prosent i 2027. I Norge har den underliggende prisveksten (KPI-JAE) holdt seg rundt 3 prosent. Statistisk sentralbyrå anslo i mars en vekst i KPI-JAE på 3,1 prosent i 2026 og 2,5 prosent i 2027. Høyere energipriser og dyrere import, sammen med høy lønnsvekst og økte husleier, bidrar til å holde prisveksten oppe. Norges Bank har oppjustert sine inflasjonsanslag og forventer at inflasjonen vil være tilbake nær målet i 2029.

Figur 1.1 Bruttonasjonalprodukt

Siste observasjon første kvartal 2026. Kilde: LSEG Datastream

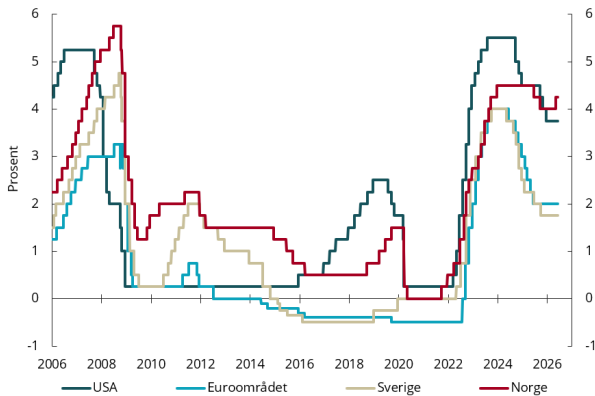
Figur 1.2 Inflasjon

Siste observasjon april 2026 for USA og Norge, mai 2026 for euroområdet. Kilde: LSEG Datastream

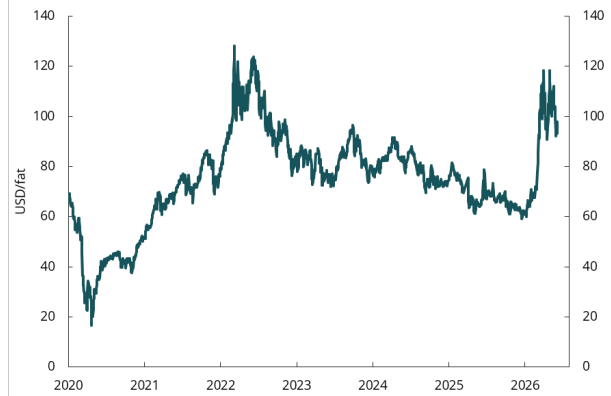
Sentralbanker i mange land senket styringsrentene gjennom høsten og vinteren 2025, men har siden holdt rentene uendret, se figur 1.3. Norges Bank hevet styringsrenten til 4,25 prosent i mai etter at den hadde ligget uendret på 4 prosent siden september 2025. Høyere priser på energi og råvarer som følge av krigen i Midtøsten har økt risikoen for ytterligere prisstigning, og flere sentralbanker har advart om at en langvarig energikrise kan føre til stagflasjon i verdensøkonomien.

Figur 1.3 Styringsrenter

For USA vises øvre grense i målintervallet. For euroområdet vises innskuddsrenten, som er den laveste av de tre offisielle styringsrentene. Kilde: LSEG Datastream

Figur 1.4 Oljepris, Brent Spot

Kilde: LSEG Datastream

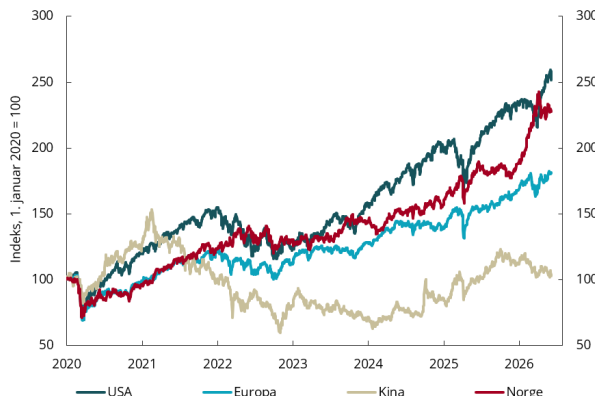
Energikrise påvirker markedene

Krigsutbruddet i Midtøsten har gitt store utslag i energimarkedene, og oljeprisen har steget kraftig sammenlignet med nivåene før krigsutbruddet, se figur 1.4. Hormuzstredet har i stor grad vært stengt. Skipstrafikken gjennom stredet frakter normalt om lag 20 prosent av verdens olje- og LNG-leveranser. Det internasjonale energibyrået (IEA) har omtalt situasjonen som den største tilbudssideforstyrrelsen i oljemarkedets historie. De forente arabiske emirater (UAE) meddelte i slutten av april at landet trer ut av OPEC og OPEC+ etter å ha vært medlem siden 1967. UAE har ambisjoner om å øke produksjonskapasiteten fra dagens om lag 3,4 millioner fat per dag til 5 millioner fat per dag innen 2027. Beslutningen svekker oljekartellens evne til å koordinere produksjonen og kan på sikt bidra til økt oljetilbud og lavere oljepriser.

Markedsverdien av aksjer falt i de fleste land umiddelbart etter krigsutbruddet, men har siden hentet seg inn, se figur 1.5. Siden slutten av mars har flere av de store toneangivende aksjeindeksene steget friskt og satt nye toppnoteringer. Oppgangen drives blant annet av fortsatt sterk teknologioptimisme, særlig knyttet til kunstig intelligens, samt forventninger om at det går mot en løsning på krigen i Midtøsten. Hovedindeksen på Oslo Børs steg betydelig gjennom februar og mars som følge av en høy andel energiselskaper som tjente på høyere energipriser, og har siden hatt en flatere utvikling.

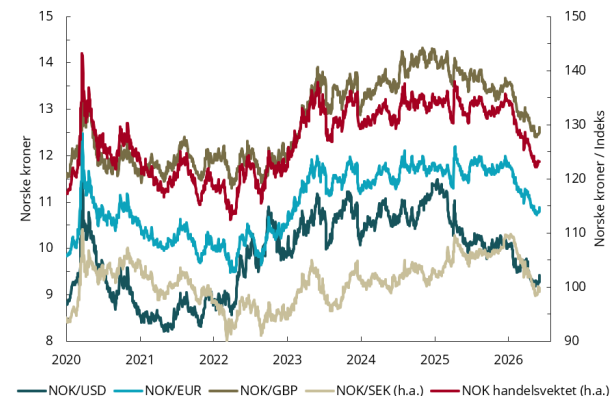
Den norske kronen har styrket seg betydelig hittil i 2026, se figur 1.6. Styrkingen må ses i sammenheng med høye olje- og gasspriser samt signaler fra Norges Bank om en strammere pengepolitikk. Statistisk sentralbyrå anslår at den importveide kronkursen mot 44 land vil styrke seg med om lag 4,4 prosent som årgjennomsnitt i 2026 sammenlignet med 2025.

Figur 1.5 Aksjer, totalavkastning

MSCI-indeks. Kilde: LSEG Datastream

Figur 1.6 Norske kroner mot utvalgte andre valutaer

Høyere verdier betyr svakere krone, mens lavere verdier betyr sterkere krone. Kilde: LSEG Datastream

Økt risiko for finansiell ustabilitet internasjonalt

Risikoen for global finansiell ustabilitet er høy. Usikkerheten har tiltatt som følge av økt geopolitisk og handelspolitisk usikkerhet. Strukturelle sårbarheter som høye gjeldsnivåer i offentlig og privat sektor og høyt prisede finansielle aktiva gjør økonomier og finansiell sektor utsatt for økonomiske og geopolitiske sjokk.

Finansmarkedene sårbare for brå og store priskorreksjoner

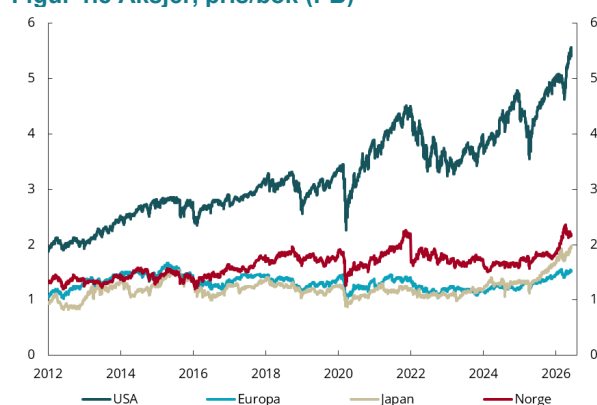
Den høye usikkerheten har i begrenset grad påvirket finansmarkedene. Aksjer og kredittobligasjoner prises med lave risikopremier i mange markeder. IMF framhever i sin siste finansiell stabilitetsrapport at investorer ser ut til å undervurdere risikoen for negative sjokk. Prisingen i enkelte markeder er på nivåer som historisk har vært forbundet med økt sannsynlighet for korreksjoner. Endringer i inflasjonsforventninger, geopolitikk eller markedslivlidet kan etter IMF's vurdering utløse uordnede og brå prisfall. Slike hendelser vil påvirke norsk økonomi negativt.

Figur 1.7 Aksjer, pris/inntjening (PE)

Datastream-indeks. Kilde: LSEG Datastream

Figur 1.8 Aksjer, pris/bok (PB)

Datastream-indeks. Kilde: LSEG Datastream

Forventninger om høy lønnsomhet innen kunstig intelligens forklarer mye av kursveksten i aksjemarkedene. Den sterke oppgangen i det amerikanske aksjemarkedet, se figur 1.7 og 1.8¹, kan knyttes til kursutviklingen for de sju største amerikanske teknologiselskapene. Disse selskapene utgjør 1/3 av den samlede verdien av den amerikanske S&P 500-indeksen. Konsentrasjonen i det amerikanske aksjemarkedet rundt et fåtall teknologiselskaper er nå betydelig høyere enn i forkant av dot-com-krisen i 2000. De store teknologiselskapene investerer store beløp i blant annet datasentre. Det er betydelig usikkerhet om investeringene vil generere avkastning som forsvarer den høye verdsettingen.

Risiko i statsgjeldsmarkedene

Samlet statsgjeld for alle verdens land økte til 94 prosent av samlet BNP i 2025 og anslås av IMF til å utgjøre over 100 prosent av globalt BNP i 2029. Økningen skyldes i hovedsak budsjettunderskudd i store økonomier, spesielt i USA og Kina, men også i flere europeiske land. Krigen i Midtøsten har ført til økte energi- og råvarepriser og svakere vekstutsikter for verdensøkonomien, som ytterligere har økt presset på offentlige finanser i mange land. Oppgangen i langsiktige renter har bidratt til at rentebetalingene på statsgjelden har økt fra 2 til 3 prosent av BNP i løpet av de fire siste årene.

Geopolitiske spenninger kan bidra til økt uro i statsgjeldsmarkedene. Høye gjeldsnivåer og store løpende refinansieringsbehov gjør markedene for statsobligasjoner følsomme for endringer i markedsaktørenes risikovilje. Dersom sentrale investorer velger å selge statsobligasjoner, kan likviditeten i markedene svekkes og rentene i statsgjeldsmarkedet øke betydelig. Kinesiske

¹ Figurene viser utviklingen i henholdsvis pris/inntjening (PE) og pris/bok (PB) for aksjeindeks i ulike land. Pris/inntjening viser hvor mye investorer er villige til å betale per krone inntjening i en aksjeindeks og kan indikere om markedet er høyt eller lavt priset. Pris/bok viser forholdet mellom prising av aksjeindeksene og den bokførte egenkapitalen til selskapene i indeksen. Forholdstallene gir en indikasjon på om aksjeindeksene er høyt eller lavt priset og om markedets forventninger til lønnsomhet og vekstutsikter til foretakene som inngår i indeksen.

tilsynsmyndigheter oppfordret tidligere i år kinesiske finansinstitusjoner til å redusere beholdningene av amerikanske statsobligasjoner.

Nivået på statsgjelden begrenser landenes muligheter til å stimulere økonomien i nedgangstider og håndtere sjokk som energikriser, geopolitiske konflikter og naturkatastrofer. Det kan forsterke økonomiske nedgangstider og øke risikoen for finansielle kriser.

Økte renter og høy volatilitet kan skape utfordringer for banker og ikke-banker (NBFI²) som har investert betydelige beløp i statsobligasjoner. Uro i markedene for statsobligasjoner kan spre seg og bidra til fallende priser og økte risikopremier på andre finansaktiva og næringseiendommer.

Ikke-banker kan forsterke sjokk

Ikke-banker (NBFI-sektoren) omfatter blant annet verdipapirfond, hedgefond, aktører innen unotert kreditt og egenkapital samt forsikrings- og pensjonssektoren. Sektoren forvalter nå omtrent halvparten av verdens finansielle eiendeler, etter kraftig vekst det siste tiåret. En betydelig andel av kapitalallokeringen internasjonalt skjer dermed gjennom aktører som ikke er banker og som ikke er underlagt den samme reguleringen eller har de samme sikkerhetsnettene som banker. Veksten i NBFI-sektoren har bidratt til økt diversifisering for både investorer og låntakere, men har også bidratt til framvekst av nye sårbarheter.

NBFI-er er i dag sentrale aktører i markedene for statsobligasjoner, kredittobligasjoner, gjenkjøpsavtaler, derivater og valutaer. Foretak i NBFI-sektoren investerer også i eiendom og infrastruktur og yter kreditt. Deler av sektoren kjennetegnes av høy belåning, små likviditetsbuffer og høy eksponering mot risikable aktiva, som innebærer betydelig kreditt- og likviditetsrisiko. Ved økt markedsvolatilitet kan foretak med små likviditetsbuffer bli tvunget til å selge aktiva og dermed forsterke et prisfall. Utløsende faktorer kan være økte marginkrav knyttet til derivat- og gjenkjøpsavtaler eller store innløsninger fra investorer i investeringsfond. Det europeiske systemrisikorådet (ESRB) viser til et betydelig innløsningspress i perioder med renteoppgang og fallende eiendomspriser, særlig i eiendoms- og obligasjonsfond.

Banker og NBFI-er er tett sammenbundet og har gjerne eksponeringer mot de samme markedene og mot hverandre. De har fordringer og gjeld mot hverandre og kan også være forbundet gjennom felles eiere eller konserntilhørighet. Mange banker i USA og Europa har eksponeringer mot NBFI-er som overstiger bankenes kjernekapital, og mange banker har kortsiktig finansiering fra NBFI-er. Negativ utvikling i NBFI-sektoren kan svekke bankenes likviditet og soliditet.

IMF, BIS og ESRB har utarbeidet scenarioanalyser/stresstester for å belyse betydningen av sammenkoblingene mellom NBFI-er og banker. Disse viser at sårbarheter i NBFI-sektoren kan forsterke markedsure, særlig gjennom tvangssalg av verdipapirer. IMF, ESRB og Den internasjonale oppgjørsbanken (BIS) mener at kombinasjonen av en voksende NBFI-sektor og den sterke gjensidige avhengigheten mellom banker og NBFI-er gjør det finansielle systemet mer utsatt for sjokk enn tidligere.

NBFI-er kan påvirke norske banker i stressperioder

Den norske NBFI-sektoren (utenom forsikringsforetak og pensjonskasser) er av begrenset størrelse og er underlagt reguleringer som reduserer likviditetsrisikoen og dermed risikoen for tvungne salg av verdipapirer. Sammenkoblingene mellom norske banker og fond i form av egenkapital eller gjeld er begrensede og består i hovedsak av fondenes beholdninger av bankobligasjoner. Se også egen omtale i boks om norske fond.

Utenlandske hedgefond og andre alternative fond eier en økende andel av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utstedt i norske kroner. OMF er både en viktig finansieringskilde og en sentral del av bankenes likviditetsreserver. Bankenes markedsfinsiering er dermed i større grad enn tidligere eksponert for endringer i investoratferd og markedsførhold. Ved økt uro kan verdipapirfond og

² Non-Bank Financial Institutions.

hedgefond redusere sine beholdninger raskt og samtidig, noe som kan føre til fall i OMF-priser og svekket markedslivviditet.³ kan bidra til prosykliske og selvforsterkende markedsdynamikk under stress og påvirke likviditets- og finansieringsrisikoen i banksystemet.

På den andre siden kan økt eierskap av OMF blant utenlandske hedgefond og andre alternative fond bidra til økt diversifisering av bankenes finansieringskilder og redusere krysseierneskapet av OMF mellom norske banker.

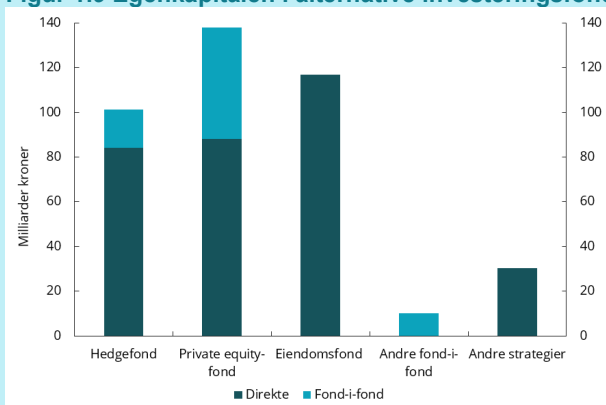
Norske fond

Ikke-banker eller NBFi-er (Non-Bank Financial Institutions) kan tilby tjenester som lån, investeringer, forsikring eller betalingstjenester. Finanstilsynet er tilsynsmyndigheten for forsikring, pensjonskasser, verdipapirforetak, forvaltningsselskaper for verdipapirfond og forvaltere av alternative investeringsfond. Verdipapirfond er omfattet av en streng produktregulering.

Forvaltningsselskaper for verdipapirfond og forvaltere av alternative investeringsfond (AIF) er store aktører i NBFi-segmentet. De senere årene har det vært en betydelig økning i fondenes forvaltningskapital. Ved utgangen av 2025 var samlet verdi av de norske fondene 2 790 milliarder kroner. På samme tidspunkt var bankenes samlede forvaltningskapital i underkant av 10 000 milliarder kroner. Forvaltningskapitalen i norske verdipapirfond (UCITS⁴ og nasjonale fond) utgjorde om lag 2 394 milliarder kroner ved utgangen av 2025. Fondene investerer i omsettelige verdipapirer og tilbyr i all hovedsak investorer daglig tegning og innløsning. De tre største forvaltningsselskapene har en markedsandel på 75 prosent av samlet forvaltningskapital.

Egenkapitalen i alternative investeringsfond utgjorde 396 milliarder kroner ved utgangen av 2025. Investeringene var i hovedsak fordelt mellom private equity (35 prosent), eiendomsfond (29 prosent) og hedgefond (26 prosent), se figur 1.9. Dette inkluderer også fond-i-fond-investeringer rettet mot disse kategoriene. Det er normalt ikke mulig å innløse andeler i alternative investeringsfond i fondets levetid fordi underliggende investeringer i private equity og eiendomsfond er vanskelige å omsette. Investeringsstrategiene til hedgefond forutsetter stabilitet i forvaltningskapitalen.

Figur 1.9 Egenkapitalen i alternative investeringsfond, 2025

Kilde: Finanstilsynet

Med unntak av eiendomsfond finansierer norske alternative investeringsfond i liten grad investeringene ved å ta opp lån. Enkelte hedgefond inngår rente- og valutaderivatkontrakter som ledd i den løpende forvaltningen. Fond som investerer i næringseiendom, kjøper ofte én eller noen få eiendommer innenfor et begrenset geografisk område. Det er vanlig at egenkapitalen utgjør 25 til 50 prosent av finansieringen, mens den resterende delen normalt dekkes av obligasjonslån eller banklån. Norske belånte eiendomsfond har gjennomgående høyere gjeldsandel enn tilsvarende fond i andre europeiske land.

³ For en nærmere omtale av utenlandske hedgefond og OMF-markedet se [Norges Bank Finansiell stabilitet rapport 1. halvår 2026](#).

⁴ Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities.

De fem største eiendomsfondene i Norge lånefinansierer ikke investeringer. Disse tilbyr kvartalsvis til årlig innløsning med krav om én til tolv måneders varsel. Forvalteren har ofte rett til å suspendere innløsningsretten dersom innløsning samlet sett ikke anses å være i investorenes beste interesse. Brudd på låneavtaler kan i ytterste konsekvens framtvinge salg av fondets aktiva. Slike salg kan forsterke prisnedgangen i et allerede fallende marked og påvirke banker og andre aktører eksponert i de samme markedene negativt.

Fond med investeringer delvis finansiert av banklån eller obligasjonslån er særlig eksponert for verdifall på eiendelene. For lukkede eiendomsfond knytter risikoen seg hovedsakelig til om leieinntektene er store nok til å dekke renter og avdrag på lånene. I tillegg er det risiko for å ikke oppfylle långivernes krav til sikkerhet. Långiver krever at verdiene må verifiseres jevnlig. Ved fornyelser av lån kan kravene til egenkapital øke. For høyrentefond kan store innløsninger medføre økte rentepåslag på obligasjonsfinansieringen.

Fondsforvaltere er pålagt å ha effektive systemer for styring av likviditetsrisiko, slik at fondenes likviditetsprofil er tilpasset forpliktelser og strategi. Risikostyringen gjennomføres ved overvåking, stresstesting og relevante tiltak etter verdipapirfondloven og AIF-loven med forskrifter. Sammenkoblingene mellom bankene og fondene gjennom egenkapital eller gjeld er begrensede og består i hovedsak av fondenes beholdninger av bankobligasjoner. Norske fond kan forsterke uroen i finansmarkedene under stress, men utgjør samlet sett en begrenset risiko for finansiell stabilitet.

Høyt digitalt trusselnivå

Det digitale trusselnivået mot finansiell sektor vurderes som høyt, og effektene av ondsinnede cyberangrep kan ha systemisk effekt og påvirke finansiell stabilitet. Sentrale miljøer innen sikkerhet og beredskap peker på en fortsatt betydelig trussel fra både organiserte kriminelle og statlige aktører, se nærmere omtale i [Finanstilsynets Risiko- og sårbarhetsanalyse](#). Den geopolitiske situasjonen og krig i Europa og Midtøsten forsterker trusselbildet.

Løsninger som benytter kunstig intelligens, kan benyttes både i ondsinnede angrep og i foretakenes forsvar mot digitale trusler. De komplekse verdikjedene i finansnæringen, med høy grad av utkontraktering og leverandørkonsentrasjon, øker risikoen for at hendelser kan få konsekvenser på tvers av foretak. Den europeiske sentralbanken påpeker i [sin siste rapport om finansiell stabilitet](#) at sannsynligheten for alvorlige cyberhendelser har økt, blant annet drevet av bruken av avansert kunstig intelligens.

Beredskapen i norsk finansnæring vurderes samlet sett som god, og det er stor oppmerksomhet om temaet både i næringen og blant norske myndigheter. Samtidig er det behov for en kontinuerlig utvikling for å møte stadige endringer i et komplekst trusselbilde. Innføringen av forordningen om digital operasjonell motstandsdyktighet i finanssektoren ([DORA-regelverket](#)) har medført økte krav og bedre struktur i arbeidet med å øke den digitale motstandsdyktigheten, både i foretakene og hos deres leverandører. Erfaringer fra faktiske hendelser og øvelser understreker også betydningen av god samhandling mellom foretak, leverandører og myndigheter for å begrense konsekvenser og sikre rask gjenoppretting etter alvorlige IKT-hendelser.

Avanserte KI-modeller ("Frontier AI Models (FAIM)")

Den siste tiden har det kommet modeller som blant annet muliggjør raskere og mer automatisert identifisering og utnyttelse av tekniske sårbarheter. De to mest kjente løsningene er Claude Mythos og GPT 5.5-Cyber fra de amerikanske selskapene Anthropic og Open AI, men det er rimelig å anta at det finnes eller utvikles flere tilsvarende løsninger. Basert på den raske utviklingen så langt er det også grunn til å anta at stadig kraftigere løsninger vil bli utviklet.

Detaljert informasjonen om slike avanserte KI-modeller er foreløpig begrenset, men det pekes særlig på at de er i stand til å autonomt identifisere og utnytte langt flere kritiske sårbarheter i eksisterende og nye IKT-systemer, og på betydelig kortere tid enn tidligere. Norsk sikkerhetsmyndighet (NSM) viser

til at bruken av store språkmodeller for automatisk å identifisere og utnytte nulldagssårbarheter allerede er, eller er i ferd med å bli, en del av det daglige risikobildet og understreker at norske virksomheter må være proaktive i sitt arbeid med å redusere risikoen for cyberoperasjoner.⁵ Ifølge AI Security Institute (AISI) er modeller som Mythos også i stand til å gjennomføre autonome cyberangrep mot små og dårlig forsvarte systemer med eksisterende sårbarheter. Slike modeller kan også benyttes til å avdekke underliggende sikkerhetshull gjennom analyse av leverandørens sikkerhetsoppdateringer ("reverse engineering"), som igjen kan muliggjøre digitale angrep i tidsvinduet fra oppdateringer er tilgjengeliggjort til de er implementert i foretakets løsninger. Denne trusselen vil utfordre foretakenes etablerte sikkerhets- og sårbarhetsstyringsmodeller.

Framveksten av avanserte KI-modeller fra et fåtall leverandører utenfor Europa medfører både konsentrasjonsrisiko og avhengigheter for foretak i finansnæringen. Geopolitiske spenninger forsterker denne risikoen. Finansnæringen er også avhengig av andre kritiske infrastrukturer, som kraftforsyning og elektronisk kommunikasjon. Gode forsvarsverk og motstandsdyktighet i disse sektorene er også viktig for å redusere risikoen for alvorlige forstyrrelser i finansielle tjenester.

⁵ Se [Om Mythos og Anthropic – Nasjonal sikkerhetsmyndighet](#) for en nærmere omtale av Mythos og Anthropic og NSMs anbefalinger til norske virksomheter.

TEMA: INTERNASJONAL REGELVERKSUTVIKLING

Det er en utbredt oppfatning i EU at et omfattende og komplekst regelverk kan hemme innovasjon og økonomisk vekst. I januar 2025 lanserte EU-kommisjonen «[konkurransekompasset](#)», en strategi for å styrke Europas globale konkurranseevne, basert på anbefalingene fra rapportene der arbeidet ble ledet av hhv. [Enrico Letta](#) og [Mario Draghi](#).⁶

Rapportene omtaler konkurranseevnen i EUs banksektor og peker blant annet på forhold som fragmentering, begrenset skala og lav grad av grensekryssende integrasjon. Disse forholdene knyttes til bankenes rolle i finansiering av investeringer, innovasjon og økonomisk aktivitet.

«Konkurransekompasset» bygger videre på denne analysen og beskriver en retning for å redusere slike barrierer og utnytte potensialet i det indre markedet.

I sin melding om [spare- og investeringsunionen \(SIU\)](#) legger Kommisjonen til grunn at en mer integrert og konkurransedyktig banksektor er en viktig forutsetning for en velfungerende europeisk økonomi. Kommisjonen varslet samtidig at den ville utarbeide en rapport om banksektorens konkurranseevne. Som ledd i forberedelsene til dette arbeidet gjennomførte Kommisjonen en høring med frist i april 2026. Kommisjonen har senere opplyst at rapporten forventes publisert sommeren 2026, og at et regelverksforslag på området er planlagt fremmet i første halvdel av 2027.

Høring om bankenes konkurranseevne

Høringen omfattet sentrale problemstillinger knyttet til banksektorens rolle og rammevilkår i EU, strukturert rundt tre hovedområder: bankenes konkurranseevne i EU og globalt, utviklingen av det indre markedet og bankunionen samt kompleksiteten og effektiviteten i det regulatoriske rammeverket. Innenfor disse temaene ble det blant annet innhentet vurderinger av bankenes bidrag til finansiering av økonomien, graden av grensekryssende integrasjon, konkurranseforhold, samt betydningen av digitalisering. Videre ble forhold som påvirker markedsintegrasjon, herunder regulatoriske og ikke-regulatoriske barrierer, innskuddsbeskyttelse og krisehåndtering, belyst. Høringen omhandlet også spørsmål om regelverkskompleksitet, herunder samspillet mellom pilar 1, pilar 2, makrotilsyn og krisehåndtering, samt behovet for forenkling og økt proporsjonalitet.

I sitt høringssvar legger [Den europeiske banktilsynsmyndigheten](#) (EBA) vekt på at det eksisterende regulatoriske rammeverket har styrket banksektorens robusthet og evne til å håndtere økonomiske sjokk uten å ha vesentlige negative effekter på utlånsaktivitet eller finansieringskostnader. Samtidig framhever EBA at bankene spiller en sentral rolle i finansieringen av europeisk økonomi, og at mangfoldet i forretningsmodeller og institusjonstyper bidrar til både konkurranse og finansiell robusthet. EBA peker videre på at utviklingen i utlån varierer på tvers av segmenter og land, og at strukturelle forhold fortsatt begrenser effektiv ressursallokering og grensekryssende virksomhet. EBA framhever at økt konkurranseevne bør oppnås gjennom målrettet forenkling og bedre harmonisering av regelverket, samtidig som risikosensitivitet og finansiell stabilitet opprettholdes. I denne sammenhengen understrekes behovet for å redusere unødig kompleksitet, styrke proporsjonaliteten og sikre konsistent gjennomføring av regelverket, blant annet gjennom økt bruk av felleseuropeiske regler som gjelder direkte i medlemslandene.

I sitt høringssvar framhever [Den europeiske sentralbanken](#) (ECB) at bedre konkurranseevne i banksektoren forutsetter både ytterligere integrasjon og opprettholdelse av finansiell robusthet. ECB peker på at vedvarende fragmentering og manglende framdrift i den europeiske bankunionen begrenser bankenes mulighet til å oppnå skalafordeler og effektiv ressursallokering, og dermed deres internasjonale konkurranseevne. Samtidig understrekes det at tiltak for forenkling av regelverket bør rettes mot unødig kompleksitet og fragmentering, uten å svekke kapitalkrav, risikodekning eller andre sentrale faktorer for finansiell stabilitet. ECB framhever særlig behovet for økt harmonisering, nedbygging av barrierer for grensekryssende virksomhet og framdrift i sentrale reformer, som for eksempel en felles europeisk innskuddsgarantiordning.

⁶ Se også omtale i [Finansielt utsyn juni 2025](#).

[Finansdepartementet](#) viser i sitt hørings svar til at bankene spiller en sentral rolle i finansieringen av økonomien, og at tilgangen på kreditt i hovedsak fungerer godt, både for husholdninger og for foretak. Departementet framhever at et robust og godt regulert banksystem er en forutsetning for finansiell stabilitet og bærekraftig økonomisk vekst, og peker på at regelverksreformene etter finanskrisen har bidratt til økt motstandskraft i banksektoren. Betydningen av internasjonalt harmoniserte regler, særlig gjennom Baselkomiteen og Financial Stability Board (FSB), understrekes som viktig for å sikre like konkurransevilkår og motvirke regulatorisk arbitrasje. Departementet legger videre vekt på at forenklingstiltak ikke bør gå på bekostning av hensynet til finansiell stabilitet.

Disse synspunktene ble senere utdypet i et eget [brev fra finansminister Jens Stoltenberg](#) til EUs kommissær for finansielle tjenester og spare- og investeringsunionen. I brevet framheves behovet for et enklere og bedre samordnet regelverk og harmonisering av tilsynsprosesser. Samtidig understrekes det at finansiell robusthet og konkurranseevne ikke bør ses som motstridende hensyn, men at godt kapitaliserte banker er en kilde til konkurransekraft og gjør bankene bedre rustet til å støtte økonomien i perioder med uro.

Brevet peker videre på behovet for forbedringer i makrotilsynsrammeverket, herunder en enklere kapitalbufferstruktur, forenklete notifikasjonsprosedyrer og obligatorisk resiprositet for makrotilsynstiltak. Finansministeren viser i denne sammenhengen til det nordiske bankmarkedet, som er preget av høy grensekryssende integrasjon, sterke finansielle sammenkoblinger og små, åpne økonomier eksponert for eksterne sjokk. Samtidig understrekes det at nasjonale myndigheter må beholde tilstrekkelig fleksibilitet til å håndtere landspesifikke systemrisikoer. Det understrekes også at økt harmonisering av tilsynspraksis er viktig, blant annet i lys av forskjeller i pilar 2-praksis mellom land.

I brevet advares det mot økende regulatorisk fragmentering og konkurranse i regulatoriske standarder («race to the bottom») i en tid preget av høy usikkerhet og press på internasjonalt samarbeid. Europa bør derfor prioritere tiltak som styrker like konkurransevilkår i det indre markedet og arbeide for sterkere globalt regulatorisk samarbeid. Brevet framhever også verdien av et mangfoldig banksystem med både små og store, lokale og grensekryssende banker og peker på behovet for varsomhet i vurderingen av videre konsolidering og markedsintegrasjon.

Forenklingsforslag

Letta- og Draghi-rapportene er også fulgt opp av europeiske myndigheter gjennom flere konkrete forslag til forenkling av regelverket. Felles for forslagene er at de tar sikte på å redusere kompleksitet og administrative byrder, samtidig som kravene ikke svekkes og den finansielle robustheten i banksystemet opprettholdes.

[EBA](#) har presentert tiltak knyttet til forenkling av det eksisterende rammeverket. Dette omfatter blant annet arbeid med å konsolidere og forenkle regelverket for banker («Single Rulebook»). Som del av dette arbeidet har EBA fremmet forslag om [forenklinger i kredittrisikoregelverket](#), herunder harmonisering av sentrale definisjoner og økt konsistens i regelverket, samt justeringer i både standardmetoden og IRB-rammeverket, blant annet gjennom forenklete tilnærminger til enkelte beregninger og krav. Videre foreslås [endringer i regelverket for vurdering av modellendringer](#), herunder økt bruk av kvantitative terskler og at krav om forhåndsgodkjenning erstattes av notifikasjon. Dette innebærer at færre modellendringer vil kreve forhåndsgodkjenning, mens en større andel håndteres gjennom notifikasjon før eller etter at endringene gjennomføres. Det arbeides også med tiltak som skal gi økt proporsjonalitet i regelverket, blant annet gjennom enklere regler for små og ikke-komplekse institusjoner. [Rapportering](#) er et annet sentralt tema, hvor det vurderes tiltak for å redusere datakrav, bedre koordineringen mellom myndigheter og utvikle et mer integrert europeisk rapporteringssystem.

[ECB](#) fremmer på sin side mer strukturelle forenklingsforslag rettet mot både regelverk, tilsyn og rapportering. ECB peker blant annet på behovet for å redusere kompleksiteten i kapitalkravene, blant annet ved å forenkle kapitalbufferstrukturen og redusere overlappende elementer i kapitalkrav og tapsabsorberende gjeld. Videre framheves økt harmonisering av regelverket, blant annet gjennom mer

bruk av felleseuropeiske regler som gjelder direkte i medlemslandene, som et virkemiddel for å redusere fragmentering og styrke det indre markedet. ECB understreker også behovet for økt proporsjonalitet, med enklere regelverk for mindre banker, samt forenklinger i stresstester og i rammeverket for krisehåndtering, inkludert MREL. På rapporteringsområdet peker ECB på potensialet for økt datadeling mellom myndigheter og utvikling av integrerte rapporteringsløsninger for å redusere byrden for bankene. Samlet tar forslagene sikte på å redusere kompleksiteten og styrke effektiviteten i rammeverket, samtidig som bankenes motstandskraft og den finansielle stabiliteten opprettholdes.

Flere andre land har også fremmet forenklingsforslag i form av såkalte «non-papers».

Utviklingstrekk internasjonalt

Den videre utviklingen av regelverket i EU vil være påvirket av utviklingen i andre store jurisdiksjoner, særlig USA og Storbritannia. Endringer i kapitalkrav og det generelle ambisjonsnivået i reguleringen i disse markedene kan få betydning for europeiske myndigheters vurderinger, blant annet av internasjonal konkurransevne og behovet for like rammevilkår. Dette kan påvirke tempoet og retningen i arbeidet med forenkling av regelverket i Europa. Både [EU](#) og [Storbritannia](#) har utsatt gjennomføringen av deler av Basel III i lys av usikkerhet knyttet til gjennomføringen av reformene i USA. Samtidig illustrerer utviklingen i Sveits at internasjonale reformprosesser kan trekke i ulike retninger avhengig av nasjonale erfaringer og vurderinger av risiko og finansiell stabilitet.

Storbritannia

Etter Storbritannias uttreden fra EU har britiske myndigheter igangsatt omfattende reformer for finanssektoren. Reformene har som mål å fremme økonomisk vekst og styrke Londons posisjon som internasjonalt finanssenter, samtidig som hensynet til finansiell stabilitet fortsatt skal ivaretas.

De britiske finanstilsynsmyndighetene, Financial Conduct Authority (FCA) og Prudential Regulation Authority (PRA, som er en del av Bank of England), er gitt et nytt sekundært mål om å fremme vekst og internasjonal konkurransevne. Dette suppleres med nye rapporteringskrav og styrket parlamentarisk kontroll, samtidig som tilsynene får utvidet regelverkskompetanse på områder som tidligere var dekket av EU-regulering.

Britiske myndigheter har siden 2025 gjort flere vurderinger og endringer i kapitalkravsregelverket. [Financial Policy Committee \(FPC\)](#) la i desember 2025 til grunn et referansenivå for bankenes samlede kapitaldekning på 13 prosent Tier 1-kapital (11 prosent ren kjernekapital). Dette er 1 prosentpoeng lavere enn tidligere vurdering. Nedjusteringen er blant annet knyttet til utviklingen i banksystemet siden 2015 og til forbedret risikomåling og forventede effekter knyttet til gjennomføringen av Basel 3.1.

Det er ulike synspunkter på beslutningen om å redusere referansenivået for kapitaldekning. [Enkelte analyser](#) har pekt på at økt makrofinansiell risiko og svekket finanspolitisk handlingsrom siden 2015 kan tilsi høyere, snarere enn lavere, kapitalnivåer. Det framheves også at effekten av lavere kapitalkrav trolig i begrenset grad vil føre til økte utlån, men i større grad kan komme til uttrykk gjennom økte utbetalinger til eiere, blant annet i form av utbytte og tilbakekjøp av aksjer.

Samtidig har PRA endret kravet til [uvektet kjernekapitalandel](#), blant annet ved å øke terskelen for hvilke banker som omfattes. Dette innebærer at færre banker omfattes av kravet. Myndighetene har også utsatt gjennomføringen av [Basel 3.1](#) til 1. januar 2027, blant annet i lys av usikkerhet om implementeringen i andre jurisdiksjoner. I tillegg innføres et forenklet kapitalregime for mindre banker som opererer innenlands gjennom «[Strong and Simple](#)»-rammeverket.

Endringene peker i retning av et noe lavere kapitalnivå i banksystemet, økt vekt på proporsjonalitet og tilpasning av regelverket til utviklingen i andre store jurisdiksjoner. Myndighetene har samtidig lagt økt vekt på at kapitalbufferne skal kunne brukes i perioder med stress, slik at bankene i større grad kan opprettholde kredittgivning uten å bygge opp ekstra kapital utover regulatoriske krav.

USA

[Amerikanske tilsynsmyndigheter](#) fremmet 19. mars 2026 en revidert pakke med forslag til endringer i kapitalkravsregelverket. Pakken består av tre hovedelementer: et nytt risikobasert kapitalrammeverk

for de største og mest internasjonalt aktive bankene og banker med betydelig handelsaktivitet, endringer i standardmetoden for øvrige banker samt endringer i beregningen av tillegget for globalt systemviktige banker. Forslagene må også ses i sammenheng med tidligere foreslåtte endringer i [stresstestregimet](#) og den vedtatte reformen av det [supplerende uvektede kapitalkravet](#).

Per i dag beregner de største amerikanske bankene (kategori I og II) risikovektede eiendeler både etter en standardmetode og etter avanserte metoder, hvor det bindende kravet er det høyeste av de to. Dette såkalte «dual stack»-rammeverket har i praksis medført at mange av de største bankene er bundet av standardmetoden gjennom det såkalte «Collins floor». I forslaget erstattes denne doble beregningen med et samlet risikobasert rammeverk («expanded risk-based approach»). Dette innebærer at de avanserte metodene i hovedsak utgår for kredittrisiko og operasjonell risiko, mens markedsrisikoregelverket fortsatt åpner for bruk av interne modeller, med en standardmetode som alternativ. Rammeverket forenkles og blir mer konsistent, og det legges dermed ikke opp til noe risikovektgult («output floor») for avanserte metoder tilsvarende det som er innført i EU.

Forslaget innebærer også endringer i sammensetningen av kapitalkravene. For kredittrisiko foreslås mer detaljerte risikovekter, blant annet knyttet til belåningsgrad for eiendomseksponeeringer, betalingshistorikk for massemarkedseksponeeringer og kredittverdighet for foretakseksponeeringer. Det foreslås et standardisert kapitalkrav for operasjonell risiko basert på bankenes aktivitetsnivå, med justeringer for enkelte virksomhetsområder.

Videre foreslås det å erstatte dagens markedsrisikorammeverk med et nytt rammeverk basert på Baselkomiteens reviderte standard for markedsrisiko. Forslaget innebærer en ny standardmetode for beregning av markedsrisiko, samtidig som banker fortsatt kan benytte interne modeller under gitte krav til datagrunnlag og modellkvalitet. I markedsrisikorammeverket legges det også opp til at diversifisering mellom posisjoner i større grad kan hensyntas.

For CVA (Credit Value Adjustment)-risiko foreslås det endringer i kapitalkravet for banker med betydelig handelsaktivitet og vesentlige derivatporteføljer, som skal dekke tap som kan oppstå som følge av svekket kredittverdighet hos derivatmotparter. Forslaget innebærer også unntak for klientrettede derivattransaksjoner.

For banker utenfor kategori I og II foreslås endringer i standardmetoden, særlig rettet mot tradisjonelle utlånsaktiviteter. Endringene innebærer blant annet justeringer i risikovekter for eiendoms-eksponeeringer og foretakseksponeeringer. Det foreslås også endringer i behandlingen av enkelte poster i kapitalgrunnlaget, herunder krav om inkludering av akkumulerte verdiendringer (AOCI) i ren kjernekapital for kategori III og IV-banker, med overgangsordninger. Dette vil innebære at urealiserte verdiendringer i større grad reflekteres i kapitaldekningen, og er begrunnet med et ønske om at kapitaldekningen bedre skal reflektere bankenes tapsabsorberende evne.

I tillegg foreslår Federal Reserve endringer i beregningen av kapitalbufferen for globalt systemviktige banker. Dette omfatter blant annet justeringer i koeffisientene i metode 2⁷, endringer i behandlingen av kortsiktig markedsfinansiering, endringer i målingen av enkelte systemrisikoindikatorer, bruk av gjennomsnittsverdier framfor punktmålinger og reduksjon av terskeeffekter. Endringene innebærer en rekalkibrering av kapitaltillegget og anslås samlet å gi lavere bufferkrav for de globalt systemviktige bankene.

Foreløpige anslag fra amerikanske myndigheter tilsier at kravene til ren kjernekapital samlet sett vil reduseres som følge av forslaget. For kategori I og II-banker anslås reduksjonen til 4,8 prosent, inkludert effekten av foreslåtte endringer i stresstestregimet. For banker i kategori III og IV anslås reduksjonen til 5,2 prosent, mens reduksjonen for mindre banker anslås til 7,8 prosent. For de største bankene er reduksjonen i hovedsak knyttet til endringer i kapitaltillegget for globalt systemviktige

⁷ Metode 1 bygger på Baselkomiteens rammeverk for globalt systemviktige banker, mens metode 2 er en amerikansk tilnærming som blant annet legger større vekt på kortsiktig markedsfinansiering. Amerikanske globalt systemviktige banker (G-SIB) må beregne bufferkravet etter begge metodene, og den høyeste beregnede G-SIB-bufferen blir bindende.

banker og stresstestene, mens Basel III-forslagene isolert sett i større grad trekker i retning av høyere krav. Endringer i standardmetoden er en viktig driver for øvrige banker.

Amerikanske myndigheter vurderer at forslagene i hovedsak er konsistente med Baselstandardene, men med flere materielle avvik, særlig når det gjelder lavere kapitalkrav på enkelte områder. Det er også uttrykt ulike syn internt i Federal Reserve på omfanget og konsekvensene av disse avvikene, blant annet knyttet til betydningen for kapitalnivået og robustheten i banksystemet.

Sveits

Sveits har etter Credit Suisse-kollapsen i 2023 utarbeidet en omfattende reform av sitt «too-big-to-fail»-rammeverk. Forslagene innebærer blant annet betydelig høyere kapitalkrav for UBS, særlig gjennom strengere krav til kapitalisering av utenlandske datterselskaper. Tiltakene er begrunnet med behovet for å styrke bankens tapsabsorberende evne og redusere risikoen for at staten må gripe inn ved en framtidig krise. Reformene må ses i lys av at UBS etter overtakelsen av Credit Suisse har fått en dominerende rolle i det sveitsiske banksystemet, og at myndighetene har lagt vekt på å styrke motstandskraften i landets eneste gjenværende globalt systemviktige bank. Forslagene var på offentlig høring i 2025. Federal Council vedtok i april 2026 en proposisjon om endringer i bankloven og endringer i kapitaldekningsforskriften. Lovendringene skal behandles av parlamentet.

Reformforslagene illustrerer at utviklingen internasjonalt ikke er entydig. Mens enkelte jurisdiksjoner vurderer eller gjennomfører tiltak som reduserer kapitalkravene, har Sveits etter Credit Suisse-kollapsen foreslått tiltak som vil øke kapitalkravene for UBS.

Internasjonal sammenligning

[ECB har i en analyse av EUs kapitalrammeverk](#) vurdert hvordan kapitalkravene i EU samsvarer med Baselstandardene og til rammeverkene i andre større jurisdiksjoner. ECB peker på at kapitalkravene i EU i hovedsak bygger på Baselstandardene, men at rammeverket kombinerer harmoniserte pilar 1-krav med pilar 2-krav og makrotilsynstiltak som kalibreres av tilsyns- og makrotilsynsmyndigheter. Om lag to tredeler av kapitalkravene følger av de mer preskriptive delene av Baselrammeverket, mens om lag én tredel kan tilskrives bankspesifikke risikoer og vurderinger av finansiell stabilitet i den enkelte medlemsstat, herunder pilar 2-krav og makrotilsynsbuffere.

ECB framhever at EU-regelverket bare i begrenset grad inneholder krav som er strengere enn eller ikke direkte basert på Baselstandardene («super-equivalences»), og anslår disse til om lag 41 milliarder euro eller rundt 4 prosent av samlede kapitalkrav. Slike tiltak er i tråd med Baselrammeverket, som fastsetter minimumsstandarder som jurisdiksjoner kan overskride når risikoforholdene tilsier det. Samtidig peker analysen på at EU-regelverket inneholder flere tilpasninger og avvik som samlet sett reduserer kravene på systemnivå med om lag 10 prosent, blant annet gjennom støttefaktorer, enkelte unntak i CVA-regelverket og overgangsordninger knyttet til "output floor."

ECB har også gjennomført kontrafaktiske beregninger der europeiske banker hypotetisk underlegges sentrale deler av det gjeldende amerikanske regelverket. I stedet for å sammenligne faktiske kapitaldekninger mellom jurisdiksjoner, som kan påvirkes av forskjeller i bankstruktur, forretningsmodeller og regelverksutforming, vurderer analysen hvordan kapitalkravene for europeiske banker ville endret seg dersom sentrale elementer i det amerikanske regelverket ble anvendt på disse bankene.

Resultatene varierer mellom bankkategorier. For de største og mest internasjonalt aktive bankene indikerer analysen at kapitalkravene ville vært høyere under et amerikansk rammeverk, særlig som følge av strengere systemviktighetsbuffer og det amerikanske «Collins floor», som begrenser effekten av interne modeller ved beregning av risikovektede eiendeler. For mindre og mellomstore banker peker analysen i motsatt retning, blant annet fordi enkelte tilsynsmessige tilleggskrav og makrotilsynstiltak er mindre framtreddende i USA. ECB vurderer samlet at analysen ikke gir støtte til at store europeiske banker gjennomgående står overfor en vesentlig kapitalmessig konkurranseulemppe sammenlignet med amerikanske konkurrenter.

I Europa møter bankene konkurranse først og fremst fra de største amerikanske bankene, ettersom øvrige amerikanske banker i hovedsak retter seg mot hjemmemarkedet. Hvordan kapitalkravene for

store banker i USA og Europa vil utvikle seg, vil imidlertid avhenge både av den endelige behandlingen av de amerikanske reformforslagene og av hvordan EUs kapitalrammeverk utvikles som følge av Europakommisjonens gjennomgang av regelverket.

HUSHOLDNINGER

Moderat, men økt gjeldsvekst blant norske husholdninger

Norske husholdningers gjeldsbelastning⁸ er høy både historisk og sammenlignet med andre OECD-land. Mens husholdningene i enkelte land reduserte gjeldsbelastningen etter den internasjonale finanskrisen i 2008–2009, fortsatte den å stige blant norske husholdninger fram til 2021, da utviklingen snudde. Fra fjerde kvartal 2021 til fjerde kvartal 2025 gikk den gjennomsnittlige gjeldsbelastningen blant norske husholdninger ned fra 234 til 212 prosent, se figur 2.1. Nedgangen skyldes lavere kredittvekst og økning i husholdningenes samlede nominelle inntekter i en periode med høy inflasjon. Veksten i husholdningenes innenlandske lånegjeld (K2) har steget de siste par årene, men er fortsatt lavere enn den gjennomsnittlige inntektsveksten.

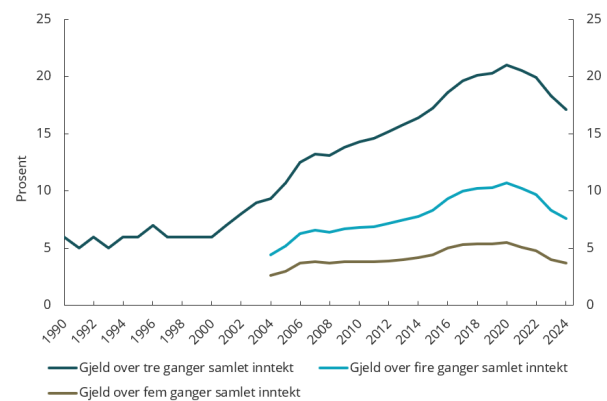
Husholdningenes rentebelastning⁹ økte fra et historisk lavt nivå på 4,6 prosent i andre kvartal 2021 til 11,6 prosent i første kvartal 2024. Etter dette har rentebelastningen gått ned og var 10,1 prosent i fjerde kvartal 2025. Bare en liten andel av norske husholdningers gjeld har fast rente.¹⁰ Dermed slår økt rentenivå raskt ut i høyere renteutgifter for husholdningene. Mange norske låntakere har imidlertid annuitetslån, som innebærer at likviditetseffekten av renteøkninger dempes av reduserte avdragsbetalinger.

Figur 2.1 Husholdningenes gjelds- og rentebelastning

Siste observasjon fjerde kvartal 2025. Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Figur 2.2 Andel husholdninger med høy gjeld i forhold til samlet inntekt

Siste observasjon 2024. Kilde: Statistisk sentralbyrå

Andelen husholdninger med høy gjeld i forhold til inntekt økte markant fra 2000 til 2020. Fra 2020 til 2024 gikk imidlertid andelen husholdninger med gjeld større enn tre ganger samlet inntekt ned fra 21 til 17 prosent, se figur 2.2.

Rapportering fra et utvalg finansforetak om bruk av fleksibilitetskvotene i utlånsforskriften viser at andelen innvilgede lån med pant i bolig utenfor Oslo som ikke oppfylte ett eller flere av kravene i utlånsforskriften (avviksandelen), økte fra 6,4 prosent (målt i volum) i tredje kvartal 2025 til 7,2 prosent i første kvartal 2026. For innvilgede lån med pant i bolig i Oslo gikk avviksandelen opp fra 5,7 til 6,0 prosent i samme periode. I 2025 og første kvartal 2026 var andelen innvilgede lån med pant i bolig (særlig utenfor Oslo) som ikke oppfylte forskriftens krav til maksimal belåningsgrad, markant lavere enn i tidligere perioder. Dette må ses i sammenheng med endringen av kravet til maksimal belåningsgrad fra 85 til 90 prosent i desember 2024. Det siste halvannet året har andelen innvilgede forbrukslån som ikke oppfyller forskriftens krav til betaling av avdrag, vært høyere enn det som ble observert fram til første kvartal 2024.

⁸ Målt som gjeld i prosent av disponibel inntekt.

⁹ Målt som renteutgifter i prosent av disponibel inntekt før fratrukk for renteutgifter.

¹⁰ Ved utgangen av første kvartal 2026 hadde 95,8 prosent av husholdningenes lån fra banker og kredittforetak ingen eller kort rentebinding (inntil tre måneder).

Bankene som deltar i Norges Banks utlånsundersøkelse, rapporterte at husholdningenes etterspørsel etter lån avtok i første kvartal 2026. I likhet med fjerde kvartal 2025 meldte bankene om økt konkurranse og lavere utlånsmarginer på boliglån i første kvartal. Bankene rapporterte om lag uendret etterspørsel etter fastrentelån og førstehjemslån i første kvartal. Samlet venter bankene at etterspørselen etter lån med pant i bolig vil stige i andre kvartal.

Hovedrevisjonen 2024 av nasjonalregnskapet og måling av husholdningenes gjelds- og rentebelastning

Statistisk sentralbyrå har gjennomført hovedrevisjon av nasjonalregnskapet og publiserte 4. mars i år tidsserier i nasjonalregnskapets innteks- og kapitalregnskap, som er revidert tilbake til 1978.

Revisjonen innebærer en betydelig oppjustering av husholdningenes beregnede produksjon av boligjenester fra egne boliger. Denne posten ble for 2022 revidert opp med om lag 149 milliarder kroner (rundt 70 prosent) og utgjør den største enkeltrevisjonen i nasjonalregnskapet. For husholdninger som eier boligen selv, er produksjon av boligjenester en kalkulert inntekt og representerer ikke en faktisk kontantstrøm til husholdningene. Oppjusteringen har derfor betydning for nivået på disponibel inntekt i nasjonalregnskapet, men endrer ikke husholdningenes løpende betalingsevne.

Som følge av høyere beregnet disponibel inntekt reduseres gjelds- og rentebelastningsindikatorer basert på nasjonalregnskapstall. Dette reflekterer definisjonsmessige effekter av revisjonen og innebærer ikke at husholdningenes faktiske gjeldsbyrde eller sårbarhet har blitt mindre. Husholdningenes gjeld i kroner, renteutgifter og kontantbaserte inntekter er ikke endret av oppjusteringen av den beregnede verdien av boligjenester.

Endringene som følger av hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet, påvirker ikke Finanstilsynets overordnede vurdering av husholdningenes finansielle sårbarhet.

Mislighold av gjeld og betalingsproblemer

Høy inflasjon og økt rentenivå bidro til nedgang i husholdningenes disponible realinntekt i 2022 og 2023. I 2024 og 2025 var det inntektsvekst for husholdningene samlet sett. Ifølge Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) var husholdningenes disponible realinntekt per innbygger i 2025 99,8 prosent¹¹ av nivået 2021.

Til tross for en svak utvikling i husholdningenes gjennomsnittlige realinntekt samlet sett etter 2021 er det så langt få tegn til alvorlige gjeldsbetjeningsproblemer for norske husholdninger samlet sett. Andelen misligholdte bankutlån i personmarkedet har økt de siste årene og er om lag på samme nivå som under pandemien i 2020, men bankenes tap på utlån er fortsatt lave.

Statistisk sentralbyrå og Norges Bank anslår at kjerneinflasjonen vil holde seg over 3 prosent i 2026 og deretter gå gradvis ned mot sentralbankens mål på 2 prosent i 2029. Rentenivået ventes å følge en noe høyere bane enn tidligere anslått, men avta med om lag 0,5 til 1,0 prosentpoeng fram til 2029.

Arbeidsledigheten har steget moderat, og prognoseinstitusjonene har ulike syn på om ledigheten skal opp eller ned fram mot 2029. Imidlertid venter verken Statistisk sentralbyrå eller Norges Bank at ledigheten skal endre seg vesentlig i perioden. Med en slik utvikling vil antall inkassosaker og mislighold av lån trolig holdes nede.

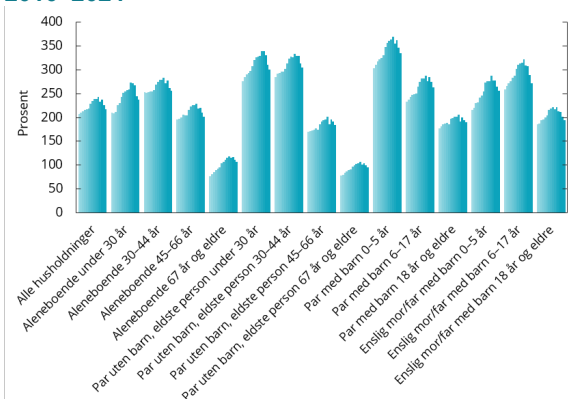
Norske husholdninger påvirkes i varierende grad av det økte rentenivået og har også ulik finansiell tåleevne. En del husholdninger har små marginer mellom inntekter og utgifter og begrensede finansielle buffere å tære på. Disse husholdningene vil være særlig utsatt ved et eventuelt inntektsbortfall, høyere renter eller fall i boligpriser.

¹¹ NOU 2026: 5 Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2026, tabell 9.8 på side 121.

Utvikling i gjeld for ulike husholdningsgrupper

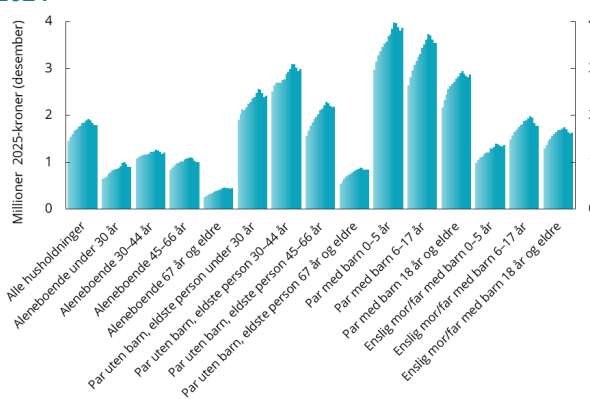
Husholdningenes gjennomsnittlige gjeldsbelastning økte markant fram til 2020 for alle aldersgrupper (fordelt etter hovedinntektstakers alder), se figur 2.3. Av husholdningsgruppene har gruppen 'par med barn i alderen 0–5 år' høyest gjennomsnittlig gjeld i forhold til inntekt etter skatt. I 2020 utgjorde denne gruppens samlede gjeld 369 prosent av inntekt etter skatt. Fra 2020 til 2024 gikk gjennomsnittlig gjeld i forhold til inntekt etter skatt ned med mellom 12 og 51 prosentpoeng i alle husholdningsgrupper. I samme periode falt realverdien av husholdningenes gjennomsnittlige gjeld (dvs. gjeld dividert på konsumprisindeksen) med 7 prosent, se figur 2.4. For husholdningsgruppen 'enslig mor/far med barn 6–17 år' var nedgangen 11 prosent.

Figur 2.3 Gjeld som andel av inntekt etter skatt 2010–2024

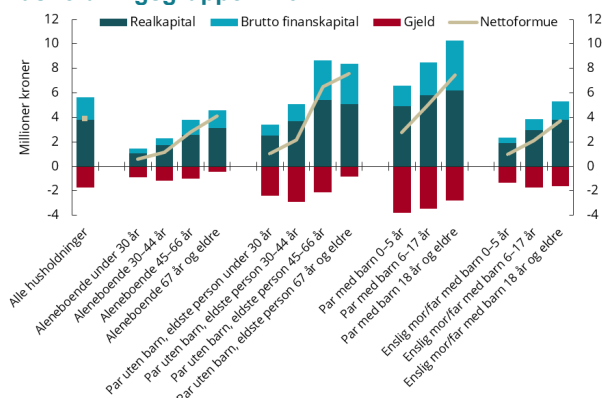
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Figur 2.4 Gjennomsnittlig gjeld i faste priser 2010–2024

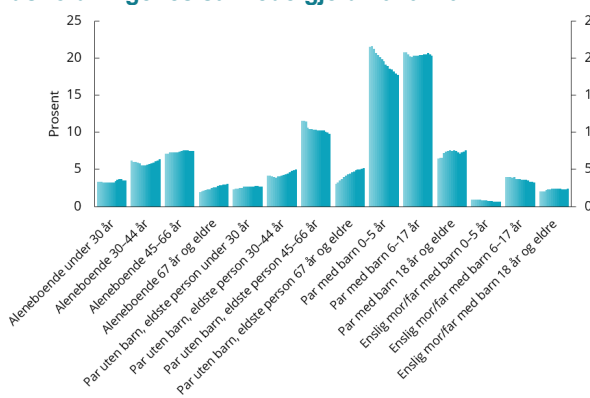
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Figur 2.5 Gjennomsnittlig formue og gjeld for ulike husholdningsgrupper i 2024

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Figur 2.6 Ulike husholdningsgruppers andel av husholdningenes samlede gjeld 2010–2024

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Husholdningenes gjeld og formue er svært ujevnt fordelt mellom husholdningsgrupper, se figur 2.5.¹² Nettoformuen øker generelt med alder. For alle gruppene var den gjennomsnittlige nettoformuen positiv i 2024. Par med barn under 18 år sto i 2024 for om lag 38 prosent av husholdningenes samlede gjeld, se figur 2.6. De siste årene har imidlertid husholdningsgruppene uten barn samlet sett økt sin andel av den samlede gjelden. Dette gjelder særlig de eldste husholdningsgruppene uten barn.

Sårbarhet for ulike husholdningsgrupper i et stressscenario

Husholdningenes sårbarhet ved et alvorlig tilbakeslag i norsk økonomi kan illustreres med et regneeksempel ved bruk av scenarioene i årets stresstest av bankenes soliditet, se omtale av stresstesten senere i rapporten. I regneeksempelen er det forutsatt at utviklingen i husholdningenes samlede inntekter og gjeld er den samme som i stresstesten av bankenes soliditet. Alle husholdningsgrupper er forutsatt å ha samme relative økning i inntekt og gjeld og samme absolutte

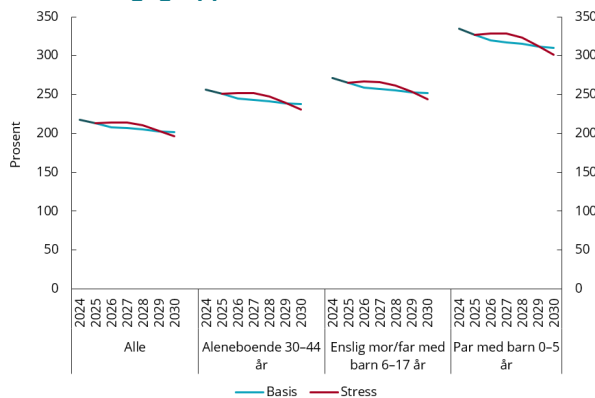
¹² Innenfor hver husholdningsgruppe er det store forskjeller i fordelingen av gjeld og brutto finansformue.

renteendring (målt i prosentpoeng). Det er også forutsatt at det ikke er migrasjon inn eller ut av husholdningsgrupper i framskrivingsperioden.

Den gjennomsnittlige gjeldsbelastningen (gjeld i prosent av inntekt etter skatt) for husholdningene samlet er beregnet til 213 prosent ved utgangen av 2025. Dersom utviklingen i norsk økonomi skulle bli i tråd med basisscenarioet, vil gjeldsbelastningen for husholdningene samlet gå ned til 202 prosent ved utgangen av framskrivingsperioden i 2030, se figur 2.7. I stressscenarioet går gjeldsbelastningen for husholdningene samlet ned til 196 prosent i 2030.

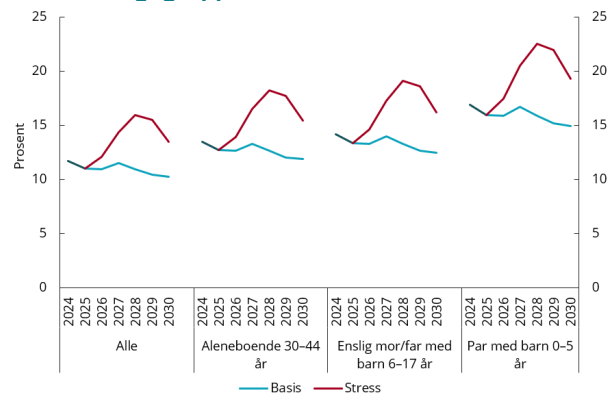
For husholdninger som består av par med barn 0–5 år, avtar den gjennomsnittlige gjeldsbelastningen i basisscenarioet fra 327 prosent ved utgangen av 2025 til 310 prosent i 2030. I stressscenarioet går gjeldsbelastningen ned til 301 prosent i 2030. Denne gruppen utgjorde 8 prosent av norske husholdninger i 2024 og sto for nær 18 prosent av husholdningenes samlede gjeld.

Figur 2.7 Utvikling i gjeldsbelastning, utvalgte husholdningsgrupper

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Figur 2.8 Utvikling i rentebelastning, utvalgte husholdningsgrupper

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Ved en renteutvikling som i basisscenarioet vil den gjennomsnittlige rentebelastningen for husholdningene samlet øke fra 11,0 prosent i 2025 til 11,5 prosent i 2027 og deretter gå ned til 10,3 prosent ved utgangen av framskrivingsperioden. I stressscenarioet øker rentebelastningen til 15,9 prosent i 2028 og faller deretter til 13,4 prosent i 2030.

For husholdninger som består av par med barn 0–5 år, øker den gjennomsnittlige rentebelastningen fra 15,9 prosent i 2025 til 16,7 prosent i 2027 og går deretter ned til 15,0 prosent i 2030. I stressscenarioet øker rentebelastningen for husholdninger som består av par med barn 0–5 år, til 22,5 prosent i 2028 (det vil si nær 6 prosentpoeng høyere enn toppnivået i basisscenarioet) og går ned til 19,3 prosent i 2030, se figur 2.8.

En stor andel av husholdningene har lav eller ingen gjeld og vil derfor i liten grad bli påvirket av økte utlånsrenter. Ifølge Statistisk sentralbyrås 'Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger' hadde nær 34 prosent av norske husholdninger i 2024 gjeld som var mindre eller lik husholdningens samlede inntekt.

Andel lån til norske husholdninger som ikke er regulert av utlånsforskriften

Med utgangspunkt i data og sektorinndeling fra Statistisk sentralbyrås Finansielle sektorregnskaper vises her en oppstilling over norske husholdningers lånegjeld ved utgangen av 2025 fordelt på långiversektor og beregnet andel av utlånene som ikke er omfattet av utlånsforskriften.

Formålet med utlånsforskriften er å bidra til finansiell stabilitet ved å stille krav til finansforetakenes utlånspraksis for å forebygge finansiell sårbarhet i husholdninger og finansforetak. I husholdningssektoren inngår både forbrukere, personlig næringsdrivende og borettslag. Utlånsforskriftens virkeområde omfatter: "(...) finansforetakenes (...) utlån til forbrukere." Dette innebærer at finansforetaks utlån til borettslag og personlig næringsdrivende ikke er omfattet av forskriften.

Avgrensingen til finansforetak innebærer også at utlån til husholdninger fra andre enn finansforetak ikke er omfattet av utlånsforskriften. En stor del av disse utlånene er fra aktører som er regulert gjennom særlovgivning, som f.eks. Statens lånekasse for utdanning, Husbanken og Statens pensjonskasse.

Tabell 2.1 Norske husholdningers lånegjeld ved utgangen av 2025, fordelt på långiversektorer, og andelen lån som er utenfor utlånsforskriftens virkeområde

Långiver	Lån	Andel av totale lån	Lån som ikke er omfattet av utlånsforskriften	Andel av totale lån som ikke er omfattet av utlånsforskriften	Lån som ikke er omfattet av utlånsforskriften som andel av lån
	Mrd. kroner	Prosent	Mrd. kroner	Prosent	Prosent
S11 Ikke-finansielle foretak inkl. avstemmingssektor	18,4	0,4	18,4	2,1	100,0
S121 Norges Bank	0,3	0,0	0,3	0,0	100,0
S122 Banker og kredittforetak	4093,3	85,5	298,1	33,8	7,3
S123 Pengemarkedsfond	0,0	0,0	0,0	0,0	na
S124 Investeringsfond utenom PM-fond	0,0	0,0	0,0	0,0	na
S125-127 Andre finansielle foretak	436,0	9,1	356,2	40,4	81,7
herav Statens lånekasse for utdanning	298,4	6,2	298,4	33,8	100,0
Husbanken	35,5	0,7	35,5	4,0	100,0
og finansieringsforetak	88,8	1,9	9,0	1,0	10,1
S128-129 Livs-, pensjons- og skadeforsikring	30,0	0,6	0,0	0,0	0,1
S131 Statsforvaltningen	79,9	1,7	79,9	9,1	100,0
herav Statens pensjonskasse	79,9	1,7	79,9	9,1	100,0
S133 Kommuneforvaltningen	106,9	2,2	106,9	12,1	100,0
S15 Ideelle organisasjoner	0,0	0,0	0,0	0,0	na
S2 Utlandet	22,7	0,5	22,7	2,6	100,0
Totalt	4787,4	100,0	882,5	100,0	18,4

Kilder: Statistisk sentralbyrå, årsrapporter for 2025 for Statens lånekasse for utdanning, Husbanken og Statens pensjonskasse, og Finanstilsynet

Banker og kredittforetak var sektoren med størst utlån til husholdninger ved utgangen av 2025, med samlede utlån på 4093,3 milliarder kroner (dvs. nær 86 prosent av husholdningenes samlede lånegjeld), ifølge tall fra Statistisk sentralbyrås Finansielle sektorregnskap, se tabell 2.1. Av dette var 298,1 milliarder kroner utlån til selvstendig næringsdrivende eller borettslag mv., som utgjorde nær 34 prosent av husholdningenes samlede lånegjeld som ikke er omfattet av utlånsforskriften. Andre sektorer som sto for en stor andel av utlån til husholdningene som ikke er med i utlånsforskriftens virkeområde, er 'Andre finansielle foretak' (herunder Statens lånekasse for utdanning, Husbanken og finansieringsforetak) med til sammen 40 prosent, 'Kommuneforvaltningen' med 12 prosent og 'Statsforvaltningen' (herunder Statens pensjonskasse) med 9 prosent.

Av norske husholdningers lånegjeld på 4787,4 milliarder kroner ved utgangen av 2025 var om lag 18 prosent utlån som ikke var innenfor utlånsforskriftens virkeområde, jf. forskriften § 2 slik denne bestemmelsen lyder etter 1. januar 2023. Ved beregningene her er unntakene i utlånsforskriften § 3 ikke hensyntatt.

Fortsatt vekst i boligprisene

Utviklingen i husholdningenes gjeld og boligpriser henger tett sammen. Når boligprisene øker, vil mange husholdninger måtte ta opp større lån for å finansiere boligkjøp. Samtidig øker verdien av pantet, som gir grunnlag for å låne mer på eid bolig. Det er en gjensidig forsterkende virkning mellom utviklingen i boligpriser og i husholdningenes gjeld, både oppover og nedover.

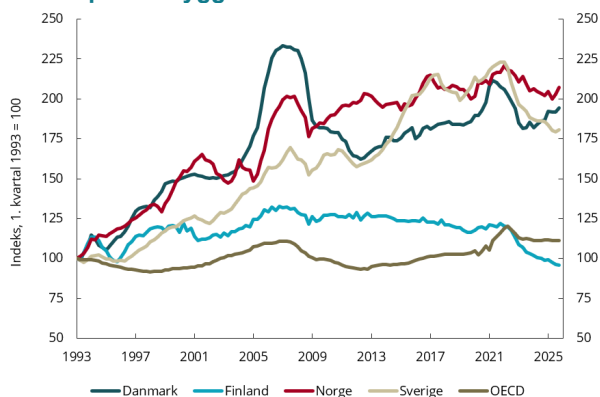
Boligprisene har lenge økt mer enn husholdningenes disponible inntekt, se figur 2.9. Forholdet mellom boligpriser og disponibel inntekt per innbygger i Norge var på sitt høyeste i første kvartal 2022 og viste deretter en nedadgående trend fram til utgangen av 2024 fordi husholdningenes inntekt økte mer enn boligprisene. Denne tendensen snudde i 2025, og forholdstallet steg gjennom året. I fjerde kvartal 2025 var boligprisene som andel av disponibel inntekt per innbygger 6 prosent lavere enn toppen i første kvartal 2022 og fortsatt på et høyt nivå historisk.

Etter en moderat oppgang gjennom 2024 tiltok boligprisveksten i 2025 og var som årsgjennomsnitt 5,9 prosent høyere enn året før. Lettelsen i egenkapitalkravet i utlånsforskriften og forventninger om

rentekutt kan ha bidratt til dette. Så langt i 2026 har veksten i boligprisene vært svakere. I mai 2026 var bruktboligprisene korrigert for sesongvariasjoner 1 prosent høyere enn i desember 2025, og tolv månedersveksten ble 3,8 prosent på landsbasis, se figur 2.10. Det er regionale forskjeller i boligprisutviklingen. I Oslo har boligprisveksten hittil i år vært lavere enn landsgjennomsnittet, med en nedgang på 1 prosent korrigert for sesongvariasjoner.

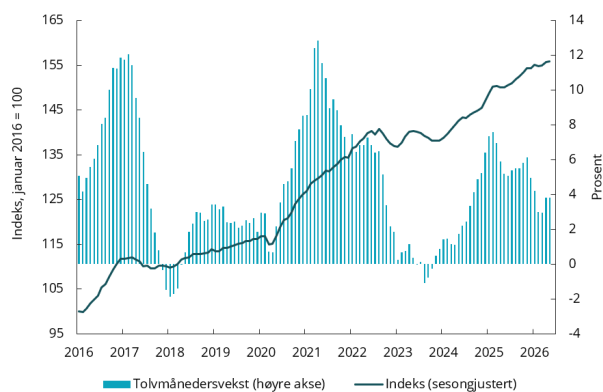
Det var fortsatt høy aktivitet i bruktboligmarkedet i perioden januar til mai 2026, men noe lavere enn i samme periode i 2025. Antall boliger lagt ut for salg i denne perioden var 3,1 prosent lavere enn året før, og det ble solgt 4,6 prosent færre boliger. Beholdningen av usolgte boliger gikk noe ned i løpet av første kvartal 2026, men økte igjen i april og mai.

Figur 2.9 Boligpriser som andel av disponibel inntekt per innbygger

Siste observasjon fjerde kvartal 2025. Kilde: OECD

Figur 2.10 Norske boligpriser

Siste observasjon mai 2026. Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no.

I nyboligmarkedet var utviklingen fortsatt svak i starten av 2026. Samlet i årets første fire måneder ble det solgt 15 prosent færre nye boliger enn i samme periode i 2025, mens igangsetting av nye boliger var 3 prosent lavere, ifølge [Boligprodusentenes Forening](#). Samlet i perioden fra mai 2025 til april 2026 var antall solgte nye boliger 6 prosent under forrige tolv månedersperiode, mens igangsatte boliger var 5 prosent over. Nivået på igangsettingen er fortsatt historisk lavt og 42 prosent under beregnet boligbehov¹³. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser i tillegg at boligbyggingen i flere år har vært lavere enn veksten i antall husholdninger. Fra 2020 til 2025 økte antall husholdninger med i gjennomsnitt 8 800 flere hvert år enn antall fullførte boliger.¹⁴

Boliginvesteringene falt 25 prosent samlet gjennom 2023 og 2024 ifølge reviderte tall fra nasjonalregnskapet og holdt seg på et lavt nivå i 2025. I 2026 anslår [Statistisk sentralbyrå](#) omtrent nullvekst i boliginvesteringene som følge av fortsatt lavt salg av nye boliger. Samtidig la byrået til grunn uendret styringsrente i sin prognose. I 2027 venter byrået at utviklingen snur og at boliginvesteringene øker med cirka 7 prosent årlig i 2028 og 2029. [Norges Bank](#) anslår en moderat oppgang i 2026 og noe høyere veksttakt i boliginvesteringene de påfølgende årene. Samlet i 2026–2029 venter begge en vekst i boliginvesteringene på rundt 20 prosent.

Økt kjøpekraft i husholdningene, sammen med fortsatt lav boligbygging og noe lavere renter senere i prognoseperioden, vil ifølge både Norges Bank og Statistisk sentralbyrå bidra til at boligprisene øker mellom 5 og 6 prosent årlig fram til 2029.

Utviklingen i boligprisene framover er usikker. Vedvarende lav boligbygging kombinert med befolkningsvekst kan føre til økende boligunderskudd og sterkere prisvekst. Høyere boligpriser vil øke behovet for større lån. Dersom kredittveksten blir høyere enn veksten i husholdningenes disponible inntekt, vil gjeldsbelastningen igjen stige. Skulle den økonomiske utviklingen bli klart svakere enn

¹³ [Prognosesenteret](#) estimerer gjennomsnittlig årlig boligbehov neste fem år (2025–2029) for Boligprodusentene. Siste estimat er basert på Statistisk sentralbyrås befolkningsframskriving per juni 2024, og den faktiske avgangen i boligmassen er tatt med i beregningen. Boligbehovet inkluderer studentboliger og omsorgsboliger, som ikke inngår i nyboligstatistikken.

¹⁴ Statistisk sentralbyrå, [tabell 05940](#) og [tabell 10986](#).

ventet, eller rentenivået klart høyere, kan boligprisene falle markert, slik Finanstilsynets stresstest 2026 viser.

IKKE-FINANSIELLE FORETAK

Den viktigste risikoen for de fleste norske banker er tap på utlån til ikke-finansielle foretak. I flere hovednæringer sto bedrifter med svak betjeningsevne for en økende andel av næringens samlede gjeld i 2023 og 2024.¹⁵ Det var store forskjeller i betjeningsevnen både mellom næringer og innad i næringene. Utviklingen i sentrale faktorer som rentenivå, energi- og råvarepriser, material- og transportkostnader, valutakurser og etterspørsel etter varer og tjenester fra inn- og utland blir viktig for utviklingen framover. Faktorene kan treffe næringene i ulik grad.

Utfordringer i deler av næringslivet

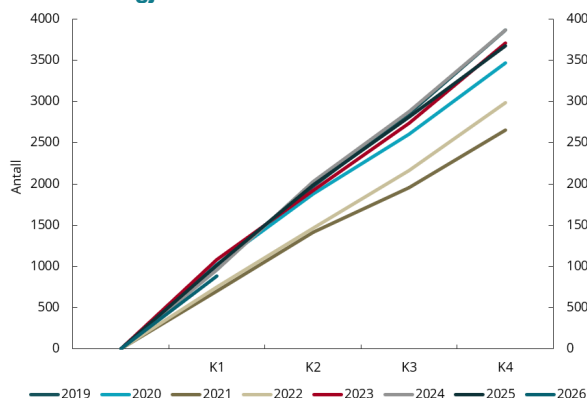
[NHOs medlemsundersøkelse for april 2026](#) viser generelt en svekket markedsituasjon og dempede markedsutsikter. Ifølge undersøkelsen er nåsituasjonen den svakeste siden pandemiåret 2020. I [Norges Banks regionale nettverk 1-2026](#) rapporterte bedriftene samlet sett at de ventet noe økt vekst i andre kvartal 2026 etter mer moderat vekst i første kvartal. Særlig bedrifter innen varehandel og bygg og anlegg forventet økt vekst fra første til andre kvartal. Deler av undersøkelsen ble gjennomført før krigsutbruddet i Iran. I etterkant av undersøkelsen har markedsrentene økt og internasjonale vekstanslag blitt nedjustert.

Konkurser

Det er en nær sammenheng mellom konkurs og mislighold av lån. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at antall åpnete konkurser i aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper i første kvartal 2026 var noe lavere enn i tilsvarende periode året før, se figur 3.1. For bygg og anlegg (inkludert eiendomsutvikling) og omsetning og drift av fast eiendom var nivået likt som året før (ikke vist i figur).

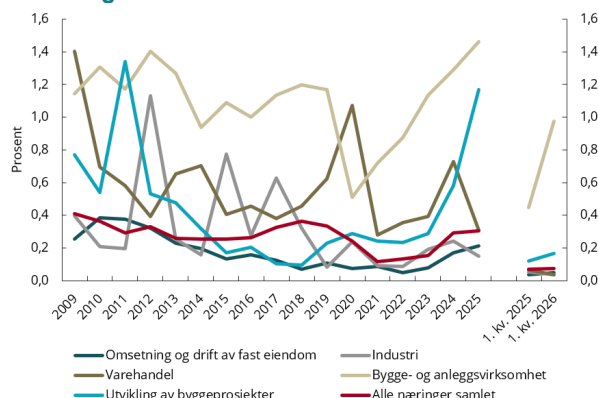
Figur 3.2 viser hvor mye gjelden i foretak som har gått konkurs et gitt år, utgjør som andel av næringens samlede gjeld i foregående regnskapsår. For alle næringer utgjør samlet gjeld i foretak som har gått konkurs, en svært liten andel av næringenes samlede gjeld. I næringene bygg og anlegg og eiendomsutvikling økte andelen gjeld i konkursforetak til høye nivåer i 2025 sammenlignet med gjennomsnittet i perioden fra 2009 til 2023. Hittil i 2026 er andelen gjeld i konkursforetak innen bygg og anlegg nesten like høy som den var gjennom hele 2023. Salg og igangsettinger av nye boliger er på historisk lave nivåer, og gjeldsbetjeningsevnen i flere foretak innen bygg og anlegg og eiendomsutvikling er svekket etter pandemien. Høyere lånerenter og dyrere innsatsfaktorer kan føre til ytterligere svekket gjeldsbetjeningsevne og økt konkurserisiko.

Figur 3.1 Konkursåpninger i AS og ASA – akkumulert gjennom kvartaler

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Figur 3.2 Gjeld i foretak som har gått konkurs eller blitt tvangsavviklet

Gjeld i konkurser og tvangsavviklinger i ulike næringer i år t, delt på gjeld

¹⁵ Se nærmere omtale i [Finansielt utsyn desember 2025](#).

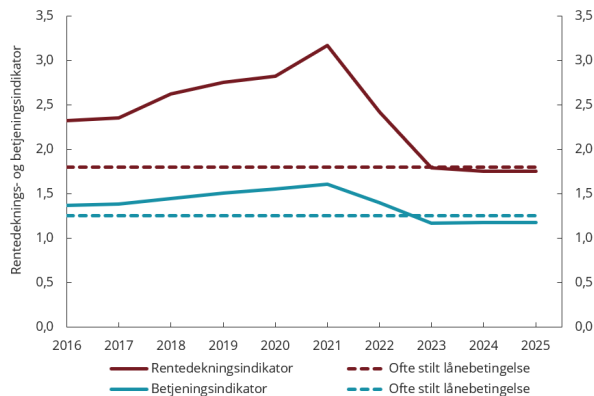
i alle foretak i næringen fra regnskapene i år t-1. Gjeld i konkurser og tvangsavviklinger i første kvartal 2025 og 2026 er delt på total gjeld i den respektive næring i 2024. Kilder: Dun & Bradstreet og Finanstilsynet

I Norges Banks utlånsundersøkelse for første kvartal 2026 rapporterte fire av de ni bankene som deltar, at risikoen for mislighold blant låntakere innen eiendomsutvikling hadde økt noe det siste halvåret, og én av bankene rapporterte at risikoen hadde økt mye. På tilsvarende spørsmål halvåret før var antallet henholdsvis tre og to.

Fortsatt utfordringer i næringseiendom

Rente- og gjeldbetjeningsevnen til konsern som driver med utleie og drift av næringseiendom ("utleiekonsern"), har svekket seg betydelig i etterkant av renteøkningen fra siste del av 2021, se figur 3.3. Nøkkeltallene i figuren viser gjennomsnittet (vektet) for alle utleiekonsern i utvalget. Det innebærer at mange konsern har en betjeningsevne som er svakere enn figuren indikerer. Total gjeld i utleiekonsern med en betjeningsindikator lavere enn 1,0 (det vil si svak betjeningsevne) som andel av konsernenes totale gjeld, økte fra 42 prosent i 2023 til 45 prosent i 2024 (ikke vist i figur).

Figur 3.3 Rentedeckningsindikator og betjeningsindikator. Vektet gjennomsnitt. Utleiekonsern. 2016–2025¹⁶

Kilder: Finanstilsynet, Dun & Bradstreet (Brønnøysundregistrene) og publiserte års- og delårsregnskap

Långivere stiller ofte betingelse om at rentedeckningsindikatoren¹⁷ skal være om lag 1,8 eller høyere og betjeningsindikatoren¹⁸ om lag 1,25 eller høyere. Dette skal redusere risikoen for at inntjening fra ordinær virksomhet ("driftsinntjening") ikke dekker netto rentekostnader, egenfinansiering av nødvendige investeringer, avdrag, skatt og et visst utbytte til eierne.¹⁹ Før renteøkningen og i det første året med renteøkning (2022) var de to indikatorene i gjennomsnitt betydelig høyere enn henholdsvis 1,8 og 1,25, mens de siden 2023 har vært marginalt lavere.²⁰

Hovedårsaken til svekkelsen i betjeningsevnen er den kraftige økningen i rentenivået. Til tross for at den årlige KPI-justeringen av leieprisene i gjennomsnitt var mer enn dobbelt så høy i årene 2022–2025 som i årene 2011–2021, var ikke dette tilstrekkelig til å fullt ut kompensere for renteøkningen.²¹ Før renteøkningen utgjorde utleiekonsernenes netto rentekostnader om lag 22 prosent av

¹⁶ Utvalget omfatter konsern som hovedsakelig driver med utleie og drift av egen fast eiendom. For konsern som foreløpig ikke har levert årsregnskap for 2025, er indikatorene framskrevet med utviklingen til konsernene som har levert foreløpig årsregnskap for 2025. Se også Finansielt utsyn desember 2025 og Finansielt utsyn juni 2025 for nærmere omtale av næringseiendom.

¹⁷ Driftsinntekter fra ordinær virksomhet minus driftskostnader fra ordinær virksomhet ("driftsinntjening") dividert på netto rentekostnader.

¹⁸ Driftsinntekter fra ordinær virksomhet minus driftskostnader fra ordinær virksomhet ("driftsinntjening") dividert på netto rentekostnader og anslått egenfinansiering av nødvendige investeringer/avdrag.

¹⁹ "Driftsinntjening" er inntekter fra ordinær virksomhet minus driftskostnader knyttet til ordinær virksomhet (utleie). Av- og nedskrivninger er ikke inkludert i driftskostnadene. Betaling av renter, avdrag og nødvendige investeringer og utbytte kan utsettes og/eller lånefinansieres. I perioder med økte eiendomsverdier, lave renter og optimistiske framtidsutsikter kan dette være en hensiktsmessig løsning dersom betjeningsproblemer vurderes som midlertidige. Men over tid er det eiendommenes evne til å skape tilstrekkelig driftsinntjening som er avgjørende for både långiver, låntaker og selskapets eiere.

²⁰ Merk at indikatorene, slik de her er beregnet, ikke hensyntar skatt.

²¹ Leiekontraktene justeres vanligvis årlig med veksten i tolv måneders KPI i november foregående år. I årene 2020–2021 var gjennomsnittlig årlig KPI-justering om lag 2,0 prosent, mens den i årene 2022–2025 var om lag 4,7 prosent.

utleiekonsernernes driftsinntekter og 37 prosent av driftsinntjeningen. Tilsvarende andeler nå er henholdsvis 40 prosent og 57 prosent.

Utviklingen i konsumprisindeksen (KPI) og rentenivået de neste årene blir viktig for utleiekonsernene. Tolvmåneders KPI for november 2025, som ble brukt til å KPI-justere de fleste leiekontrakter for 2026, var 3,0 prosent. For de påfølgende fire årene i basisscenarioet i Finanstilsynets stresstest er KPI i gjennomsnitt om lag 2,5 prosent.²² Med et slik utfall vil den årlige KPI-justeringen av leieprisene de neste årene i gjennomsnitt være vel halvparten av KPI-justeringene i 2022–2025.

Ifølge basisscenarioet i Finanstilsynets stresstest øker bankenes gjennomsnittlige utlånsrente til ikke-finansielle foretak med om lag 0,4 prosentpoeng de to neste årene (2026–2027), for deretter å falle med om lag 0,8 prosentpoeng fram mot utgangen av 2030. Dette tilsvarer om lag forventningene i rentemarkedene.²³

Dersom utviklingen i utlånsrentene til utleiekonsernene følger utviklingen i basisscenarioet til Finanstilsynet, innebærer det at utlånsrenten de neste fem årene i gjennomsnitt vil være marginalt lavere enn i dag. Det er imidlertid fortsatt utleiekonsern som har fastrentekontrakter inngått på svært lave rentenivåer som vil løpe ut dette og de neste årene. Disse konsernene kan få økt utlånsrente de neste årene selv om det generelle rentenivået skulle falle.

Risikopremien det enkelte selskap eller konsern betaler, vil også ha betydning. Gjennomsnittlig risikopremie for bankenes utlån til næringseiendom falt med om lag 25 basispunkter fra utgangen av 2023 til utgangen av første kvartal 2026, se tabell 3.1. Det er indikasjoner på at næringseiendomsverdiene generelt har falt siden "toppen" i 2021, se figur 5.6. Svekket betjeningsevne og reduserte eiendomsverdier tilsier alt annet likt økte risikopremier.

I tillegg til utviklingen i KPI og i rentenivået er utviklingen i leietakernes betalingsevne og -vilje viktige faktorer. For en utleieportefølje som ikke tilføres nye lokaler eller oppgraderes betydelig, er det trolig vanskelig å justere leieprisen med *mer* enn den kontraktsfestede årlige KPI-justeringen. Slik kontormarkedet generelt har vært de siste årene, med blant annet flat vekst i kontorsyssetningen, økt arealledighet og beskjedne utsikter til særlig bedring de nærmeste årene, kan det synes lite sannsynlig at leieprisene framover vil øke mer enn inflasjonen. Unntaket kan være utleielokaler som har vært gjenstand for betydelige oppgraderinger, tilpasninger og modernisering. Slike tilpasninger krever imidlertid investeringer, som vanligvis øker kravet til driftsinntjeningen. Dersom alternativet for utleier er at næringslokalet blir stående tomt eller må leies ut til en ny leietaker til betydelig lavere pris enn gjeldende leiepris, kan det beste alternativet være å reforhandle gjeldende leiekontrakt til en lavere pris.

I figur 3.4 og figur 3.5 vises en forenklet framskrivning av utleiekonsernernes rentedekningsindikator og betjeningsindikator basert på to scenarioer og følgende forutsetninger:

Finanstilsynets basisscenario:

- Utviklingen i KPI og rentenivå blir som i Finanstilsynets basisscenario (se figur 5.1 og figur 5.2).
- 95 prosent av gjeldende leiekontrakter oppjusteres med KPI hvert år, mens de resterende 5 prosent beholder gjeldende leiepris.
- 1 prosent av leiekontraktene faller bort hvert år som følge av at leietaker ikke lenger klarer å betale leien, går konkurs eller avvikles på andre måter.

Finanstilsynets stressscenario:

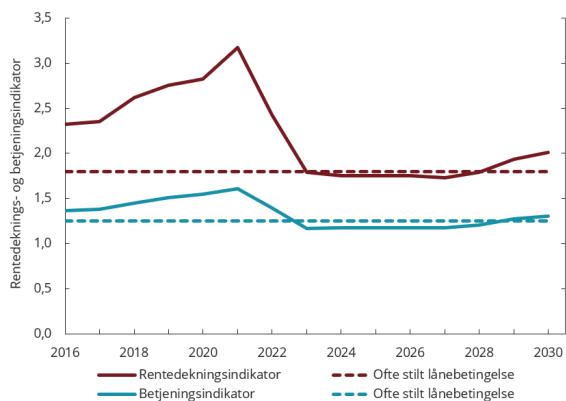
- Utviklingen i KPI og rentenivå blir som i Finanstilsynets stressscenario (se figur 5.1 og figur 5.2).

²² Ifølge basisscenarioet i Finanstilsynets stresstest. Basisscenarioet er ikke en prognose, men er basert på prognosene til Statistisk sentralbyrå, se omtale i kapitlet "stresstest av norske banker".

²³ Se for eksempel Akershus Eiendom, Mandagsmakro 01.06.2026.

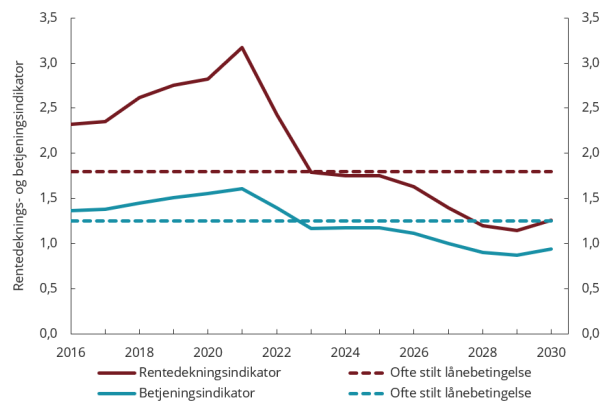
- 90 prosent av gjeldende leiekontrakter oppjusteres med KPI hvert år, mens resterende 10 prosent beholder gjeldende leiepris.
- 2 prosent av leiekontraktene faller bort hvert år som følge av at leietaker ikke lenger klarer å betale leien, går konkurs eller avvikes på andre måter.

Figur 3.4 Rentedeckningsindikator og betjeningsindikator. Utleiekonsern. Finanstilsynets basisscenario. 2026–2030

Kilder: Finanstilsynet, Dun & Bradstreet (Brønnøysundregistrene) og publiserte års- og delårsregnskap

Figur 3.5 Rentedeckningsindikator og betjeningsindikator. Utleiekonsern. Finanstilsynets stressscenario. 2026–2030

Kilder: Finanstilsynet, Dun & Bradstreet (Brønnøysundregistrene) og publiserte års- og delårsregnskap

Ifølge framskrivningen i basisscenarioet endres rentedeckningsindikatoren og betjeningsindikatoren lite de to første årene, se figur 3.4. Det vil innebære at mange utleiekonsern vil få enda flere år med svak betjeningsevne. Selv om indikatorene ifølge framskrivningen forbedrer seg marginalt i årene 2028–2030, vil de fortsatt være vesentlig under nivåene før renteøkningen.

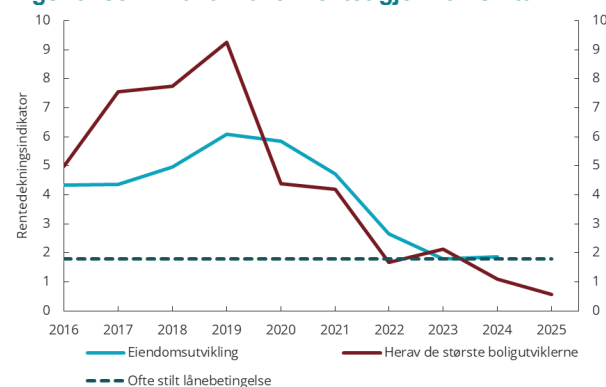
Dersom utviklingen blir som i Finanstilsynets stressscenario, vil indikatorene svekke seg kraftig de neste årene, se figur 3.5. I tillegg faller eiendomsverdiene i stressscenarioet kraftig, se figur 5.6. En slik utvikling kan føre til store tap på utlån til næringsseidendom. I Finanstilsynets stressscenario er de akkumulerte tapene på utlån til ikke-finansielle foretak som andel av totale utlån til ikke-finansielle foretak i perioden 2026–2030 11,3 prosent. En betydelig andel av utlånstapene er knyttet til næringsseidendom.

Figur 3.6 Direkteavkastningsgap for "Oslo prime office". Januar 2009–juni 2026

Siste observasjon 5. juni 2026. Kilder: Akershus Eiendom, LSEG Datastream og Finanstilsynet

Figur 3.7 Rentedeckningsindikator. Eiendomsutviklingskonsern. 2016–2025. Vektet gjennomsnitt

Kilder: Finanstilsynet, Dun & Bradstreet (Brønnøysundregistrene) og publiserte års- og delårsregnskaper

Direkteavkastningen ("yield") indikerer hva investorene krever av avkastning for å investere i et gitt næringsseidomssegment.²⁴ I årene før renteøkningen var direkteavkastningen for "Oslo prime office" mellom 2 og 3 prosentpoeng høyere enn tilnærmet risikofri avkastning (det vil si et "yield gap" eller

²⁴ Se boks i Finansielt utsyn juni 2025 for en nærmere omtale av direkteavkastningen.

"direkteavkastningsgap" på mellom 2 og 3 prosentpoeng), se figur 3.6. Ved utgangen av 2025 var direkteavkastningsgapet for "Oslo prime office" om lag 0,25 prosentpoeng, sammenlignet med om lag 1,0 prosentpoeng for både "Stockholm prime office" og "København prime office".²⁵

En sentral markedsaktør forventer en økning i direkteavkastningen for "Oslo Office Central Business District (CBD) prime" og "Oslo Office CBD normal" i 2026 og 2027.²⁶ Det begrunnes med forventninger om høyere renter og mindre kapitaltilførsel fra egenkapitalinvestorer. En økning i direkteavkastningen indikerer, andre forhold like, et verdifall på eiendommene.

For at direkteavkastningsgapet for "Oslo CBD prime" skal komme opp på nivå med direkteavkastningsgapet for tilsvarende kontorlokaler i Stockholm og København, må – andre forhold like – enten (a) langsiktige norske renter falle med om lag 0,75 prosentpoeng eller (b) eiendomsverdiene falle med om lag 15 prosent eller (c) det være en kombinasjon av et fall i renter og eiendomsverdier innenfor disse intervallene.

Betydelige utfordringer i eiendomsutvikling

I eiendomsutvikling, som hovedsakelig er utvikling av nærings-, bolig- og fritidseiendom, er det generelt betydelig større utfordringer enn i utleie og drift av næringseiendom.²⁷ I tillegg til økte rentekostnader er eiendomsutvikling sterkt rammet av økninger i byggekostnadene (material-, lønns-, transport- og reguleringskostnader). Det har bidratt til en kraftig svekkelse i rentedekningsindikatoren, se figur 3.7. I årene før renteøkningen var rentedekningsindikatoren i eiendomsutvikling typisk 4,0 eller høyere. I 2024 var den i gjennomsnitt om lag 1,9. For de største boligutviklerne falt rentedekningsindikatoren (vektet gjennomsnitt) ytterligere i 2025.

Utviklingen i eiendomsutvikling framover avhenger av utviklingen i byggekostnadene, rentenivået og betalingsviljen og -evnen til kjøpere av nye nærings-, bolig- og fritidseiendommer. I en del områder, blant annet i Oslo-området, går salget av nye boliger trått, og en betydelig andel av ferdigutviklede boliger og boliger under utvikling står usolgt.²⁸ Det samme gjelder trolig mange fritidseiendommer. Se også omtalen av boligmarkedet over.

Ikke-finansielle foretaks lånerenter²⁹

Bankenes volumvektede og uvektede gjennomsnittlige utlånsrenter til ulike næringer steg etter pandemien og fram til 31. desember 2023³⁰ i takt med økt styringsrente fra Norges Bank, se figur 3.8 og figur 3.10. Rentene har deretter falt noe. Som vist i figur 3.9 ble forskjellen mellom utlånsrentene og tremåneders NIBOR redusert med 35 basispunkter fra fjerde kvartal 2020 til første kvartal 2026 for næringene samlet. Siden rapporteringen ved årsslutt 2023 fram til siste rapportering 31. mars 2026 har volumvektet rentemargin³¹ falt, også for næringer der kredittrisikoen synes å ha økt, for eksempel i eiendomsutvikling. Uvektet gjennomsnittlig rentemargin har ikke falt like mye, se figur 3.11, og mesteparten av reduksjonen ble drevet av økte markedsrenter (tremåneders NIBOR) i mars 2026.

²⁵ Kilde: Colliers (publisert i Kapital Tema Eiendom 11/2026).

²⁶ Se [Malling, Market report, Summer 2026](#) (side 6) og [Malling, Sektorrapport for kontor, april 2026](#).

²⁷ Næringen 'Utvikling og salg av byggeprosjekter' (68120 i SN 2025) hadde ved utgangen av 2024 om lag 155 milliarder kroner i gjeld til kredittinstitusjoner (hovedsakelig banker). Det utgjør om lag 8 prosent av norske-ikke finansielle foretaks totale gjeld til kredittinstitusjoner (utvinning av olje og gass er ekskludert). Merk at tallene i figur 3.7 er for morselskap som har levert konsernregnskap i denne næringen. Ettersom ikke alle selskap tilhører et konsern og ikke alle morselskap plikter å avlegge konsernregnskap, blir dette utvalget mindre. Konsernutvalgets totale gjeld til kredittinstitusjoner var ved utgangen av 2024 om lag 110 milliarder kroner.

²⁸ Ifølge Eiendom Norge var antall usolgte boliger i Oslo ved utgangen av 1. kvartal 2026 på sitt høyeste siden statistikken ble startet i 2010.

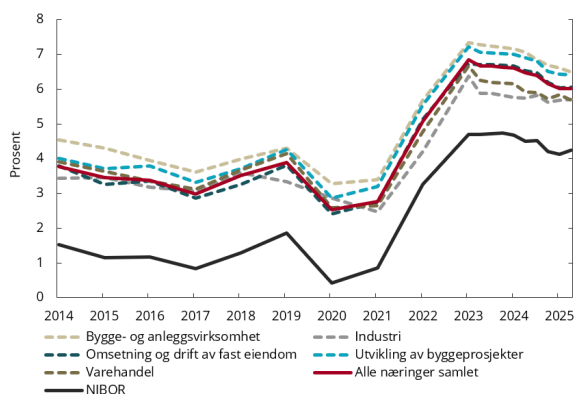
²⁹ Her undersøkes bankenes utlån til norske ikke-finansielle aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper med oppgitt nominell rente i engasjementsrapporteringen. Engasjementer med manglende rapportert rente er således ekskludert. Både norske banker og utenlandske filialer inkluderes i rapporteringen. I analysene av rentemarginer i dette kapittelet er én stor bank utelatt fra utvalget grunnet feil ved rapporteringen. For mer informasjon om engasjementsrapporteringen, se <https://www.finanstilsynet.no/rapportering/fellesrapporteringer/sebra-rapportering/>.

³⁰ Rapporteringen som benyttes i analysen, er årlig fram til 31. desember 2023 og deretter kvartalsvis. For NIBOR er gjennomsnittlig nivå gjennom foregående måned benyttet. Volumvektet utlånsrente er summen av nominell utlånsrente multiplisert med trukket utlånsengasjement for hvert engasjement dividert på summen av alle trukne utlånsengasjement.

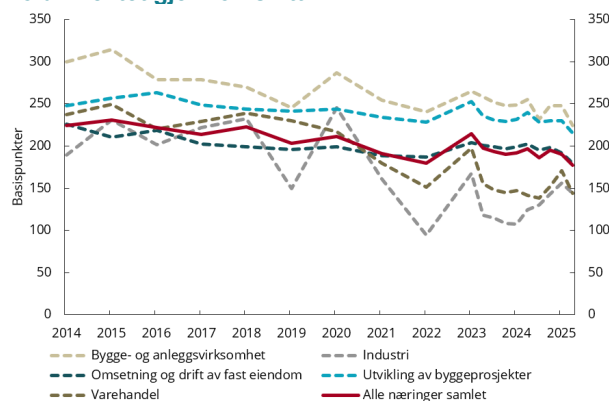
³¹ Rentemarginen er i denne analysen definert som differansen mellom bankenes rapporterte nominelle utlånsrente for utvalget av utlån og NIBOR. Den er dermed beregnet basert på individuelle engasjementer og deretter aggregert til næringsnivå. Se også figur 4.4 i kapittelet om norske banker for tall på rentemarginer samlet sett.

For bygg og anlegg og eiendomsutvikling var reduksjonen i uvektet rentemargin noe mindre enn for volumvektet rentemargin. Det tyder på at renten på utlån til større foretak har gått mer ned enn renten på utlån til små og mellomstore foretak. For næringseiendom var nedgangen i uvektet margin om lag lik nedgangen i volumvektet rentemargin, se tabell 3.1. At markedsrentene har fortsatt å stige etter rapporteringsperioden 31. mars 2026, kan bidra til å presse marginene ytterligere ned om ikke økningen i markedsrenter bidrar til økte utlånsrenter.

Figur 3.8 Vektet utlånsrente til norske ikke-finansielle foretak og tremåneders NIBOR

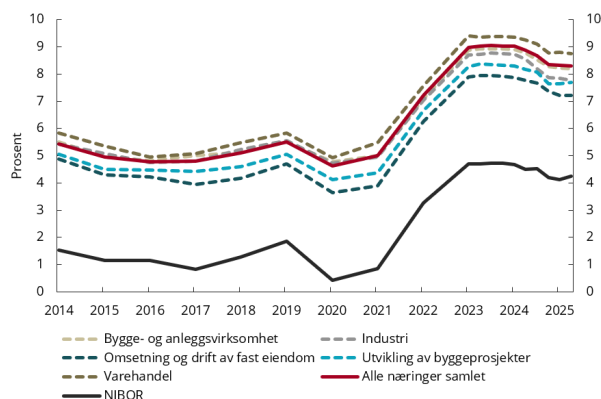

Figur 3.9 Rentemargin over tremåneders NIBOR, banklån til norske ikke-finansielle foretak, volumvektet gjennomsnitt

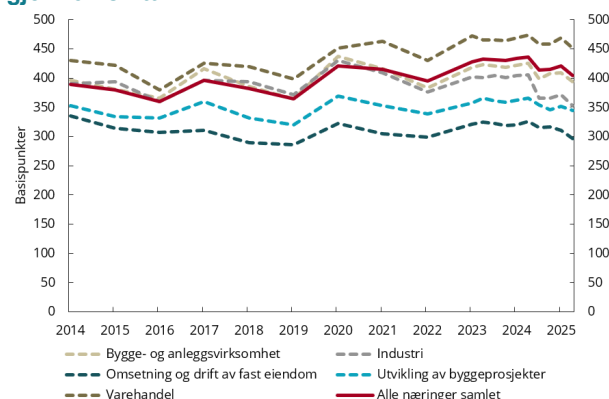

Siste observasjon første kvartal 2026. Årlig frekvens til og med 31. desember 2023, deretter kvartalsvis. Nominell rente er vektet med trukket gjeld i engasjementsrapporteringen. Kilder: Finanstilsynet og LSEG Datastream

Figur 3.10 Gjennomsnittlig utlånsrente til norske ikke-finansielle foretak og tremåneders NIBOR

Figur 3.11 Rentemargin over tremåneders NIBOR, banklån til norske ikke-finansielle foretak, uvektet gjennomsnitt

Siste observasjon første kvartal 2026. Årlig frekvens til og med 31. desember 2023, deretter kvartalsvis. Kilder: Finanstilsynet og LSEG Datastream

Tabell 3.1 Reduksjon i beregnet rentemargin over tremåneders NIBOR fra 31. desember 2023 til 31. mars 2026, basispunkter

	Bygg og anlegg	Industri	Nærings-eiendom	Utvikling av byggeprosjekter	Varehandel	Alle næringer samlet
Vektet gjennomsnitt	40	24	24	34	54	38
Gjennomsnitt	25	49	25	13	21	23

Kilder: Finanstilsynet og LSEG Datastream

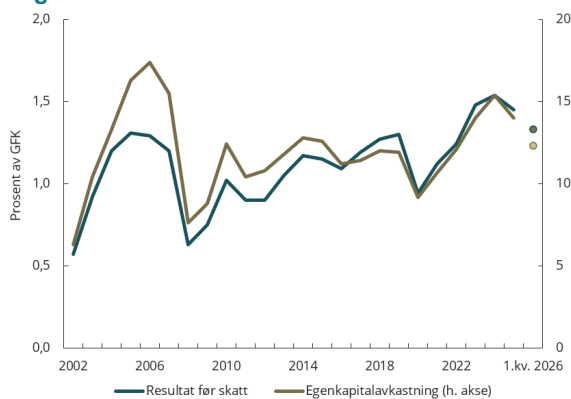
NORSKE BANKER

Norske banker har en sterk finansiell posisjon, med høy lønnsomhet og god soliditet. Det siste året har lønnsomheten avtatt fra et svært høyt nivå som følge av lavere netto renteinntekter og høyere driftskostnader. Utlånstapene er lave for bankene samlet, men kredittrisikoen i bedriftsporteføljen har vært økende innenfor flere næringer. Bankenes margin til kapitalkravene har økt det siste året, i stor grad som følge av regelverksendringer, ikke ved økt kapital. Bankene har hatt god tilgang til både kortsiktig og langsiktig finansiering, til tross for økt geopolitisk usikkerhet.

God lønnsomhet, men noe nedgang fra året før

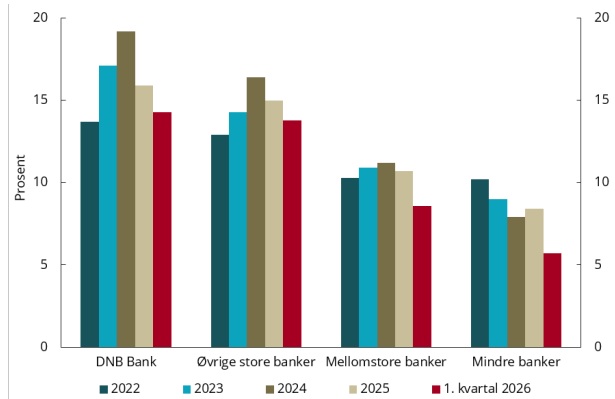
Norske banker har hatt svært god lønnsomhet de siste tre årene. Den viktigste driveren bak de gode resultatene, for bankene samlet, var økte netto renteinntekter i kjølvannet av den markerte renteoppgangen fra 2022. Som det framgår av figur 4.1, var lønnsomheten særlig høy i 2024. Både i 2025 og så langt i 2026 har lønnsomheten sunket noe, men er fremdeles høyere enn i perioden før 2020. I første kvartal 2026 var bankenes samlede egenkapitalavkastning 12,3 prosent. Blant annet som følge av betydelige forskjeller i egenkapitalnivå mellom store og mindre banker, er det store forskjeller i egenkapitalavkastningen mellom grupper av banker, se figur 4.2 og rapporten Finansielt utsyn desember 2025.

Figur 4.1 Resultat før skatt og egenkapitalavkastning

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.2 Egenkapitalavkastning i grupper av banker

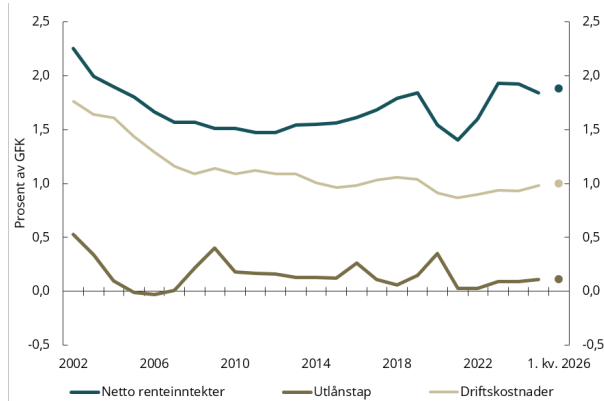
Kilde: Finanstilsynet

Den sterke veksten i netto renteinntekter fra 2022 til 2024 har delvis blitt reversert gjennom 2025 og så langt i år, se figur 4.3. Som det framgår av figur 4.4, var det en sterk økning i bankenes rentemarginer på innskudd fra 2022, som førte til at totalmarginen økte til det høyeste nivået på lang tid. Stigende pengemarkedsrente i 2026 har ført til at reduksjonen i innskuddsmarginen har blitt reversert, mens marginen på utlån har sunket ytterligere. Total rentemargin ved utgangen av mars var nesten tilbake på nivået fra før renteøkningene i 2022.

En viktig bidragsyter til at norske banker har vist god lønnsomhet over flere år, har vært en synkende trend for driftskostnader. De siste årene har det derimot vært en viss økning i bankenes kostnader. Som det framgår av figur 4.3, var kostnadsnivået i første kvartal 2026 det høyeste siden 2019. Det er særlig lønnskostnadene som har økt den siste tiden.

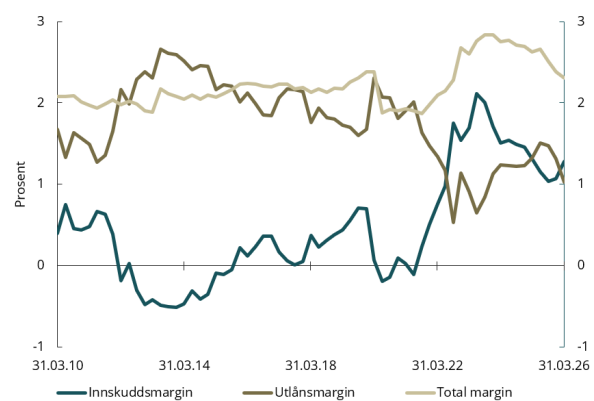
Bankens samlede tap på utlån har økt svakt de siste årene, særlig for utlån til bedrifter, men nivået på tap er fremdeles lavt historisk sett.

Figur 4.3 Netto renteinntekter, utlånstap og driftskostnader

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.4 Rentemarginer

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Forbrukernes situasjon i innskuddsmarkedet

[Finanstilsynet har kartlagt bankenes tilbud av innskuddsprodukter til forbrukere og undersøkt forbrukernes situasjon i innskuddsmarkedet.](#) Samlede innskudd for norske husholdninger var omtrent 1 800 milliarder kroner ved utgangen av september 2025. Forbrukerrådets bytteundersøkelse viser at 18 prosent av forbrukerne byttet leverandør eller reforhandlet betingelsene knyttet til sin sparekonto i 2024.

Kartleggingen viser at bankenes rentemargin på innskudd har økt med stigende styringsrente. Innskuddsrentene er blitt justert ved endringer i styringsrenten, men med en viss forsinkelse. Rentenivået på ulike typer innskuddskontoer varierer og har for depositumskonto og vergemålskonto gjennomgående vært lavere enn for sparekonto. Rentemarginen på innskudd har over tid vært høyere i Norge enn i Sverige, Danmark og Finland, særlig i perioden med negative markedsrenter i disse landene.

Undersøkelsen viser at svakheter ved regelverket og manglende etterlevelse fra bankenes side medfører at forbrukernes interesser ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Det er behov for å utrede mulige tiltak som kan styrke forbrukervernet og øke konkurransen i innskuddsmarkedet. Aktuelle tiltak kan være en lovfestet plikt til oppfølging underveis i kundeforholdet og et gjensidighetsprinsipp der renten settes henholdsvis opp eller ned hvis forholdet som begrunnet en renteendring, bortfaller.

Rentereguleringsklausulen

Finansklagenemnda publiserte 27. januar 2026 sin avgjørelse i to saker om rimeligheten av renteendringsklausulen for boliglån med flytende rente i norske bankers standardavtaler. Nemndas flertall la til grunn at vilkårene er så brede og så uklart formulert at en vanlig forbruker verken kan forstå når banken kan endre renten eller kontrollere om en renteendring faktisk er saklig begrunnet. Nemndas flertall fant derfor at vilkårene ikke oppfyller avtalelovens krav til klarhet, forutsigbarhet, etterprøvbarhet og balanse mellom partene og kom til at renteendringsklausulene var urimelige i sin helhet. De innklagede bankene har ikke akseptert avgjørelsene. Klagerne har bragt sakene videre til Oslo Tingrett, hvor det legges opp til at sakene behandles samlet.

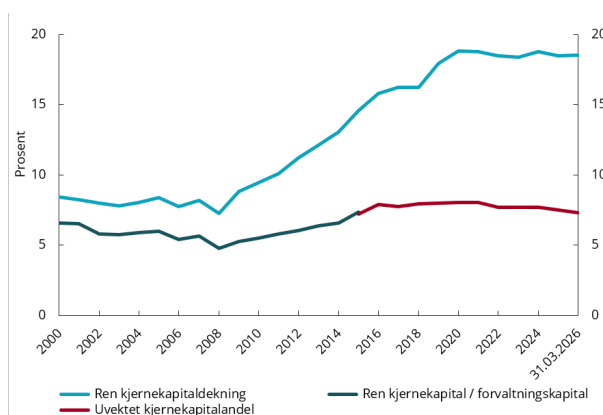
EFTA-domstolen avga en rådgivende uttalelse våren 2024 om flytende boliglånsrenter på Island, hvor det ble uttalt at boliglånsdirektivet og direktivet om urimelige avtalevilkår i forbrukeravtaler krever at avtalevilkår om renteendringer må være tydelige og sette forbrukerne i stand til å kunne forstå metoden for beregning av renteendringer. Norske bankers standardavtaler har likhetstrekk med avtalene de islandske bankene benytter.

Stabil kapitaldekning, mens regelverksendringer har ført til økte marginer til kravet

Den markerte økningen i bankenes rene kjernekapitaldekning fram til 2020 var for en stor del en konsekvens av endringer i kapitaldekningsregelverket. De siste årene har den rene kjernekapitaldekningen for bankene samlet vært stabil, se figur 4.5. Soliditeten målt med den uvektede kjernekapitaldekningen har sunket noe de siste årene og er på det laveste nivået siden 2015.

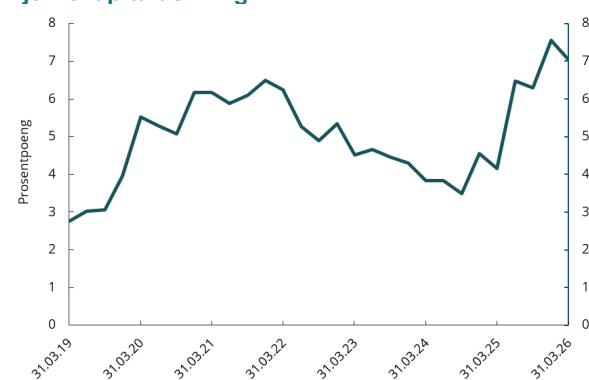
Implementeringen av endringene i kapitalkravsforordningen (CRR3) i 2025 innebar blant annet en betydelig reduksjon i risikovekter for godt sikrede boliglån for banker som benytter standardmetoden til beregning av kapitaldekning. Mange banker fikk dermed en betydelig reduksjon i kapitalkravene, noe som førte til at marginen mellom faktisk ren kjernekapitaldekning og kravet økte betydelig, se figur 4.6. For banker som benytter interne modeller til beregning av kapitalkrav, førte endringene i regelverket til en viss skjerpelse av kravene, særlig som følge av økt risikovektgulfv for boliglån.

Figur 4.5 Soliditet i banker

Figuren viser ren kjernekapital / forvaltningskapital t.o.m. 31. desember 2015 og uvektet kjernekapitalandel f.o.m. 31. desember 2015. Begge måler ikke-risikovektet soliditet. Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.6 Medianavstand til krav til ren kjernekapitaldekning

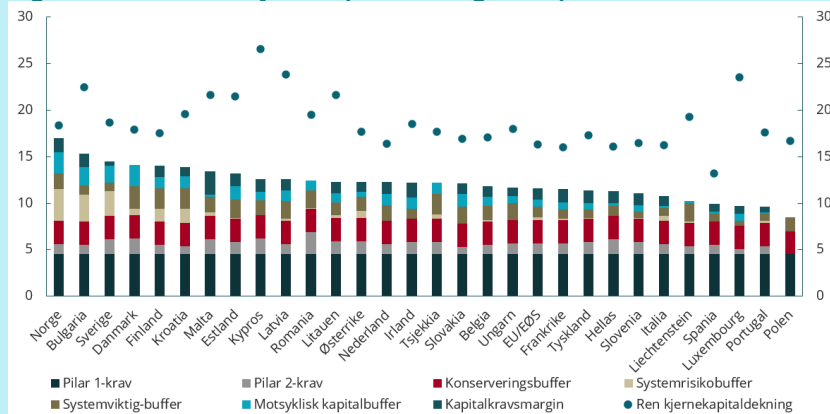

Kilde: Finanstilsynet

Kapitalkrav i europeiske land

Europeiske bankers kapitalkrav er i stor grad harmonisert på minimumsnivå. Alle banker er underlagt et felles minstekrav til ren kjernekapital (CET1) på 4,5 prosent, med tillegg av pilar 2-krav og bufferkrav. Det er betydelige forskjeller i de ulike bufferkravene mellom land. Ulikhetene reflekterer nasjonale vurderinger av systemrisiko og finansielle sårbarheter som er spesifikke for det enkelte land. I figur 4.7 vises de samlede kravene til ren kjernekapitaldekning for de største bankene i europeiske land. Det framgår at banker i de nordiske landene har høyere samlede krav enn i de fleste andre land. I Norge og Sverige er det særlig systemrisikobufferen som er avvikende, mens det i Danmark og Finland særlig er bufferen for systemviktige banker som forklarer de relativt høye kapitalkravene.

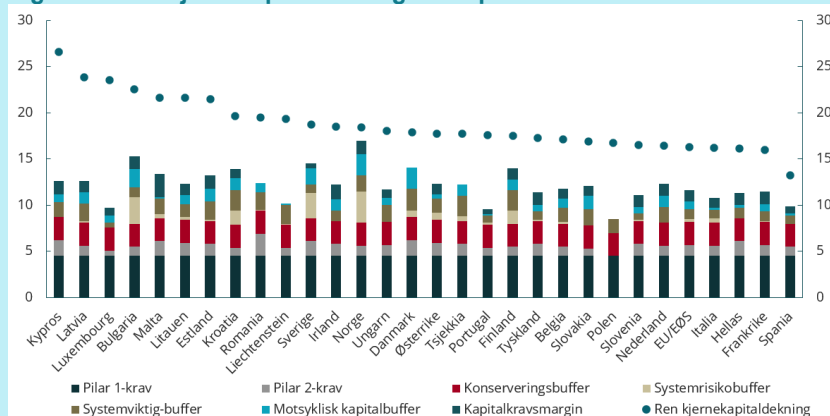
Figur 4.7 Krav til ren kjernekapitaldekning i europeiske land

Tall per 30. juni 2025. Kilde: EBA Risk Assessment Report, Desember 2025

I flere land har bankene betydelig høyere kapitaldekning enn de regulatoriske kravene tilsier. Det skyldes at banker i praksis opererer med en margin ("management buffer") til kravene for å unngå å komme i situasjoner der faktisk kapitaldekning faller under det samlede kapitalkravet. I en slik situasjon kan myndighetene innføre restriksjoner på utbyttebetalinger, tilbakekjøp av aksjer og bonuser. Brudd på kapitalkravene vil sende negative signaler til markedsaktørene og kan føre til økte finansieringskostnader. I figur 4.8 er landene rangert etter høyeste rene kjernekapitaldekning. De nordiske landene ligger her i mellomstjiktet blant europeiske land.

Figur 4.8 Ren kjernekapitaldekning i europeiske land

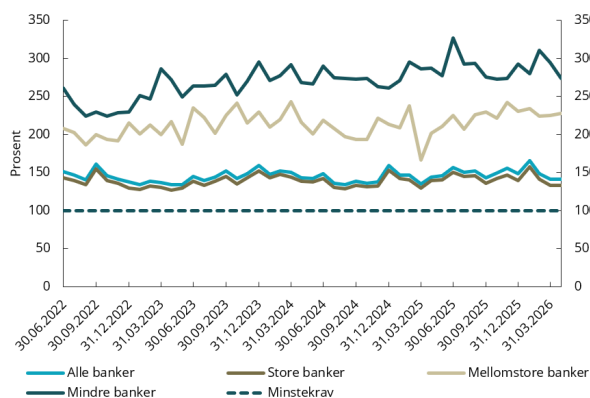

Tall per 30. juni 2025. Kilde: EBA Risk Assessment Report, Desember 2025

God likviditet, men vedvarende usikkerhet knyttet til geopolitisk uro

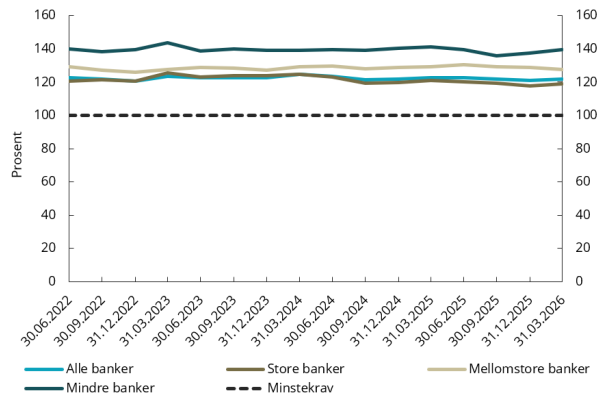
Bankenes likviditetsrisiko er i stor grad knyttet til det løpende refinansieringsbehovet i penge- og kapitalmarkedene nasjonalt og internasjonalt. Dersom bankene i for stor grad benytter markedsfinansiering med kort løpetid, kan det svekke evnen til å håndtere perioder med markedsuro. Likviditetsreserver sikrer at bankene kan innfri sine forpliktelser i en kortere periode med begrenset tilgang på ny finansiering, mens lang, stabil finansiering bidrar til å redusere finansieringsrisikoen på lengre sikt. Norske banker oppfyller både minstekravet til likviditetsreserve (liquidity coverage ratio, LCR) og stabil finansiering (net stable funding ratio, NSFR) med god margin, se figurene 4.9 og 4.10.

Figur 4.9 Total-LCR, vektet gjennomsnitt

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.10 Total-NSFR, vektet gjennomsnitt

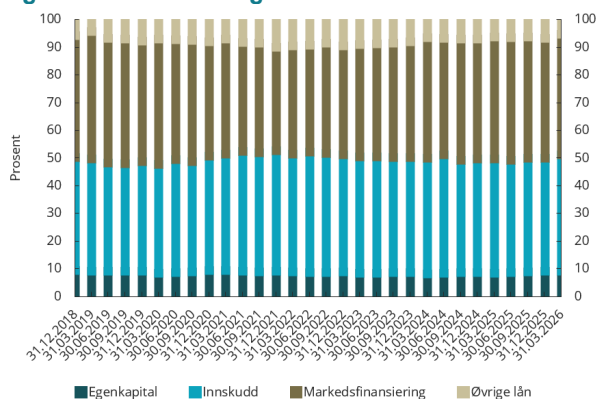

Kilde: Finanstilsynet

Bankenes finansiering³² består i hovedsak av innskudd fra kunder og finansiering i penge- og kapitalmarkedene. Ved utgangen av første kvartal 2026 utgjorde innskudd og markedsfinansiering henholdsvis 42 og 44 prosent av bankenes totale finansiering, se figur 4.11.

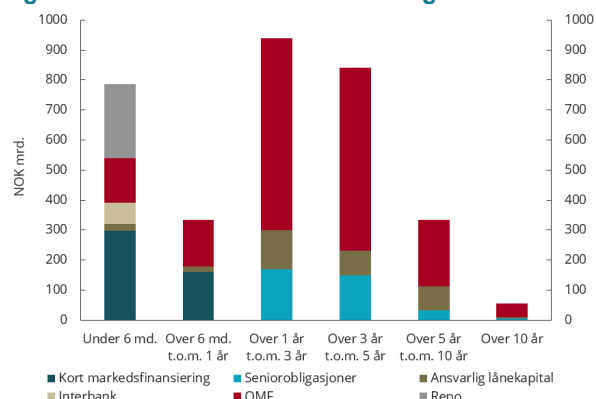
Hoveddelen av bankenes markedsfinansiering har lang løpetid, men det er også en betydelig andel som forfaller og må refinansieres i løpet av 2026. Noe ble refinansiert i løpet av første kvartal 2026, men det gjenstår fortsatt en del som må refinansieres innen utgangen av året. I hovedsak gjelder dette interbankfinansiering, gjenkjøpsavtaler (repo-er) og øvrig kort markedsfinansiering i de store bankene, men også deler av bankenes OMF-finansiering, se figur 4.12.

Figur 4.11 Finansieringsstruktur

Inkluderer kredittforetak som finansierer banker. Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.12 Forfall markedsfinansiering

Kilde: Finanstilsynet

Finansieringsmarkedene har vært robuste til tross for geopolitisk uro, og norske banker har hatt god tilgang til både kortsiktig og langsiktig finansiering. Det er usikkerhet knyttet til utviklingen framover.

Fortsatt konsentrasjons- og systemrisiko knyttet til OMF

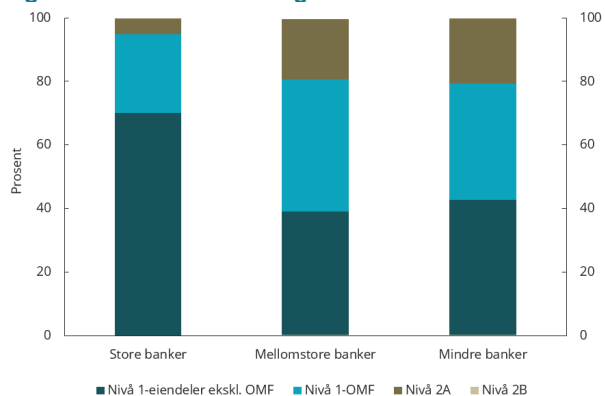
Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utgjør en stor andel av norske bankers likviditetsreserve (LCR), særlig for mellomstore og mindre banker. OMF utgjør i tillegg over halvparten av bankenes markedsfinansiering, se figurene 4.13 og 4.14. Den høye andelen OMF både som finansieringskilde og i likviditetsreserven gir økt systemrisiko gjennom krysseierskap og medfører at bankenes likviditetsrisiko også er knyttet til utviklingen i boligmarkedet.

Krysseierskap av OMF øker risikoen for at problemer i én bank sprer seg til flere banker. Store beholdninger av OMF kan skape problemer dersom flere banker må selge OMF for å skaffe nødvendig likviditet. Ved et boligprisfall vil verdien av sikkerhetsmassen til OMF reduseres, og bankene kan, avhengig av graden av overpantsettelse og størrelsen på boligprisfallet, måtte fylle på

³² Inkluderer kredittforetak som finansierer banker.

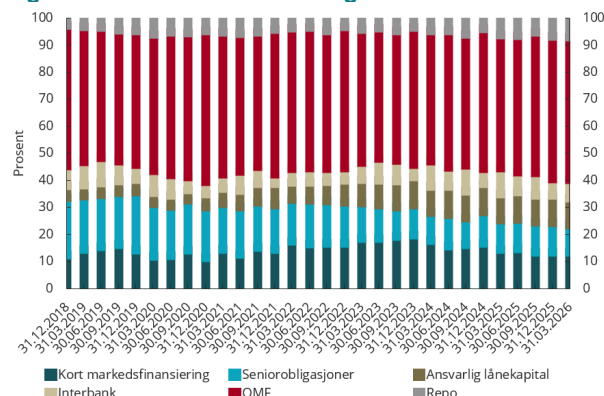
sikkerhetsmassen for å opprettholde kravet til overpantsettelse³³. Et boligprisfall kan svekke investorers tillit til OMF som investeringsobjekt og kan gjøre det dyrere og vanskeligere for bankene å benytte OMF som finansieringskilde. OMF kan stilles som sikkerhet for lån i Norges Bank, noe som kan bidra til å dempe de negative effektene av et markedsstress.

Figur 4.13 Sammensetning av likviditetsreserven

Kilde: Finanstilsynet

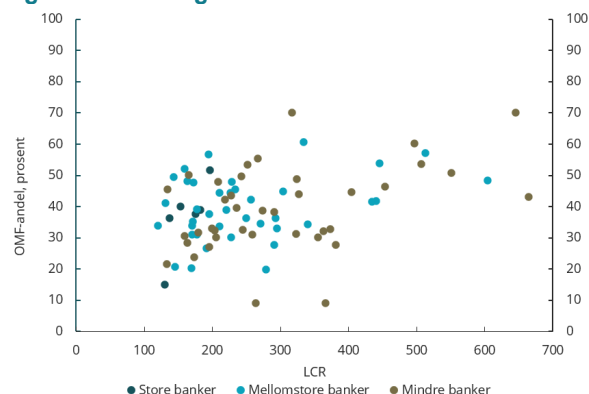
Figur 4.14 Markedsfinansiering

Kilde: Finanstilsynet

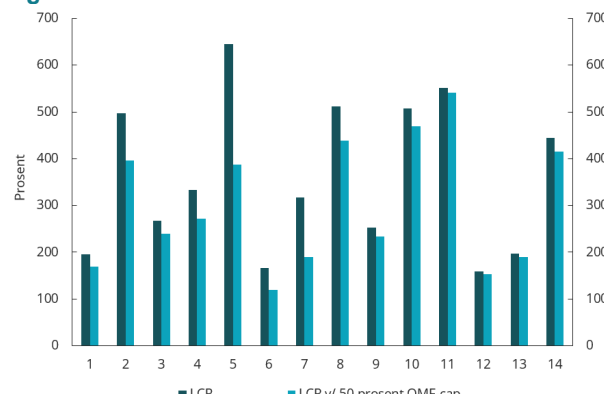
Finanstilsynet anbefalte høsten 2023 at OMF utstedt med sikkerhet i norske boliglån ikke bør utgjøre mer enn 50 prosent av likviditetsreserven. Ved årsslutt 2025 hadde 14 banker en OMF-andel over 50 prosent (én stor, fem mellomstore og åtte mindre banker), se figur 4.15. Dersom man fjerner de OMF-ene som overstiger anbefalingen fra beregningen av LCR for disse 14 bankene, reduseres LCR med mellom 6 og 258 prosentpoeng. Alle bankene vil imidlertid fortsatt oppfylle LCR-kravet, se figur 4.16.

Figur 4.15 LCR og OMF-andel i likviditetsreserven

Enkelte ekstremverdier er utelatt i figuren av hensyn til lesbarheten.
Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.16 Justert LCR

Kilde: Finanstilsynet

Stedlige tilsyn viser at flere banker har investert i seniorobligasjoner utstedt av andre banker. Dette bidrar til å øke konsentrasjons- og systemrisikoen. Finanstilsynet vil høsten 2026 kartlegge sammensetningen av bankenes likviditetsreserver, både for å vurdere bankenes tilpasning til Finanstilsynets anbefalinger knyttet til OMF og for å analysere bankenes beholdninger av seniorobligasjoner utstedt av andre banker.

Refinansieringsevne under stress

Bankene³⁴ rapporterer årlig sin refinansieringsevne, hensyntatt et 30 prosents boligprisfall, til Finanstilsynet. Indikatoren refinansieringsevne under stress (RUS) måler om bankens markedsfinansiering som forfaller neste tolv måneder, kan refinansieres med OMF og er definert som

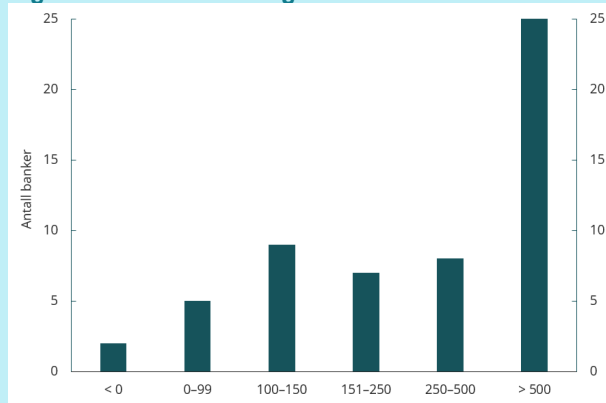
³³ Sikkerhetsmassens verdi skal til enhver tid overstige verdien av obligasjonene med fortrinnsrett til dekning i sikkerhetsmassen.

³⁴ Med unntak av de minste bankene.

$$\frac{(\text{Utlån som kan overføres} + \text{Ledig sikkerhetsmasse i "OMF – foretaket"})^{35} * 100}{\text{Markedsfinansiering med forfall innen ett år}}$$

Alt annet likt indikerer et måltall større enn 100 at bankens forfall av markedsfinansiering det neste året kan refinansieres med nye OMF og tyder på at foretaket har likviditetsmessig fleksibilitet. Et lavt eller negativt resultat tilsier at foretaket kan få problemer med å skaffe finansiering i en stressituasjon. Tall per årsslutt 2026 indikerer at sju av bankene kan få problemer med å dekke hele eller deler av sine forfall det neste året ved et kraftig boligprisfall, se figur 4.17.

Figur 4.17 Refinansieringsevne under stress

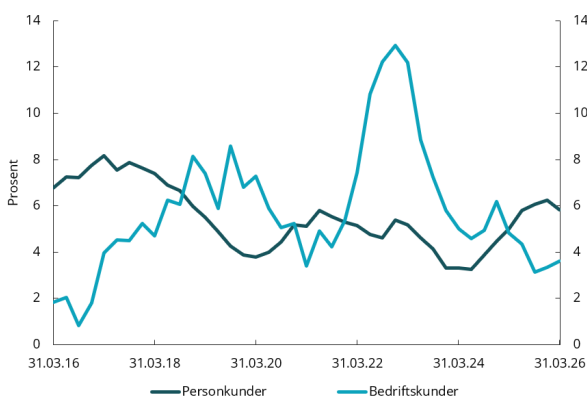

Kilde: Finanstilsynet

Synkende utlånsvekst til bedrifter, særlig til eiendomsrelaterte næringer

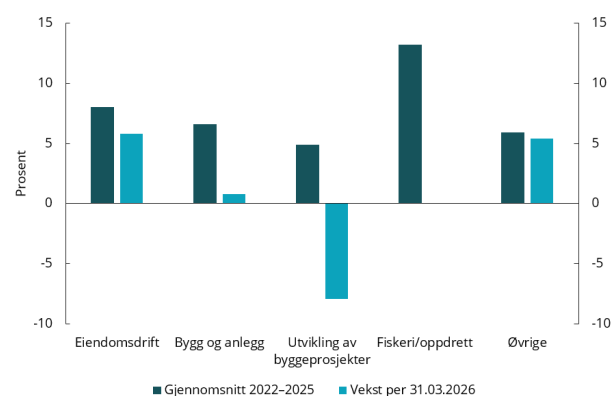
Veksten i norske bankers utlån til personkunder tiltok fra sommeren 2024, se figur 4.18. Over mange år har norske banker hatt en betydelig høyere vekst i markedet for personkunder enn de utenlandske bankene, se omtale nedenfor og rapporten [Norske bankers rammevilkår](#) fra november 2025. Veksten i utlån til innenlandske bedrifter har sunket betydelig etter å ha steget til et svært høyt nivå umiddelbart etter pandemien.

Figur 4.18 Tolvmånedersvekst i utlån for norske banker

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.19 Vekst i utlån til enkelt næringer

Gjennomsnitt av tolv månedersvekst per 31.03 for årene 2022–2025.
Kilde: Finanstilsynet.

Litt under halvparten av bankenes utlån til det innenlandske bedriftsmarkedet er til kunder innenfor 'omsetning og drift av fast eiendom'. Veksten i utlån til denne næringen har vært relativt stabil de siste årene. Ytterligere 10 prosent av bankenes bedriftsutlån er til næringene 'utvikling av byggeprosjekter' og 'bygge- og anleggsvirksomhet'. De økonomiske utfordringene innen eiendomsutvikling, som diskutert i kapittel 3, gjenspeiles i at utlånsveksten til kunder i denne næringen har sunket betydelig og vært negativ siden utgangen av 2024, se figur 4.19. Utlån til 'fiskeri- og oppdrettsvirksomhet' utgjør om

³⁵ Hensyntatt et boligprisfall på 30 prosent.

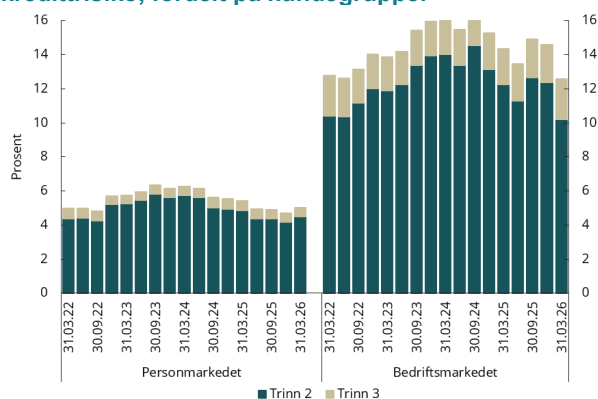
lag 6 prosent av norske bankers utlån til innenlandske bedrifter og er dermed blant de største næringene i bankenes samlede bedriftsportefølje. Utlånsveksten til næringen har sunket over tid og var nær null ved utgangen av mars 2026.

Både nivået på tap på utlån og omfanget av misligholdte utlån har vært moderat de siste årene etter en økning under pandemien i 2020–2021. De raske renteøkningene fra høsten 2022 har så langt ikke ført til en økning i misligholdsandel, verken for bedrifts- eller personkunder. Ved utgangen av mars 2026 utgjorde misligholdte utlån (summen av betalingsmislighold og andre misligholdte engasjementer) 1,3 prosent av utlånsmassen for norske banker samlet, mot 1,7 prosent rett før pandemiutbruddet i 2020.

Utlån som vurderes til amortisert kost eller til virkelig verdi over utvidet resultat, skal klassifiseres i tre trinn etter vurdert kredittrisiko. Trinn 1 består av lån hvor kredittrisikoen ikke anses å ha økt i vesentlig grad, trinn 2 benyttes for lån med vesentlig økt kredittrisiko, mens lån som anses kredittforringet, klassifiseres i trinn 3. I figur 4.20 vises utviklingen i kredittrisikoen, vurdert av bankene, for utlån de siste fem årene. Det framgår at andelen utlån til personkunder som ble vurdert som kredittforringet, har vært relativt stabil i perioden på i overkant av 0,5 prosent av utlån. Utlån vurdert til å ha vesentlig økt kredittrisiko, uten å være misligholdt, har sunket noe de siste to årene, til tross for et relativt høyt rentenivå.

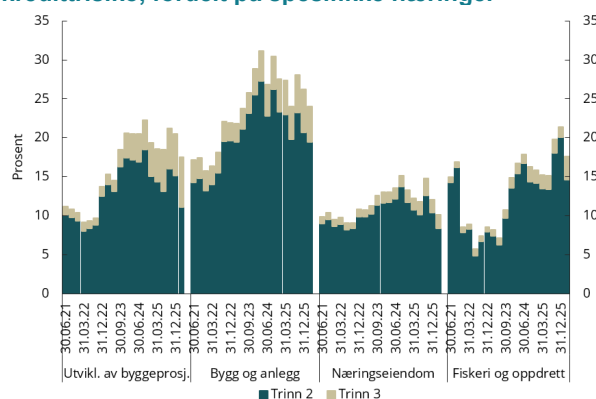
For utlån til bedriftskunder er andelen lån i trinn 3 betydelig høyere enn for personkunder, og andelen har økt noe de siste årene. Omfanget av utlån vurdert til å ha vesentlig økt kredittrisiko, uten å være i misligholdt, har variert i perioden, men har sunket noe det siste året.

Figur 4.20 Andel utlån med vesentlig økt kredittrisiko, fordelt på kundegrupper

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.21 Andel utlån med vesentlig økt kredittrisiko, fordelt på spesifikke næringer

Siste observasjon 31. mars 2026. Kilde: Finanstilsynet.

Utviklingen i kredittrisiko varierer i betydelig grad mellom næringer. Som figur 4.21 viser, har særlig utlån til bedrifter innen bygge- og anleggsvirksomhet hatt en høy andel lån med økt kredittrisiko, som vurdert av bankene. Også for utvikling av byggeprosjekter har det vært en negativ trend, særlig for andel lån som er kredittforringet. For lån til bedrifter innen omsetning og drift av fast eiendom er nivået på lån i trinn 2 og 3 lavere enn for bygge- og anleggsvirksomhet og utvikling av byggeprosjekter. Samlede utlån til disse tre næringene utgjør om lag 56 prosent av norske bankers innenlandske bedriftsportefølje. Økonomiske problemer i disse næringene, jamfør omtalen i kapittel 3, kan få betydelige konsekvenser på de totale misligholds- og tapsnivåene for norske banker.

Som det framgår av figur 4.21, har det vært en markant økning i andelen kredittforringede lån de siste årene, også for utlån til bedriftskunder innen fiskeri og oppdrett. Utlån til disse næringene utgjør om lag 6 prosent av bankenes samlede utlån til innenlandske bedrifter, og økningen i kredittrisiko har kommet innen både tradisjonell fiskerivirksomhet og fiskeoppdrett.

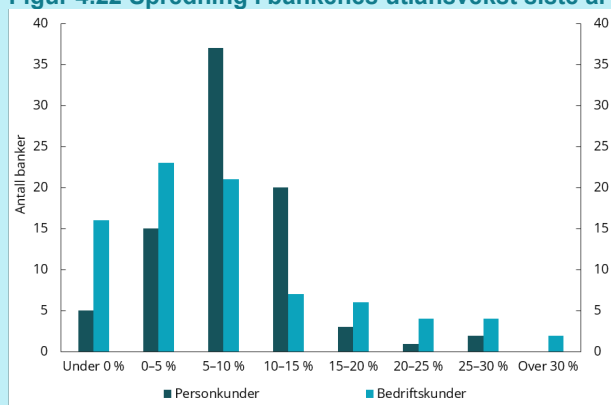
Store forskjeller i bankenes utlånsvekst

Bankenes samlede utlånsvekst det siste året har vært på et moderat nivå og noe høyere enn veksten i nominelt BNP. Lav vekst i flere av de største bankene, i både person- og bedriftsmarkedene, bidrar til å holde samlet vekst nede. Det er derimot mange mindre norske banker som har hatt en sterk utlånsvekst, også dersom man ser bort i fra fusjoner mellom banker, se figur 4.22. Om lag hver tredje norske bank hadde en utlånsvekst til personkunder som var mer enn dobbelt så høy som for bankene samlet. Det samme gjaldt utlån til bedriftskunder. Hver femte bank hadde her en vekst på mer enn tre ganger veksten for bankene samlet. For de fleste av bankene med svært høy vekst til bedrifter utgjør bedriftsporteføljen mellom 10 og 30 prosent av totale utlån.

Alle bankene med betydelig høyere vekst det siste året enn gjennomsnittet benytter standardmetoden for å beregne kapitaldekningen. Implementeringen av CRR3 i 2025 innebar blant annet at risikovektene på boliglån ble redusert i standardmetoden fra 1. april 2025, som for mange banker førte til en betydelig reduksjon i det risikovektede beregningsgrunnlaget. For mange banker økte dermed marginen mellom faktisk ren kjernekapitaldekning og kravet til ren kjernekapital, jmfør tidligere omtale. Medianavstanden til kravet ved første rapportering etter endringen i regelverket, per 30. juni 2025, var nær 1 prosentpoeng høyere for de 20 bankene med høyest utlånsvekst det siste året sammenlignet med de 20 bankene med lavest utlånsvekst.

Den største lettelsen i risikovekter i forbindelse med implementeringen av CRR3 var for utlån med pant i bolig beregnet etter standardmetoden. Likevel er det altså for utlån til bedrifter mange banker har hatt en sterk vekst det siste året, ofte svært mye høyere enn total markedsvekst. De fleste av bankene med en svært høy vekst til bedriftskunder (mer enn tre ganger markedsveksten) var tradisjonelle, lokalt fokuserte sparebanker, i tillegg til enkelte forretningsbanker rettet inn mot spesifikke nisjer.

Figur 4.22 Spredning i bankenes utlånsvekst siste år

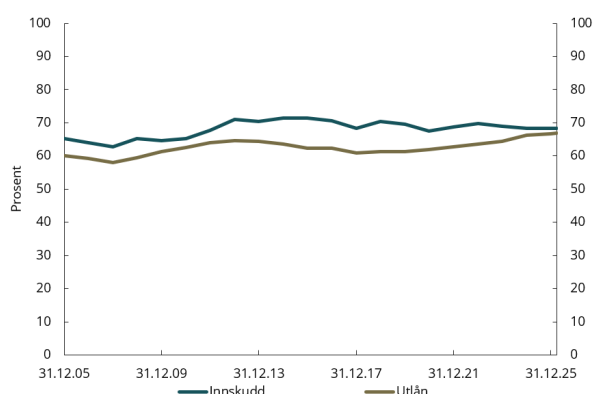
Banker med marginalt volum er utelatt. Kilde: Finanstilsynet

Markedsstruktur og konsentrasjon i bankmarkedet

Det norske bankmarkedet består av noen få store og mange mellomstore og mindre banker. I sparebanksektoren har det over lang tid foregått en konsolidering, med fusjoner både mellom store og små banker og mellom mindre banker. Antall banker i det norske markedet har dermed sunket betydelig, men det er fremdeles et stort antall mindre sparebanker som opererer lokalt. De senere årene har det også blitt etablert flere nye banker, særlig rettet inn mot spesifikke nisjer i markedet.

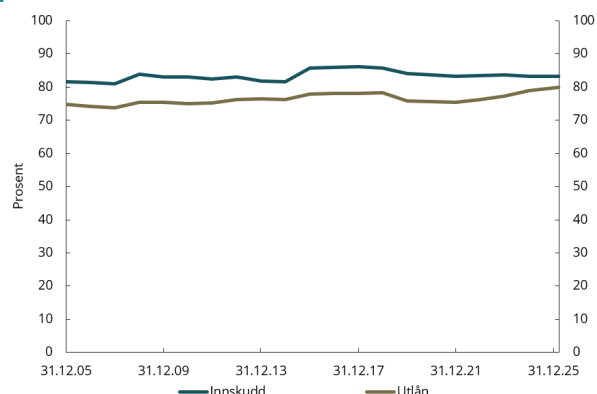
Utenlandske banker har en betydelig tilstedeværelse i det norske markedet, i hovedsak gjennom filialer av de største nordiske bankene. Markedsandelen til de utenlandske bankene er særlig høy innen bedriftsmarkedet, hvor de står for om lag en tredjedel av utlånsmassen. De norske bankene har økt sin markedsandel gjennom mange år, se figur 4.23. For innskudd fra bedriftskunder har de norske bankenes markedsandel vært relativt stabil de siste årene.

Figur 4.23 Norske bankers markedsandel, bedriftskunder

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.24 Norske bankers markedsandel, personkunder

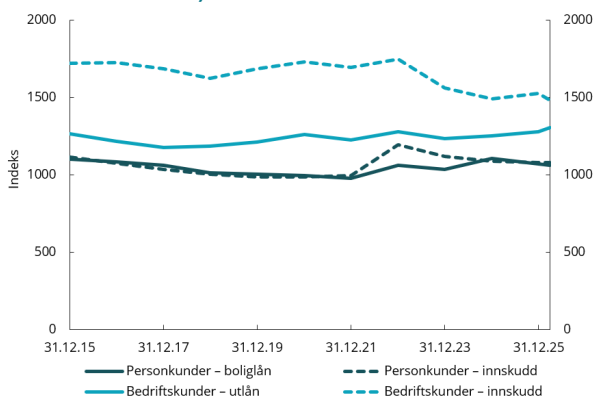

Kilde: Finanstilsynet

For personkunder er de norske bankenes markedsandeler klart høyere enn for bedriftskunder. Norske bankers markedsandel for utlån har økt de siste årene, se figur 4.24. For innskudd har de norske bankenes markedsandeler sunket noe. En av forklaringene på dette er at flere forbrukslånsbanker med høy andel innskuddsfinansiering har flyttet ut av Norge og opererer i det norske markedet som filialer av utenlandske banker.

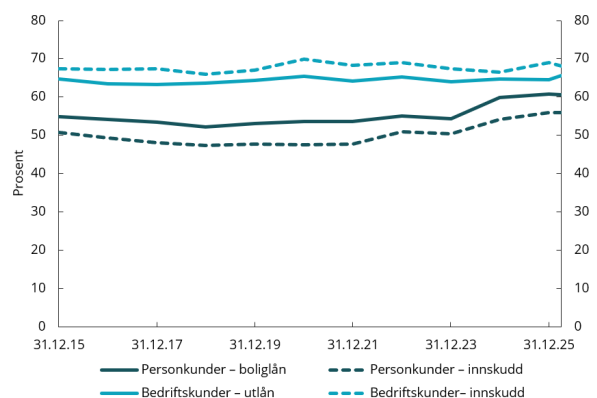
Markedskonsentrasjonen for personkunder, målt med Herfindahl-Hirschmanindeksen (HHI), sank i årene fram til 2021. DNB Banks oppkjøp av Sbanken i 2022 og enkelte større fusjoner i sparebanksektoren de siste årene, har bidratt til at konsentrasjonen i personkundemarkedet er tilbake på nivået fra 2016, se figur 4.25. Markedskonsentrasjonen i bedriftsmarkedet er høyere enn i personkundemarkedet. Dette gjelder særlig for innskudd, men konsentrasjonen har her sunket de siste årene.

Figur 4.25 Konsentrasjonsindeks (Herfindahl-Hirschmanindeks)

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.26 Samlet markedsandel for de fem største bankene

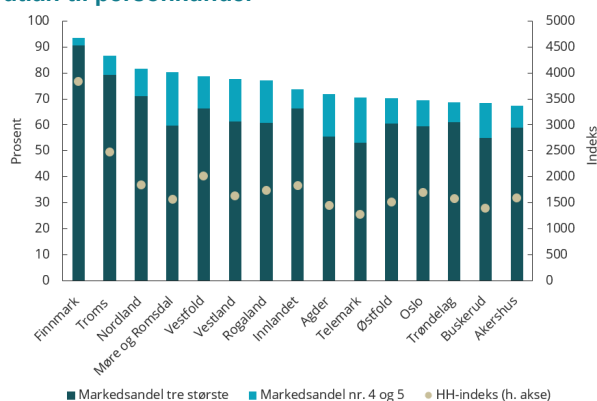
Kilde: Finanstilsynet

På nasjonalt nivå har de fem største bankene en samlet markedsandel på 60 prosent for boliglån til personkunder. Andelen har økt de siste årene. Også for innskudd har markedsandelen økt, men er noe lavere enn for boliglån, se figur 4.26. På bedriftsområdet har de største bankenes samlede markedsandel vært relativt stabil over lengre tid. Markedsandelen er høyere enn for personkunder.

Et stort antall banker i Norge opererer hovedsakelig i et begrenset geografisk område, særlig de tradisjonelle, mindre sparebankene. Dersom det er store forskjeller i størrelsen på kundegrnlaget, vil det forventes at det er færre betydelige aktører i et mindre marked enn i større markeder. Dette illustreres i figurene 4.27 og 4.28, som viser markedskonsentrasjonen på fylkesnivå, hvor det er betydelige forskjeller mellom fylkene. I figurene vises aggregert markedsandel for henholdsvis de tre og fem største bankene i hvert fylke, sammen med den beregnede konsentrasjonsindeksen HHI. Det

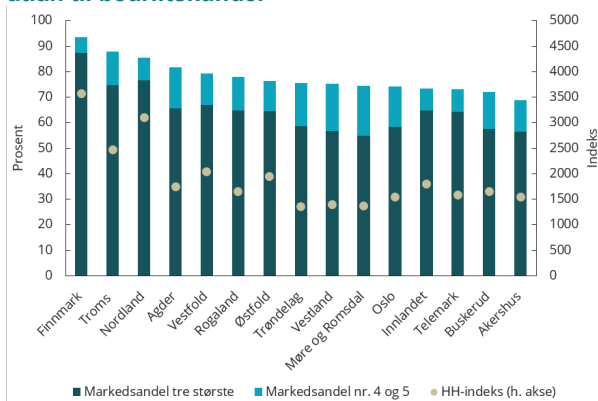
framgår at det er høyest konsentrasjon i de tre nordligste fylkene, hvor særlig Finnmark skiller seg ut på begge konsentrasjonsmålene og for både person- og bedriftskunder.

Figur 4.27 Fylkesvis markedskonsentrasjon for utlån til personkunder³⁶

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.28 Fylkesvis markedskonsentrasjon for utlån til bedriftskunder

Kilde: Finanstilsynet

I et marked med en HHI på mellom 1000 og 2000 regnes konsentrasjonen gjerne å være moderat, mens nivåer lavere enn dette indikerer lav markedskonsentrasjon. Ingen fylker vil med denne definisjonen anses å ha lav markedskonsentrasjon. De aller fleste fylkene ligger mellom 1000 og 2000. En HHI over 2000 indikerer høy konsentrasjon. For personkunder ligger Finnmark, Troms og Vestfold alle høyere enn 2000. For bedriftskunder ligger i tillegg Nordland i denne kategorien, med en betydelig høyere konsentrasjon enn for personkunder.

Verdipapirisering i Norge

Verdipapirisering refererer til en prosess der finansielle eiendeler og tilhørende kontantstrømmer samles og gjøres om til omsettelige verdipapirer. EU-regelverket for [verdipapirisering ble gjennomført i norsk rett i 2025](#).

Ved tradisjonell verdipapirisering selger, typisk en bank, utlån til et spesialforetak der virksomheten er begrenset til å eie disse lånene og finansiere kjøpet ved å utstede obligasjoner. Spesialforetaket anvender kontantstrømmene fra utlånene til å betjene obligasjonsgjelden. Banken benytter verdipapirisering til risikoreduksjon knyttet til utlånene samt til å finansiere både eksisterende og nye utlån.

Syntetisk verdipapirisering skiller seg fra tradisjonell verdipapirisering ved at ingen utlån overføres fra banken, som kjøper beskyttelse mot tap i definerte, hypotetiske transjer av en utlånsportefølje. Aktører som yter slik beskyttelse og mottar vederlag for dette, kan likestilles med investorer i transjer av en tradisjonell verdipapirisering. I slike tilfeller forblir lånene på bankens balanse, men banken kan redusere sitt kapitalkrav for den underliggende porteføljen dersom vesentlig risikooverføring knyttet til porteføljen har funnet sted.

Etter kapitalkravsregelverket er en reduksjon i kapitalkrav som følge av verdipapirisering betinget av en reell overføring av kredittrisiko til tredjepart, vurdert opp mot de fastsatte kravene i kapitalkravsregelverket og relevant veiledning, herunder den europeiske banktilsynsmyndighetens [\(EBA\) rapport om vesentlig risikooverføring](#).

Finanskrisen i 2007–2009 avdekket alvorlige svakheter i verdipapiriseringsmarkedene, der rask vekst, komplekse og lite gjenomsiktige strukturer samt uheldige insentiver, svak risikostyring og en sterk

³⁶ For utlån som en bank har overført til deleide OMF-foretak, er det forutsatt at fylkesfordelingen av disse utlånene følger samme fordeling som utlån banken har på sin egen balanse.

avhengighet av eksterne kredittvurderinger bidro til å forsterke systemrisikoen og utløste en omfattende tillitskollaps med behov for ekstraordinære myndighetstiltak.

[BIS omtaler i FSI Insights](#) at etter finanskrisen falt markedene for tradisjonell verdipapirisering kraftig globalt som følge av svekket investortillit. I Europa har utstedelsen siden stabilisert seg på lave nivåer, og en stor del av transaksjonene beholdes av bankene selv, hovedsakelig for sikkerhets- og likviditetsformål. I USA tok markedet seg derimot opp fra 2014, drevet av boliglansverdipapirisering gjennom statlig støttede institusjoner og økt CLO-utstedelse³⁷, før høyere renter igjen dempet aktiviteten etter 2022.

Den relativt begrensede rollen verdipapirisering har i EU forklares i stor grad av den sterke posisjonen til obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), som er underlagt gunstigere regulatorisk behandling og har blitt det viktigste markedsbaserte finansieringsverktøyet for europeiske banker. Samtidig har bruken av syntetisk verdipapirisering økt markant etter finanskrisen, særlig i EU, som et virkemiddel for å oppnå reduserte kapitalkrav. Markedet er fortsatt lite sammenlignet med tradisjonell verdipapirisering, men volumene har vokst raskt siden 2016. [BIS](#) anslår at ved utgangen av 2024 beskyttet syntetiske strukturer underliggende utlån på over 700 milliarder euro, tilsvarende om lag 2,1 prosent av samlede eiendeler i EUs kredittinstitusjoner.

Selv om markedet for syntetiske verdipapiriseringer fortsatt er forholdsvis begrenset, har den raske veksten ført til bekymringer for finansiell stabilitet, særlig dersom markedet skulle vokse ytterligere (se rapporter fra [IMF](#), [BCBS](#), [BIS](#), [ESRB](#) for nærmere omtale). Denne typen transaksjoner kan øke sammenkoblingen i finanssystemet, blant annet fordi investorene ofte finansierer seg gjennom banker eller andre finansielle foretak. Risiko som overføres fra banker til investorer, kan dermed delvis vende tilbake til banksystemet, særlig når sammenkoblingene er komplekse og lite gjennomsiktede. Ikke-finansierte syntetiske verdipapiriseringer, der bankene ikke mottar sikkerhet for den beskyttede transjen, for eksempel i form av kontanter, innebærer også motpartsrisiko for bankene og kan medføre konsentrasjon av risiko på investorsiden. Videre kan kapital frigjort gjennom syntetiske verdipapiriseringer finansiere økt utlånsvekst, utdeling av utbytte eller tilbakekjøp av aksjer og dermed øke bankenes samlede gjeldsgrad og sårbarheten i nedgangstider.

Syntetiske verdipapiriseringer medfører også refinansieringsrisiko ettersom utløpte transaksjoner må erstattes for å opprettholde kapitallettelsen. I perioder med markedsuro kan dette føre til en brå og prosyklisk økning i kapitalkravene, særlig dersom investorbasen er konsentrert eller det er vesentlige avvik mellom løpetiden på transaksjonen og løpetiden på underliggende eiendeler. Kapitallettelsen kan dermed bli redusert som følge av amortisering av transaksjonen, mens underliggende lån forblir på balansen eller refinansieres.

Siden regelverket for verdipapirisering ble innført i 2025 har Finanstilsynet vurdert fire transaksjoner med vesentlig risikooverføring. Det er ventet at Finanstilsynet vil motta og vurdere flere meldinger om vesentlig risikooverføring i 2026. Finansforetak som ønsker å anerkjenne vesentlig risikooverføring, skal sende melding om vesentlig risikooverføring til Finanstilsynet i tråd med [Finanstilsynets veiledning](#).

For foretak som har utstedt verdipapiriseringstransaksjoner, uavhengig av om det foreligger vesentlig risikooverføring, vil [Finanstilsynet også vurdere](#) om risikoer knyttet til verdipapirisering er tilstrekkelig dekket i pilar 1. Finanstilsynet forventer at foretakene etterlever alle relevante krav og har forsvarlig risikostyring og kontroll med risikoene knyttet til verdipapirisering.

³⁷ "Collateralised loan obligation" (CLO-er) er verdipapiriserte instrumenter utstedt av et spesialforetak hvor underliggende lån består av lån med høy gjeldsgrad (typisk syndikerte lån fra banker) finansiert ved utstedelse av gjelds- og egenkapitaltransjer med ulik prioritet. CLO-er skiller seg fra mange andre verdipapiriseringsstrukturer ved at de forvaltes aktivt av en CLO-forvalter, som vanligvis kan kjøpe og selge lån i den underliggende porteføljen innenfor forhåndsbestemte rammer.

STRESSTEST AV NORSKE BANKER

Finanstilsynet gjennomfører årlige stresstester for å vurdere norske bankers soliditet ved et alvorlig økonomisk tilbakeslag. Stresstesten for 2026 viser at norske banker kan falle under kravet til ren kjernekapital i et kraftig stress.

Bakgrunn for stresstesten

I Finanstilsynets årlige soliditetsstresstester anslås virkningen på bankenes resultater og kapitaldekning av ulike negative hendelser. Beregningene belyser hvor godt bankene vil klare seg gjennom slike scenarioer. I utformingen av stresstestene er samspillseffektene mellom ulike risikoer i bankene og i økonomien som helhet forsøkt fanget opp. Beregningene bygger på bankenes regnskap og eksponeringer. Framskrivingene er gjort ved bruk av den makroøkonometriske modellen NAM-FT.³⁸

Vurderingene i dette kapittelet tar utgangspunkt i et basisscenario og et stressscenario. De to scenarioene beskriver mulige utviklingsbaner for norsk økonomi fra 2026 til 2030. Scenarioene er ikke prognoser for utviklingen framover. Sannsynligheten for at stressscenarioet eller et enda mer alvorlig scenario skal inntreffe, er forholdsvis lav, men ikke null.

Utviklingen i norsk økonomi

Basisscenarioet

I basisscenarioet har utviklingen i norsk og internasjonal økonomi viktige fellestrekk med prognosene til Statistisk sentralbyrå i Økonomiske analyser 1/2026 og Norges Bank i Pengepolitisk rapport 1/2026.

Tabell 5.1 Utviklingen i viktige utenlandske variabler. Årlig vekst i prosent om ikke annet framgår

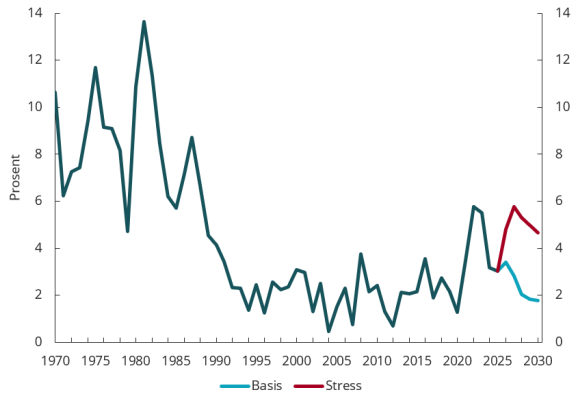
		2025	2026	2027	2028	2029	2030
Utenlandske konsumpriser (handelsvektet)	Basis	2,5	2,5	2,2	2,1	2,0	2,0
	Stress	2,5	5,8	7,6	7,3	5,3	4,0
Europeisk 3 md. pengemarkedsrente (Euribor, nivå)	Basis	2,2	2,4	2,9	2,8	2,8	2,9
	Stress	2,2	3,3	6,1	6,7	5,7	4,4
Oljepris i USD (nivå)	Basis	69	87	78	75	73	72
	Stress	69	117	136	115	83	72
Eksportmarkedsindikator (handelsvektet)	Basis	4,1	1,9	1,8	1,9	2,0	2,0
	Stress	4,1	-8,7	-6,6	1,3	5,1	2,0

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

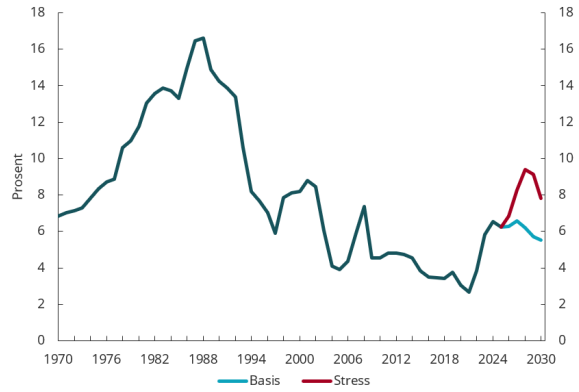
Konsumprisveksten både i Norge og internasjonalt går ned i basisscenarioet, se tabell 5.1 og figur 5.1. De internasjonale pengemarkedsrentene forutsettes å stige i framskrivingsperioden. Inflasjonen i Norge antas å være nær Norges Banks inflasjonsmål ved slutten av framskrivingsperioden. Det er lagt til grunn at Norges Bank setter styringsrenten ned i tråd med sentralbankens rentebane i Pengepolitisk rapport 1/2026. Bankenes gjennomsnittlige utlånsrente stiger i likhet med pengemarkedsrenten internasjonalt i begynnelsen av perioden, men går ned mot slutten, se figur 5.2. Veksten i BNP for Fastlands-Norge er moderat i framskrivingsperioden, se figur 5.3. Arbeidsledigheten (AKU) går litt ned, men holder seg i overkant av 4 prosent, se figur 5.4. Utviklingen i offentlig etterspørsel er forutsatt å følge Statistisk sentralbyrås anslag i Økonomiske analyser 1/2026. Det legges til grunn vekst i boligprisene i perioden, se figur 5.5. Næringseiendomsprisene antas å være på om lag samme nivå mot slutten av framskrivingsperioden som ved begynnelsen, se figur 5.6.

³⁸ NAM-FT er basert på modellen Norwegian Aggregate Model (NAM) og er særlig utviklet for stresstesting av banker og analyser av finansiell stabilitet. NAM er utviklet av professor Gunnar Bårdsen (NTNU) og professor Ragnar Nymo (Universitetet i Oslo). Dokumentasjon av NAM finnes på [Normetrics.no](https://normetrics.no).

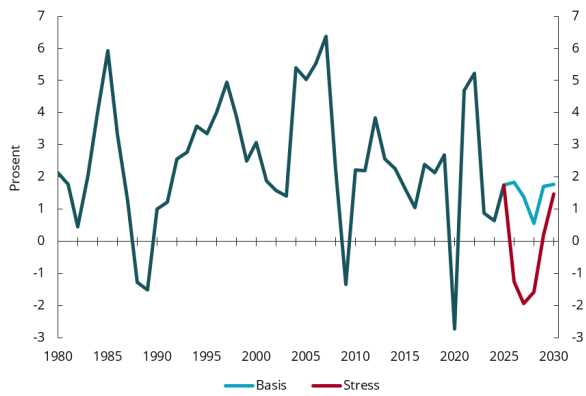
Figur 5.1 Konsumprisindeks i Norge, vekst år/år

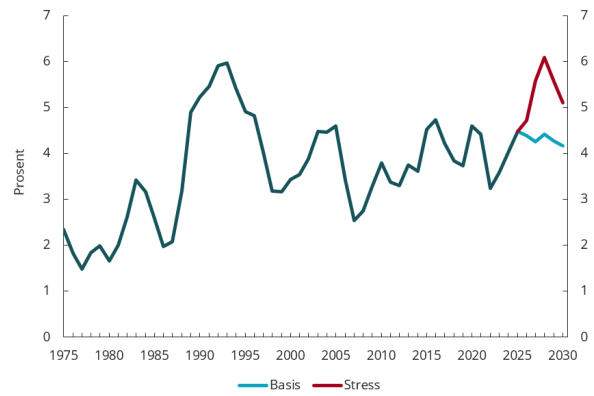
Figur 5.2 Bankenes gjennomsnittlige utlånsrente

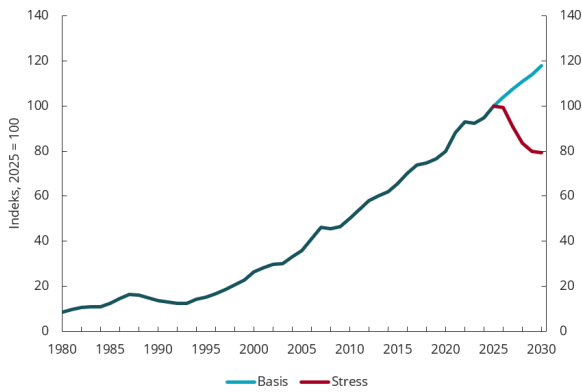
Figur 5.3 BNP Fastlands-Norge, vekst år/år

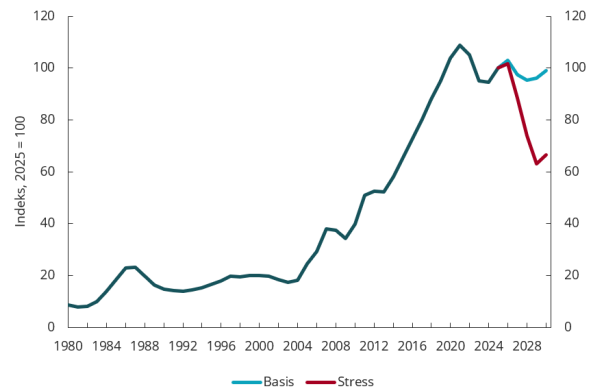
Figur 5.4 Arbeidsledighet (AKU)

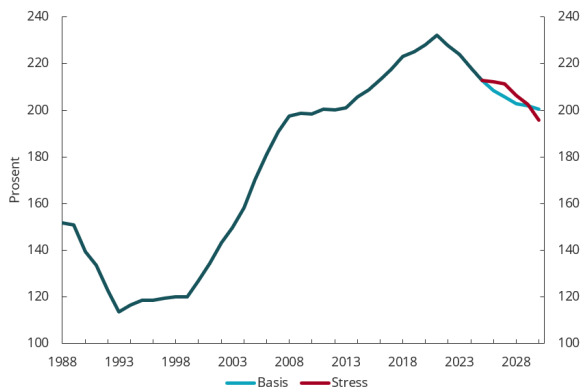
Figur 5.5 Boligpriser

Figur 5.6 Næringseiendomspriser

Figur 5.7 Husholdningenes gjeldsbelastning

Figur 5.8 Husholdningenes rentebelastning

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Finanstilsynet, Dagens Næringsliv, OPAK og Entra

Husholdningenes gjeldsbelastning går ned i framskrivingsperioden, fra 213 prosent i 2025 til 200 prosent i 2030, se figur 5.7. Husholdningenes rentebelastning³⁹ avtar til i underkant av 10 prosent i 2030, se figur 5.8. Bankenes tap på utlån holder seg lave gjennom framskrivingsperioden, både i personmarkedet og i bedriftsmarkedet.

Stressscenarioet

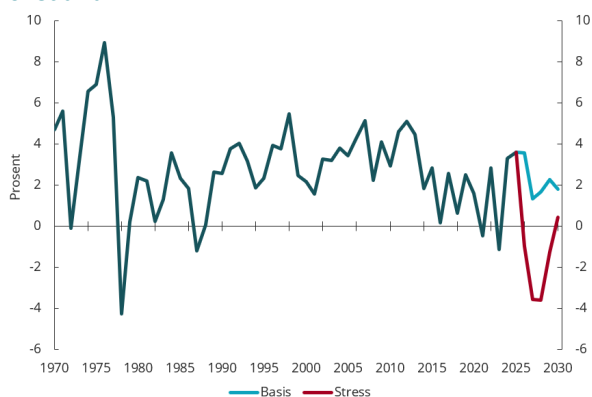
I stressscenarioet legges det til grunn betydelig geopolitisk uro gjennom framskrivingsperioden, med tiltakende fragmentering og økte handelshindringer i form av toll og blokader. Dette fører til en markant svekkelse av forsyningskjedene, kraftig tilbakegang for internasjonal handel og utbredt mangel og sterk prisvekst på viktige råvarer. Oljeprisen forutsettes å øke fra 69 dollar per fat i 2025 til 136 dollar per fat i 2027. Inflasjonspresset øker både internasjonalt og i Norge. Inflasjonen internasjonalt (handelsvektet) forutsettes å stige fra 2,5 prosent i 2025 til 7,6 prosent i 2027, se tabell 5.1. Sentralbankene antas å heve styringsrentene for å dempe prisveksten, og risikopremiene i penge- og obligasjonsmarkedene øker. Det gir høyere markedsrenter, reprising i finans- og eiendomsmarkedene og et realøkonomisk tilbakeslag internasjonalt.

Norge blir sterkt påvirket av utviklingen internasjonalt og rammes av en betydelig nedgang i etterspørselen fra utlandet, høyere importpriser og økte tollsatser på eksportvarer. Eksporten av tradisjonelle varer og tjenester faller derfor kraftig, se figur 5.11, og bidrar til å redusere næringsinvesteringer og BNP for Fastlands-Norge samt til økt arbeidsledighet. Økte inntekter fra oljeeksporten antas å bli overført til Statens pensjonsfond utland, og bidrar ikke til økte petroleumsinvesteringer.

Konsumprisveksten øker i stressscenarioet fra 3,0 prosent i 2025 til 5,8 prosent i 2027, se figur 5.1. Den norske pengemarkedsrenten (3 md. NIBOR) stiger fra 4,4 prosent i 2025 til 7,9 prosent i 2028. Bankenes gjennomsnittlige utlånsrente øker fra 6,2 prosent til 9,4 prosent i samme periode, se figur 5.2.

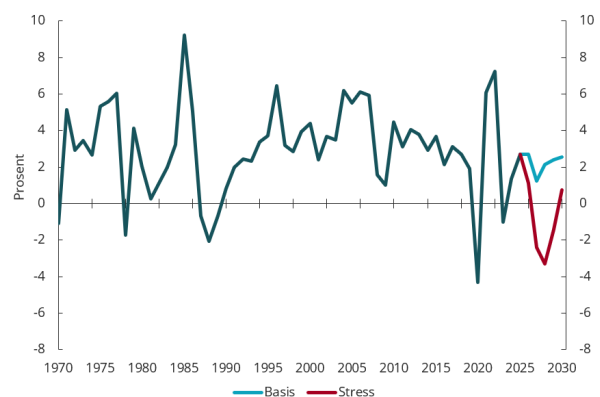
En slik renteøkning får store konsekvenser for norske husholdninger som følge av det høye gjeldsnivået og fordi over 95 prosent av husholdningenes gjeld har flytende rente. Husholdningenes rentebelastning øker fra 10,6 prosent i 2025 til 15,2 prosent i 2028, se figur 5.8. Dette er høyere enn rentebelastningen under den globale finanskrisen og nesten like høyt som nivået på slutten av 1980-tallet. Rentebelastningen avtar deretter til 12,9 prosent i 2030. Høyere utlånsrenter får også store konsekvenser for foretakene, der rentebelastningen øker fra 13,0 prosent i 2025 til 19,9 prosent i 2028.

Figur 5.9 Husholdningenes disponible realinntekt, vekst år/år

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

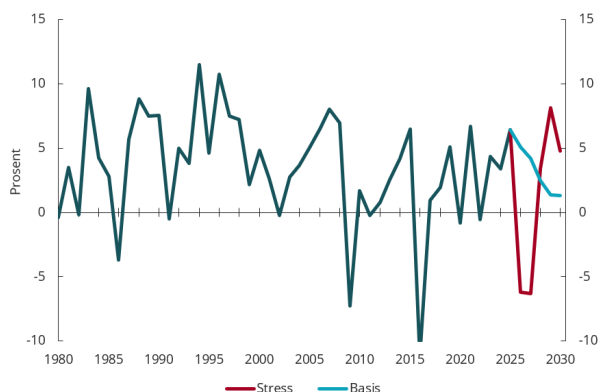
Figur 5.10 Privat konsum, vekst år/år

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

³⁹ Rentebelastning er renteutgifter i prosent av summen av renteutgifter og disponibel inntekt utenom aksjeutbytte.

Figur 5.11 Eksport av tradisjonelle varer, vekst år/år

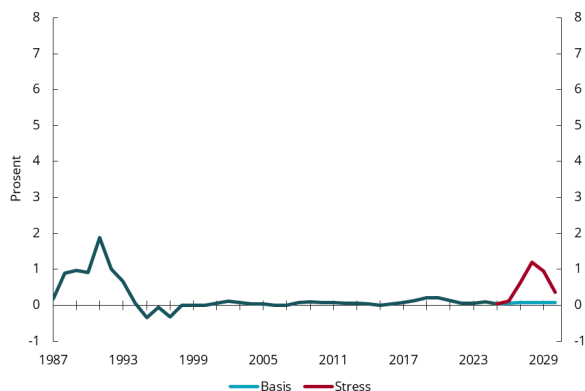
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Husholdningenes gjeldsvekst er lavere enn inntektsveksten i framskrivingsperioden, og gjeldsbelastningen reduseres fra 213 prosent i 2025 til 196 prosent i 2030, se figur 5.7.

Husholdningenes disponible realinntekt går ned de første årene i stressscenarioet som følge av økt rentebelastning, færre sysselsatte og reallønnsnedgang, se figur 5.9. Det fører til et fall på 7 prosent i det private konsumet fra 2026 til 2029, se figur 5.10. Dette, i tillegg til nedgangen i fastlandseksporten og næringsinvesteringene, fører til en svært svak utvikling i den økonomiske aktiviteten i Norge. Redusert etterspørsel etter ferdigprodukter, økte priser på innsatsfaktorer og økte renteutgifter fører til en markant svekkelse av foretakenes lønnsomhet. Offentlig etterspørsel og eksport av olje og gass holdes uendret fra basisscenarioet.⁴⁰ BNP for Fastlands-Norge faller 4,7 prosent fra 2025 til 2028, for så å øke med 1,7 prosent fra 2028 til 2030, se figur 5.3. Arbeidsledigheten (AKU) øker fra 4,5 prosent i 2025 til 6,1 prosent i 2028 og går ned til 5,1 prosent i 2030, se figur 5.4.

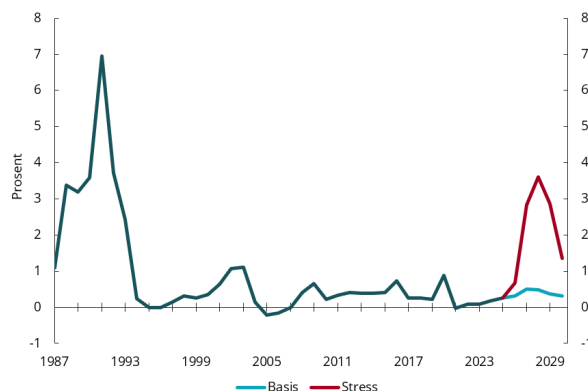
Tilbakeslaget i norsk økonomi gir et markert fall i bolig- og næringseiendomsprisene. Regnet som endring i årlig gjennomsnitt faller boligprisene nominelt med 21 prosent gjennom framskrivingsperioden, mens næringseiendomsprisene faller med 38 prosent fra toppen i 2026 til bunnen i 2029, se figurene 5.5 og 5.6.⁴¹ Samlet er det en nedgang på 44 prosent i det norske aksjemarkedet fra 2025 til 2028.

Figur 5.12 Bankenes tap på utlån til personer

Kilde: Finanstilsynet

Figur 5.13 Bankenes tap på utlån til bedrifter

Kilde: Finanstilsynet

Bankenes tap på utlån både til personer og til bedrifter øker i stressscenarioet. Tapene øker mest og er størst i bedriftsmarkedet, se figurene 5.12 og 5.13. Akkumulert over perioden utgjør tap på utlån til bedrifter 11,3 prosent av utlånene. For utlån til personer er de akkumulerte tapene 3,3 prosent.

⁴⁰ Det forutsettes ingen finanspolitiske tiltak, som økte overføringer til husholdninger og foretak eller økt offentlig etterspørsel, som respons på stressscenarioet. Dette er en vanlig antakelse i stresstester av bankenes soliditet, siden formålet er å analysere om bankene er godt nok kapitalisert til å tåle et kraftig økonomisk tilbakeslag uavhengig av den økonomiske politikken.

⁴¹ Til sammenligning falt boligprisene i Norge med 24 prosent nominelt (målt som endring i årgjennomsnitt) fra 1987 til 1992. I samme periode falt prisene på kontorlokaler med 40 prosent.

Tapene i stressscenarioet er høye, men klart lavere enn bankenes tap under bankkrisen på begynnelsen av 1990-tallet. I femårsperioden fra 1988 til 1992 var bankenes tap på utlån til bedrifter 20,8 prosent og tap på utlån til personer 5,7 prosent.

I den makroøkonomiske modellen NAM-FT er bankenes tap på utlån estimert fra historiske data som dekker perioden 1987 til 2025. Husholdningenes gjeld i 2026 er vesentlig høyere enn under den norske bankkrisen. I stressscenarioet stiger husholdningenes rentebelastning til et nivå som ikke er observert siden slutten av 1980-tallet, samtidig som arbeidsledigheten stiger. Bankenes tap på utlån til husholdninger kan i et slikt scenario bli større enn det framskrivingene viser. Også tap på utlån til ikke-finansielle foretak kan bli høyere enn i stressscenarioet.

Utviklingen i bankenes resultater og kapitaldekning

Bankenes resultater i basisscenarioet

Høy lønnsomhet og lave utlånstap gir god lønnsomhet for bankene i basisscenarioet. Utviklingen i netto renteinntekter som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital følger utviklingen fra bankmodulen i NAM-FT og holder seg noenlunde konstant gjennom hele perioden. Det er forutsatt en utbyttegrad på 60 prosent og en samlet skatt på overskudd på 25 prosent.

Som følge av gode resultater og høyt overskudd øker bankenes rene kjernekapital gjennom perioden. For konsernbanken (de største bankkonsernene samlet) øker ren kjernekapitaldekning fra 17,81 prosent i 2025 til 19,76 prosent i 2030⁴². Uvektet kjernekapitalandel øker fra 7,08 prosent i 2025 til 7,74 prosent i 2030.

Forutsetninger for stresstesten

Høy inflasjon og høye risikopremier øker styrings- og markedsrentene i Norge og utlandet. Dette fører til høyere finansieringskostnader for norske banker. I tillegg legges det til grunn at økt konkurranse om bankkundene fører til høyere innskuddsrenter. Det antas at utlånsrentene ikke øker like mye som rentene på innskudd og markedsfinansiering, blant annet som følge av redusert betalingsevne i ikke-finansielle foretak og husholdninger. Dette fører til lavere rentemargin for bankene og lavere netto renteinntekter.

Utviklingen i nøkkeltallene følger utviklingen fra bankmodulen i NAM-FT. Netto renteinntekter som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital får et akkumulert årlig fall på til sammen 25 prosent de første tre årene og stiger med henholdsvis 2 og 6,4 prosent de to siste årene i perioden. Netto provisjonsinntekter som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital faller med 10 prosent det første året og holder seg forholdsvis konstant resten av stressperioden. Administrasjonskostnadene følger lønnveksten fra NAM-FT og øker i gjennomsnitt med 2,5 prosent i året.

Fall i aksjemarkedene og høyere markedsrenter fører til at aksje- og obligasjonsporteføljene til bankene faller i verdi. Verdijusteringene resultatføres gjennom perioden. Andre driftsinntekter, utbytteinntekter og avskrivninger holdes konstante. Det antas i tillegg en svak økning i risikovektene som følge av økt usikkerhet i økonomien.

Antagelsen om utbyttegrad og samlet skatt på overskudd er lik som i basisscenarioet. I år med underskudd settes utbytte og skatt til null. Videre forutsettes det ingen strategiske grep fra bankene eller innskudd av ny egenkapital fra eierne gjennom stressperioden.

Stresstestresultater for norske bankkonsern

Finanstilsynets stresstest omfatter alle norske banker. I stresstesten for bankkonsern inngår de 18 største bankene i Norge. Filialer av utenlandske bankkonsern er ikke en del av stresstesten.

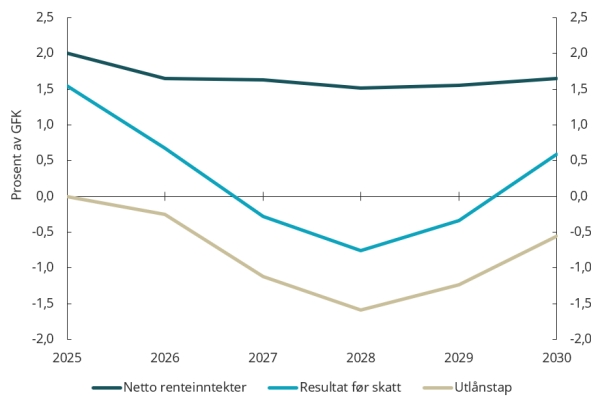
⁴² Økningen i kapitaldekningen gir grunnlag for økt kredittvekst, men en slik sammenheng er ikke modellert i NAM-FT. Positivt resultat etter skatt påvirker derfor kun bankenes egenkapital.

For konsernbanken, aggregatet av bankkonsernene i utvalget, faller netto renteinntekter i prosent av forvaltningskapitalen fra 2,0 prosent i 2025 til et minimum på 1,52 prosent i stressperioden i 2028, før den stiger til 1,65 prosent i 2030. Netto provisjonsinntekter i prosent av forvaltningskapitalen reduseres fra 0,46 prosent i 2025 til 0,41 prosent i 2026 og holder seg noenlunde stabil resten av perioden.

Høye tap på utlån til person- og bedriftsmarkedet fører til store kostnader for bankene. For konsernbanken er utlånstapene størst i 2028 og utgjør da 1,59 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Tap på markedsporteføljen til konsernbanken er størst i 2027 og er beregnet til 0,15 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

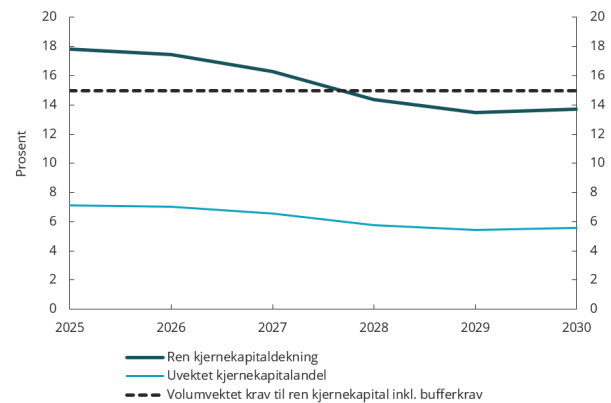
Samlet fører disse effektene til negative resultater før skatt i årene 2027, 2028 og 2029. Resultat før skatt som andel av forvaltningskapitalen faller fra 1,54 prosent i 2025 til et bunnpunkt på minus 0,76 prosent i 2028, se figur 5.14. De negative resultatene reduserer egenkapitalen og gir lavere ren kjernekapital. Ren kjernekapitaldekning faller fra 17,82 prosent i 2025 til et bunnpunkt på 13,48 prosent i 2029, se figur 5.15. Uvektet kjernekapitalandel faller fra 7,09 prosent i 2025 til et minimum på 5,44 prosent i 2029.

Figur 5.14 Resultat og viktigste resultatkomponenter. Norske bankkonsern. Stressscenario

Kilde: Finanstilsynet

Figur 5.15 Utvikling i kapitaldekning. Norske bankkonsern. Stressscenario

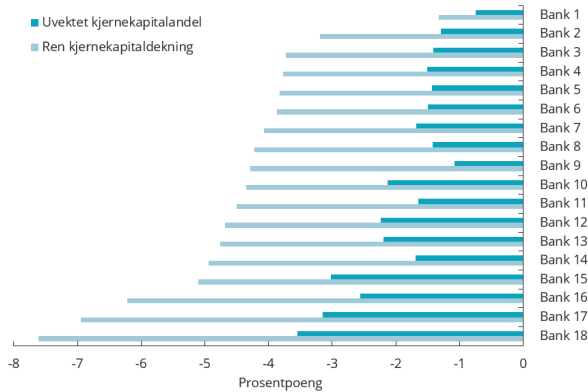

Kilde: Finanstilsynet

Figur 5.16 viser utviklingen i ren kjernekapitaldekning, fra 2025 til minimumspunktet, for bankene i konsernbanken. Av de 18 bankene som inngår i konsernbanken, faller tolv under kravet til ren kjernekapitaldekning. Dersom motsyklisk kapitalbuffer settes til null, vil tre av 18 banker falle under kravet til ren kjernekapitaldekning.

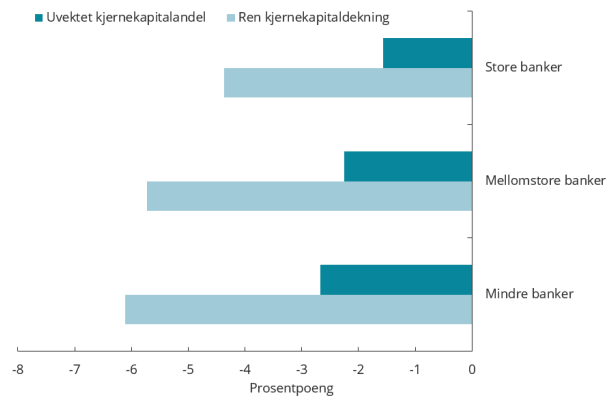
Forskjellene i resultater for de ulike bankene avhenger av hvor godt utgangspunkt de har. Banker med høyere kjernekapitaldekning og høyere inntjening rammes relativt mindre i stressscenarioet enn banker med lavere kjernekapitaldekning og lavere inntjening. I tillegg vil banker med høyere misligholdssannsynligheter i bedriftsporteføljen eller høyere andel utlån til bedrifter tilskrives en relativt større andel av utlånstapene enn banker med lavere misligholdssannsynligheter eller lavere andel utlån til bedrifter.

Figur 5.16 Endring i kapitaldekning fra 2025 til minimumspunktet. Norske bankkonsern. Stressscenario

Kilde: Finanstilsynet

Figur 5.17 Endring i kapitaldekning fra 2025 til minimumspunktet. Bankgrupper. Stressscenario

Bankgruppene omfatter alle bankene i stresstesten og er inndelt etter forvaltningskapital. Gruppen "Store banker" består av de seks største bankene. Kilde: Finanstilsynet

Stresstestresultater for øvrige norske banker

Øvrige norske banker (75 banker) omfatter i hovedsak mindre og mellomstore sparebanker. Soliditeten i disse bankene stresstestes på enkelt-selskapsnivå (morbank). Det legges til grunn det samme makrosenarioet og i stor grad den samme metodikken som for bankkonsernene.

Aggregatet for øvrige norske banker (morbanken) får negative resultater før skatt i årene 2027, 2028 og 2029. Fra 2025 reduseres resultat før skatt i prosent av forvaltningskapitalen fra 1 prosent til minus 1,02 prosent i 2028. Dette svekker ren kjernekapitaldekning, som faller fra 25,45 prosent i 2025 til 19,31 prosent i 2029, dvs. med 6,14 prosentpoeng. Uvektet kjernekapitalandel reduseres fra 10,2 prosent til 8,09 prosent i 2029.

Av de 75 bankene faller ti under kravet til ren kjernekapitaldekning. Dersom motsyklisk kapitalbuffer settes til null, vil åtte av 75 banker ikke tilfredsstillende kravet. Resultatene reflekterer at mange små og mellomstore banker har et høyt nivå på ren kjernekapitaldekning og stor avstand til kravet. Dette betyr at bankene i større grad tåler betydelige utlånstap.

FORSIKRINGSFORETAK OG PENSJONSKASSER

Tilfredsstillende solvenskapitaldekning

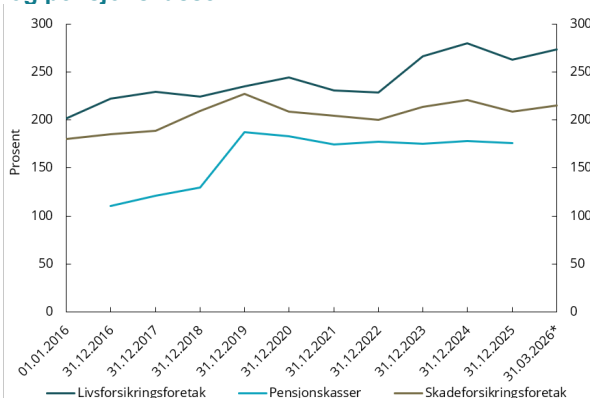
Norske forsikringsforetak og pensjonskasser har samlet sett tilfredsstillende soliditet, se figur 6.1. Ved utgangen av første kvartal 2026 var solvenskapitaldekningen i livsforsikringsforetakene 273 prosent. Det er 9 prosentpoeng lavere enn ved utgangen av første kvartal 2025 og 11 prosentpoeng høyere enn ved inngangen til året. Økningen i første kvartal 2026 skyldes blant annet høyere rentenivå og økt volatilitetsjustering samt lavere symmetrisk justering av aksjeprissjokket i solvenskapitalberegningen. De fleste norske livsforsikringsforetak benytter EIOPAs volatilitetsjusterte rentekurve, som gir et påslag på den risikofrie renten og øker renten som benyttes for å beregne nåverdien av forsikringsforpliktelsene. Den symmetriske justeringen av aksjeprissjokket innebærer at kapitalkravet for aksjer reduseres etter perioder med markedsfall og økes etter perioder med vesentlig markedsoppgang.

Solvenskapitaldekningen for pensjonskassene samlet var 176 prosent ved utgangen av 2025, ned 2 prosentpoeng fra året før, som følge av at solvenskapitalkravet økte noe mer enn den ansvarlige kapitalen. For private pensjonskasser var solvenskapitaldekningen 183 prosent per 31. desember 2025, ned fra 188 prosent året før, mens den var 169 prosent i kommunale pensjonskasser, opp 2 prosentpoeng fra 2024. Pensjonskassene med forvaltningskapital over 10 milliarder kroner (13 pensjonskasser) rapporterer solvenskapitaldekningen hvert kvartal. For disse økte samlet solvenskapitaldekning med 6 prosentpoeng til 185 prosent ved utgangen av første kvartal 2026, blant annet som følge av lavere kapitalkrav for aksjerisiko.

Lønnsomheten i pensjonsinnretningene (livsforsikringsforetak og pensjonskasser) var noe lavere i 2025 enn i 2024 etter en periode med bedring. Livsforsikringsforetakenes avkastning i kollektivporteføljen var 7,0 prosent i 2025, mot 7,3 prosent i 2024, se figur 6.2. Avkastningen i investeringsvalgporteføljen falt med 3 prosentpoeng til 11,8 prosent, som likevel er den nest høyeste avkastningen de siste ti årene. Hovedforklaringen på nedgangen var noe lavere inntekter fra aksjeinvesteringene. Livsforsikringsforetakenes resultat før skatt var på 0,5 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) i 2025, det samme som året før. Avkastningen i pensjonskassene viste en lignende utvikling.

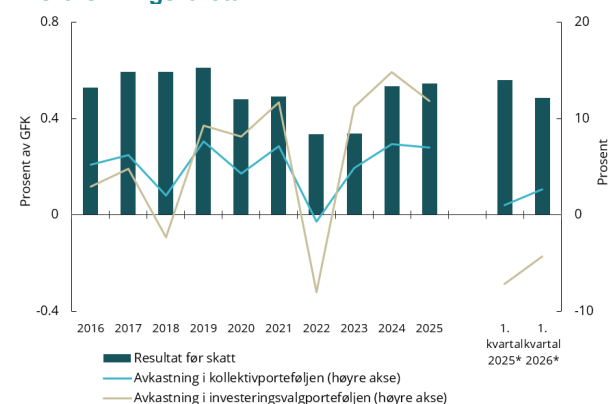
Også i første kvartal 2026 var negativ utvikling i utenlandske aksjemarkeder hovedårsaken til svakere avkastning, blant annet som følge av krigsutbruddet i Midtøsten og økte energi- og oljepriser. Avkastningen var 2,7 prosent i kollektivporteføljen og -4,3 prosent i investeringsvalgporteføljen.

Figur 6.1 Solvenskapitaldekning i forsikringsforetak og pensjonskasser⁴³

*Assuranceforeningen Skuld har avvikende regnskapsår og er utelatt i

Figur 6.2 Resultater og avkastning⁴⁴ i livsforsikringsforetak

*Annualisert avkastning. Kilde: Finanstilsynet

⁴³ Krav om en dekningsprosent over 100 for pensjonskassene ble innført 1. januar 2019. Grunnlaget for beregningene ble også endret.

⁴⁴ Referansene til bokført og verdijustert avkastning har blitt fjernet i forskrift om beregning av kapitalavkastning i livsforsikringsforetak som følge av innføringen av forskrift om gjennomføring av regler om bufferfond for private garanterte pensjonsprodukter. Dette medfører at fra og med 1. januar 2024 skal det beregnes kun én avkastning i kollektivporteføljen. Denne tilsvarer tidligere verdijustert avkastning.

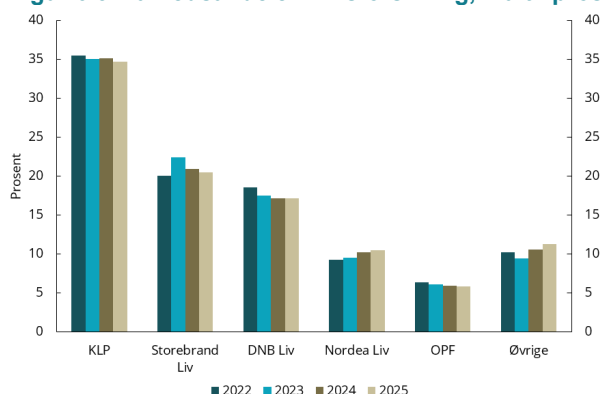
Konsentrert livsforsikringsmarked med ulik konkurranse mellom produkter

Livsforsikringsmarkedet kjennetegnes av at en stor del av virksomheten er knyttet til forvaltning av private og kommunale tjenestepensjonsordninger, hvor arbeidsgiverne er kundene. Investeringshorisonten er lang, og livsforsikringsforetakene forvalter betydelige midler. Markedet domineres av et begrenset antall aktører, se figur 6.3. Pensjonskasser forvalter også pensjonsordninger, men for spesifikke foretak og kommuner mv., og en viktig konkurransedriver er at porteføljer kan overføres til livsforsikringsforetak, eller at det kan opprettes nye pensjonskasser for ordninger som forvaltes av livsforsikringsforetak.

En stor del av markedet består av garanterte pensjonsprodukter, hvor flyttemarkedet er begrenset. Det har siden 2012 vært liten konkurranse om disse.

I markedet for innskuddspensjon er det flere aktører, men det har vært en viss konsolidering i markedet.

Figur 6.3 Markedsandeler i livsforsikring, målt i prosent av forvaltningskapital

Kilde: Finanstilsynet

Vekst i livsforsikringsforetakenes investeringer

Livsforsikringsforetakenes eiendeler er i hovedsak langsiktige investeringer i ulike sektorer og ulike typer instrumenter. Ved utgangen av første kvartal 2026 hadde investeringene en samlet verdi på 2 632 milliarder kroner, en økning på 10 prosent siden 2024. Av disse var 1 653 milliarder kroner investert i kollektiv- og selskapsporteføljen og 979 milliarder kroner i investeringsvalgporteføljen. Porteføljer med investeringsvalg og porteføljer uten investeringsvalg har svært ulik fordeling på aktivaklasser. Obligasjoner, inkludert obligasjonsfond, utgjør den største andelen av investeringene i kollektiv- og selskapsporteføljen (43 prosent), se figur 6.4.

Livsforsikringsforetakene hadde ved utgangen av første kvartal 2026 aksjeinvesteringer (utenom aksjefond) på 342 milliarder kroner, tilsvarende 21 prosent av kollektiv- og selskapsporteføljen. Aksjeinvesteringene består av aksjer i datterforetak mv. (56 prosent) og øvrige aksjer (44 prosent). Aksjer i datterforetak omfatter i stor grad eiendomsselskaper. I figurene 6.4 og 6.5 er eiendom framstilt som en egen aktivaklasse.

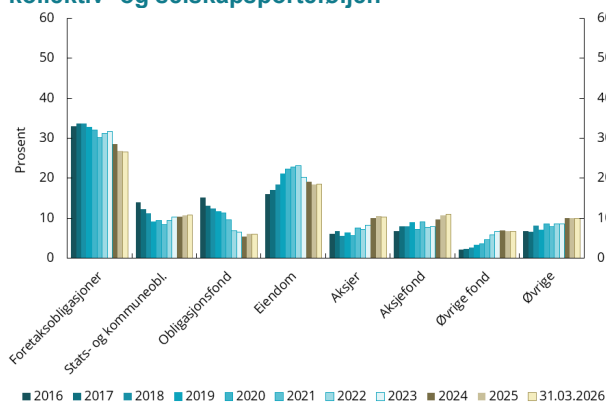
Investeringene i datterforetak og tilknyttede foretak utgjorde 190 milliarder kroner, hvorav det meste er eiendomsdøtre mv. (169 milliarder kroner) med eiendom i Norge, Sverige og Danmark. Livsforsikringsforetakene har også datterforetak i bank- og forsikringssektoren. Øvrige aksjeinvesteringer utgjorde 152 milliarder kroner, hvorav amerikanske aksjer sto for 53 prosent, etterfulgt av norske og japanske aksjer.

Aksjeinvesteringene i USA var 80 milliarder kroner, hvorav de 15 største investeringene utgjorde 43 prosent. De største teknologiselskapene (såkalte "Magnificent 7") utgjorde 32 prosent av

livsforsikringsforetakenes samlede investeringer i USA. Investeringene i norske aksjer utgjorde 30 milliarder kroner, hvorav de 15 største utgjorde 63 prosent.

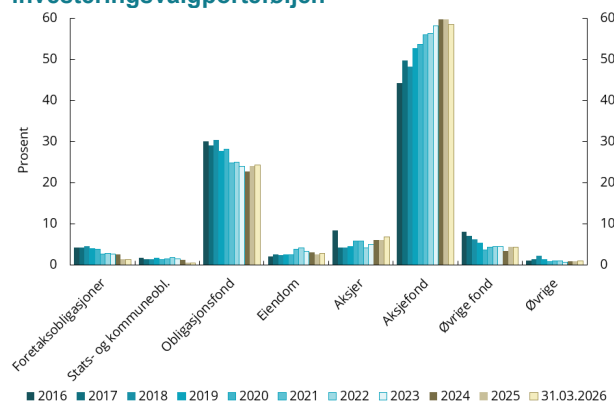
Investeringsvalgporteføljen hadde i 2025 og første kvartal 2026 en samlet verdiøkning på 17 prosent, drevet av tilførte midler fra kundene og positiv avkastning i finansmarkedene i 2025. Overgangen til innskuddsbaserte ordninger innebærer at medlemmene i pensjonsordningene i økende grad velger allokering og bærer avkastningsrisikoen selv. Aksjer, inkludert aksjefond, utgjør den største andelen av investeringene i investeringsvalgporteføljen på 65 prosent ved utgangen av første kvartal 2026, se figur 6.5. Siden 2016 har aksjeandelen økt med 13 prosentpoeng.

Figur 6.4 Livsforsikringsforetakenes investeringer i kollektiv- og selskapsporteføljen

Kilde: Finanstilsynet

Figur 6.5 Livsforsikringsforetakenes investeringer i investeringsvalgporteføljen

Kilde: Finanstilsynet

Høyere aksjerisiko i pensjonsinnretningene

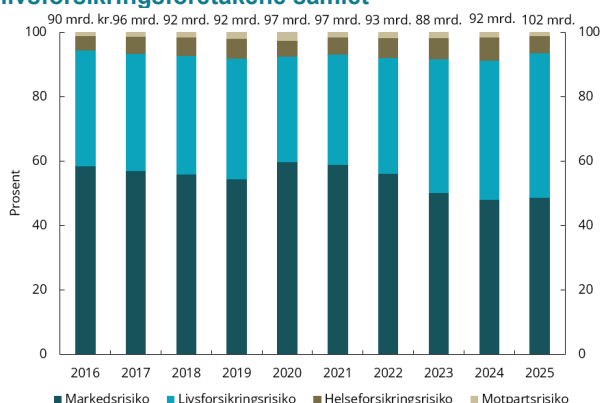
Livsforsikringsforetakene er eksponert for markedsrisiko gjennom investeringer i obligasjoner, aksjer og eiendom og gjennom forsikringsforpliktelsene, herunder avkastningsgarantien for garanterte produkter. I 2025 utgjorde markedsrisiko 49 prosent av samlet risiko (før fradrag for diversifiseringsgevinster) og var den største risikokomponenten i solvenskapitalkravet for livsforsikringsforetakene, se figur 6.6. Livsforsikringsrisiko utgjorde 45 prosent av samlet risiko, som er 2 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av 2024. Helseforsikringsrisiko ble redusert med 2 prosentpoeng, mens motpartsrisikoen var tilnærmet uendret og er begrenset, blant annet som følge av høy kredittverdighet hos motpartene.

Aksjerisiko utgjorde fortsatt det største bidraget til markedsrisiko for livsforsikringsforetakene ved utgangen av 2025 etter en økning gjennom året på 4 prosentpoeng til 44 prosent av samlet markedsrisiko (før diversifisering), se figur 6.7. Økningen har blant annet sammenheng med en positiv utvikling i aksjemarkedene i 2025, som økte markedsverdien på aksjeporteføljen, samt en høyere stressfaktor i beregningen av kapitalkravet (aksjeprissjokket).⁴⁵ Justeringsmekanismen fungerer slik at aksjeprissjokket øker når aksjeindeksene er høye i forhold til gjennomsnittet de siste tre årene, og reduseres når aksjeindeksene er lave.

Også for pensjonskassene utgjorde markedsrisiko den største andelen av samlet risiko (før diversifisering), med 88 prosent ved utgangen av 2025. Kapitalkravet for aksjerisiko utgjorde den klart største markedsrisikoen, med 55 prosent av samlet markedsrisiko (før diversifisering), etterfulgt av valutarisiko med 15 prosent.

⁴⁵ Aksjeprissjokket økte fra 42 prosent for børsnoterte aksjer i OECD-land og 52 prosent for øvrige aksjer per 31. desember 2024, til hhv. 47 prosent og 57 prosent per 31. desember 2025. Justeringsmekanismen i aksjeprissjokket innebærer at sjokket endres fra kvartal til kvartal avhengig av forutgående aksjeprisutvikling, og slik at justeringen maksimalt er +/- 10 prosentpoeng fra standardsjokkene på hhv. 39 og 49 prosent.

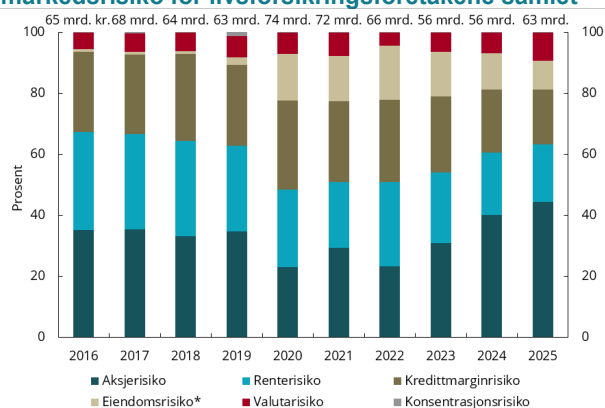
Figur 6.6 Bidrag til solvenskapitalkravet for livsforsikringsforetakene samlet*

*Før fradrag for diversifiseringsgevinster.

Kilde: Finanstilsynet

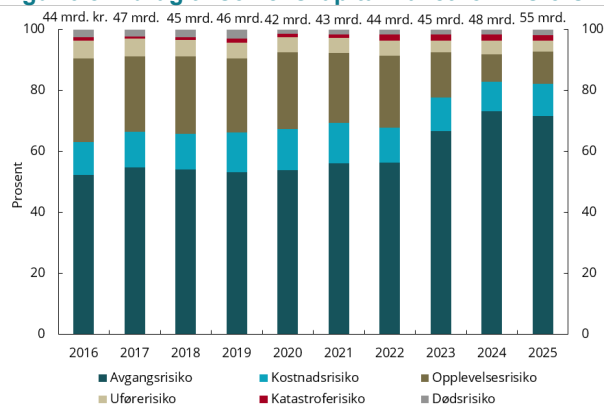
Figur 6.7 Bidrag til solvenskapitalkravet for markedsrisiko for livsforsikringsforetakene samlet*

*Før fradrag for diversifiseringsgevinster. Hovedårsaken til økningen i eiendomsrisikoen og nedgangen i aksjerisikoen fra og med 2020 er endringer i regelverket som innebærer at investeringer i tilknyttede eiendomselskaper ikke lenger behandles som aksjer i beregningen av solvenskapitalkravet for forsikringsforetakene, men som eiendomsrisiko. Kilde: Finanstilsynet

Avgangrisiko, er risikoen for at kundene flytter sine kontrakter, utgjorde den største forsikringsrisikoen, med 72 prosent av samlet livsforsikringsrisiko før diversifisering ved utgangen av 2025, se figur 6.8. Avgangrisiko gjelder produkter der midlene kunden får med seg ved flytting (flyttestverdien), er høyere enn de forsikringstekniske avsetningene etter Solvens II, og gjelder blant annet produkter med investeringsvalg og ettårige risikoprodukter.

Figur 6.8 Bidrag til solvenskapitalkravet for livsforsikringsrisiko for livsforsikringsforetakene samlet*

*Før fradrag for diversifiseringsgevinster. Kilde: Finanstilsynet

Garanterte pensjonsprodukter. Innføring av regler om betinget egenkapitalbidrag mv.

Garanterte pensjonsprodukter er kontrakter der den forsikrede har krav på en gitt årlig pensjonsytelse fra uttakstidspunktet. Premiene er innbetalt basert på en forutsetning om en årlig (garantert) avkastning. Garanterte produkter omfatter blant annet kommunale pensjonsordninger, private ytelsespensjonsordninger og fripoliser. Spesielt for fripoliser, som samlet utgjør om lag 450 milliarder kroner i forsikringsmessige avsetninger, har livsforsikringsforetakene investert pensjonsmidlene med lav avkastningsrisiko. Dette har gitt lav avkastning og svak pensjonsregulering for fripoliseinnehaverne.

Stortinget har vedtatt regler om såkalt betinget egenkapitalbidrag som et tiltak for å gi pensjonsleverandørene bedre incentiv til å ta avkastningsrisiko. Betinget egenkapitalbidrag innebærer at et eventuelt avkastningsunderskudd i et år vil kunne dekkes inn ved at leverandøren får tilført framtidige overskudd som ellers ville blitt tilført kunden, i stedet for at det belastes leverandørens egenkapital med endelig virkning.

Gjennom innføringen av betinget egenkapitalbidrag vil avkastningsrisiko overføres fra leverandøren til kunden. Under dagens markedsforhold, hvor risikofri markedsrente er over garantert avkastning, forventes det at betinget egenkapitalbidrag både vil redusere livsforsikringsforetakenes kapitalkrav for markedsrisiko og redusere de beregnede forsikringstekniske avsetningene. Dette vil isolert sett øke solvenskapitaldekningen i livsforsikringsforetakene. Effekten av betinget egenkapitalbidrag vil være avhengig av rådende markedsforhold. I situasjoner med lavere markedsrenter vil effekten reduseres, og livsforsikringsforetakenes kapitalkrav vil øke. Foretakene må ta høyde for slike scenarier i sin kapitalplanlegging og sine vurderinger av utbytteutbetalinger.

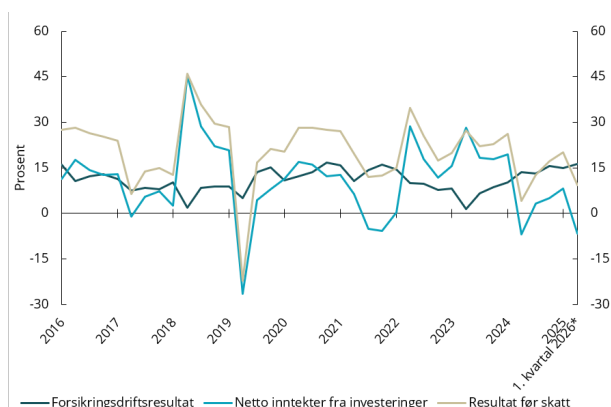
Hensikten med innføringen av det nye regelverket er å gi en høyere forventet avkastning for kunder med garanterte pensjonsprodukter ved at foretakenes styrkede risikobærende evne benyttes til å øke avkastningsrisikoen på kundemidlene. For å følge opp hvordan pensjonsleverandørene endrer risikotakingen i forvaltningen skal ordningen med betinget egenkapitalbidrag evalueres innen 2030.

Bedret lønnsomhet for skadeforsikring

Skadeforsikringsforetakenes samlede solvenskapitaldekning var 208 prosent ved utgangen 2025, som er en nedgang på 12 prosentpoeng fra 2024, se figur 6.1. Nedgangen skyldes blant annet at ett foretak har redusert gjenforsikringsandelen i perioden. Ved utgangen av første kvartal 2026 var solvenskapitaldekningen 215 prosent. Utviklingen er blant annet drevet av positive resultater og en reduksjon i solvenskapitalkravet.

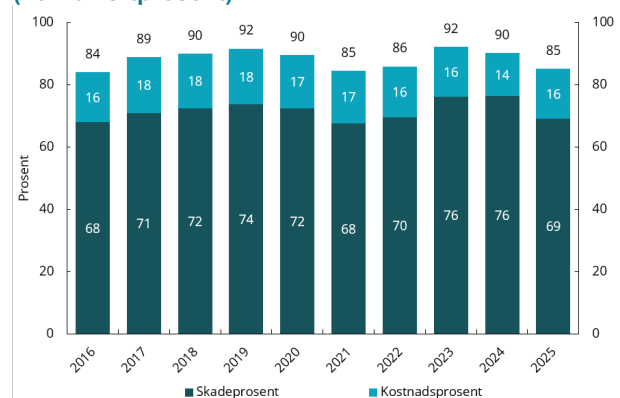
For skadeforsikringsforetakene samlet var resultat før skatt lavere i 2025 enn året før, se figur 6.9, hovedsakelig som følge av lavere investeringsinntekter. Samtidig bedret driftsresultatet fra forsikringsvirksomheten seg, målt som andel av forsikringsinntektene, fra 10,1 til 15,0 prosent i 2025. Samlet kombinertprosent ble redusert fra 90 til 85 prosent, se figur 6.10. Sist kombinertprosenten var på et tilsvarende lavt nivå var i 2021 og 2022, som var en periode preget av redusert aktivitetsnivå som følge av koronapandemien. Nedgangen i kombinertprosenten skyldes i sin helhet lavere skadeprocent⁴⁶, drevet av premievekst, lavere skadefrekvens og færre storskader i 2025. I første kvartal 2026 bidro fall i aksjepriser til negative investeringsinntekter og svekket resultat før skatt, mens lønnsomheten fra forsikringsdriften økte sammenlignet med utgangen av 2025.

Figur 6.9 Resultater i skadeforsikringsforetakene samlet. Prosent av forsikringsinntektene hittil i år

*Assuranceforeningen Skuld har avvikende regnskapsår og er utelatt i perioden. Kilde: Finanstilsynet

Figur 6.10 Sum av skade- og kostnadsprosent for skadeforsikringsforetakene samlet (kombinertprosent)

Kilde: Finanstilsynet

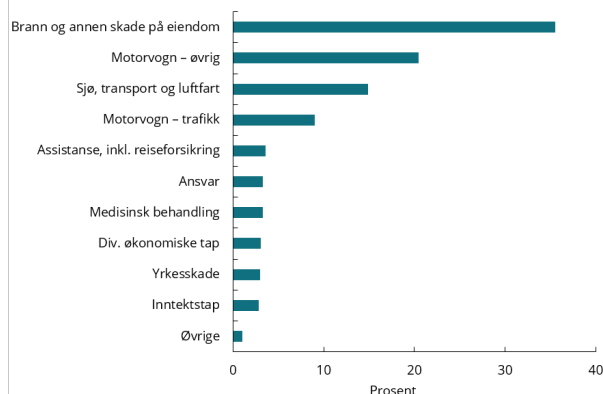
Flere bransjer innen skadeforsikring har hatt bedring i lønnsomheten. 'Brann og annen skade på eiendom' er den største bransjen, se figur 6.11. Skadeprocenten for denne bransjen ble redusert fra 73 prosent i 2024 til 63 prosent i 2025 og er nå på sitt laveste nivå siste ti år, se figur 6.12. Utviklingen

⁴⁶ Skadeprocenten viser skadekostnader for egen regning som andel av premieinntekter for egen regning, mens kostnadsprosenten viser driftskostnader som andel av premieinntekter for egen regning.

er hovedsakelig drevet av prisøkninger gjennom kontraktsfornyelser. Opptjente premier for egen regning har økt med 19 prosent, samtidig som erstatningskostnader har økt med kun 3 prosent sammenlignet med året før. Den samme utviklingen gjelder også bransjen 'Motorvogn – øvrig'. Skadeprosenten er redusert med 13 prosentpoeng, som skyldes en økning i opptjente premier på 20 prosentpoeng. Erstatningskostnader er på omtrent samme nivå som i 2024.

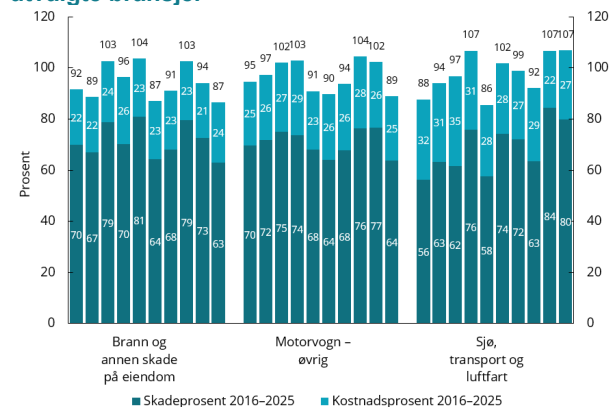
Selv om deler av økningen i premiene reflekterer økt skadefrekvens og -kostnader og isolert sett trekker resultatet ned, er forsikringsdriftsresultatet på et høyt nivå sammenlignet med tidligere år, se figur 6.9. Det er samtidig betydelig variasjon i foretakenes lønnsomhet. Premieutviklingen kan ha betydning for finansiell inkludering og tilgangen til skadeforsikringsprodukter med høy samfunnsnytte, særlig dersom økte premier over tid svekker tilgjengeligheten for husholdninger og næringer. Finanstilsynet vil fremover ha økt oppmerksomhet på premie- og lønnsomhetsutvikling.

Figur 6.11 Skadeforsikring etter bransje. Prosent av opptjente bruttopremier. 2025

Kilde: Finanstilsynet

Figur 6.12 Kombinertprosent for egen regning for utvalgte bransjer

Kilde: Finanstilsynet

Den største risikoen for skadeforsikringsforetakene samlet er forsikringsrisiko (skade- og helseforsikringsrisiko), som utgjorde 65 prosent av basiskravet til solvenskapital før diversifiseringseffekter og kapitalkravstillegg, se figur 6.13. Videre utgjorde markedsrisiko og motpartsrisiko henholdsvis 31 prosent og 4 prosent av basiskravet til solvenskapital. Disse andelenes har vært stabile de siste årene.

Økt risiko knyttet til krigsrisiko i Midtøsten

Finanstilsynet fører tilsyn med norske sjøforsikringsforetak. Angrepet på Iran fra USA og Israel førte til en markert økning i operasjonell risiko og forsikringsrisiko. Som følge av at gjenforsikringsforetak har trukket tilbake sin krigsrisikodekning, har flere norske sjøforsikringsforetak sendt varsel om kansellering av kommersielle krigsdekninger eller varslet at slike kanselleringer kan komme. Tiltakene gjelder i hovedsak krigsrisiko og påvirker ikke ordinær ansvarsforsikring for skipseiere (P&I-dekning) eller gjensidige medlemsdekninger. Tiltakene innebærer kansellering av krigsrisikodekning på kort varsel samt mulighet for å tilby ny, tidsbegrenset dekning på endrede vilkår. Slik dekning tilbys etter kansellering og er avhengig av tilgang og pris i gjenforsikringsmarkedet.

Finanstilsynet har i slike situasjoner tett kontakt med de største norske sjøforsikringsforetakene. Solvenssituasjonen i foretakene samlet sett vurderes som robust. Regionen vurderes allerede som høyrisiko fra et sanksjonsperspektiv, og den militære eskaleringen gir i tillegg økt operasjonell risiko knyttet til kommersiell skipsfart, herunder navigasjonsforstyrrelser og at enkelte skip slår av AIS (Automatic Identification System). Dette øker risikoen både for krav under krigsdekninger og for ordinære skader og kan gjøre skadehåndtering og etterlevelse av sanksjonsregelverket mer kompleks.

Finanstilsynet

Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansstilsynet.no
finansstilsynet.no

